

GODINA X.

BROJ 73

LISTOPAD

STUDENI

PROSINAC

1988.

CIJENA 1000 d

OTOČKI VJESNIK

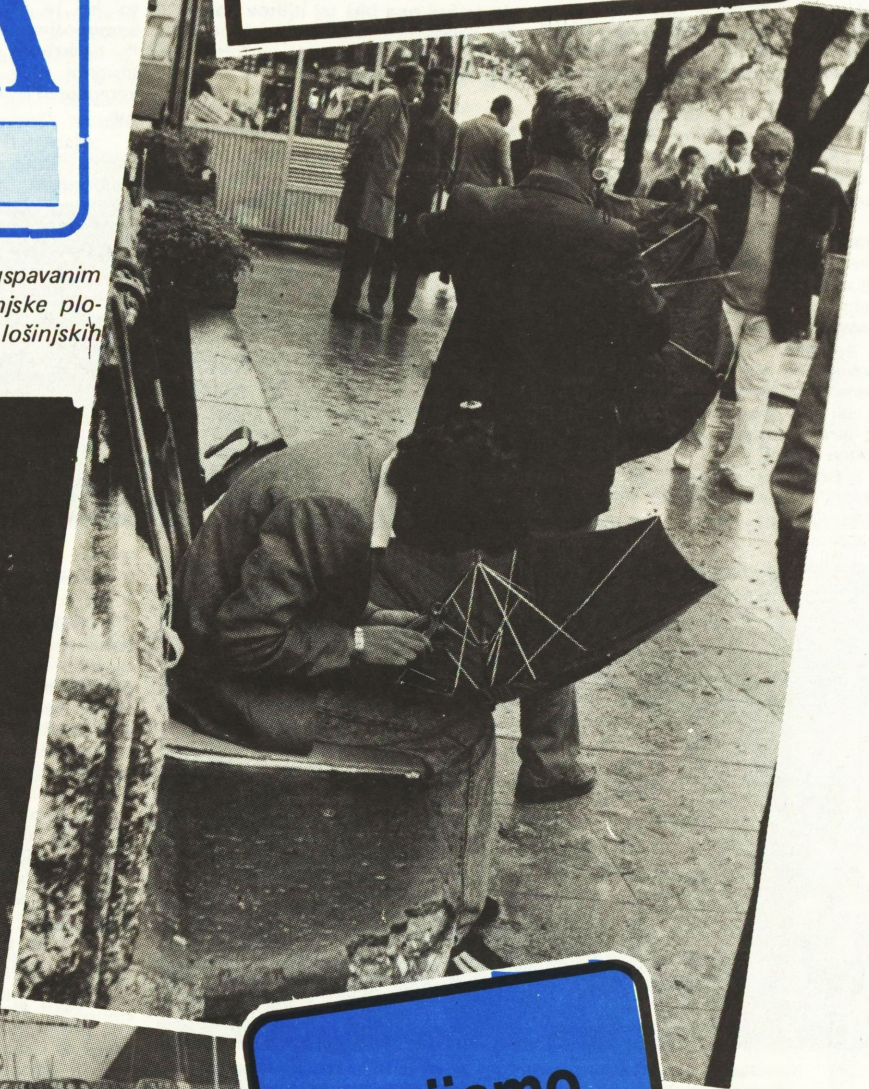
LIST SSRN OPĆINE CRES-LOŠINJ

Uobičajene i prepoznatljive slike Malog Lošinja na prijelazu jeseni u zimu. Vela riva s uspavanim „stojadinima“, „peglicama“, „jugičima“ i „četvorkama“ prinjedrila ljepotana „Lošinjske plovidbe“, suvremeni ro-ro brod „Cres“. Na drugoj pak strani majstori obavljaju „remont“ lošinjskih kišobrana. Ustrebat će, vrijeme ie kiša.

Trideseti rodendan
»Lošinjske
plovidbe«

I dalje uspješno
ploviti

Str. 7.

Razvijamo
li
razvijene?

Str. 6.

SVIM ČITATELJIMA ŽELIMO
SRETNU I USPJEŠNU NOVU GODINU

POSLOVANJE
PRIVREDE ZA RAZ-
DOBLJE SIJEČANJ
— RUJAN

Smanjenjem
obaveza veća
uspješnost
Str. 3.

Obnovljenim entuzijazmom u novu godinu

Uistinu smo nestrpljivo čekali ovaj broj „Otočkog“. Vjerujem i vi, poštovani čitatelji, ali, iskreno vam treba reći, također i mi — uredništvo ovog mjesečnika.

Rečeno je od strane osnivača (SSRN općine), a i napisano u novinama (Novi list i Večernji list), da su ostvareni temeljni preduvjeti da ova novina uistinu bude redoviti mjesečnik. Potpisan je Društveni dogovor za njegovo financiranje, koji će početi funkcionirati iza Nove godine. Uz oslanjanje na postojeća dva cresko-lošinjska profesionalna novinara (doduše zaposlena u drugim redakcijama), uistinu nema razloga, niti opravdanja da ovaj list svakomjesečno ne bude na kioscima.

Dakle, u novu godinu s obnovljenim entuzijazmom glede „Otočkog vjesnika“!

Inače, u međuvremenu, puno je događaja kroz ovih dva i pol mjeseca koji su dolazili i odlazili, dakle, mimo „Otočkog“ prolazili. Pomalo smo izgubili ritam. Ispričavamo se, a objašnjenje je moguće prezentirati, no čemu vas opterećivati kad su događaji tu, s nama i važniji od nas. Valja nam ih gledati, zapažati, bilježiti i tražiti liniju za sutra. Mi jesmo i nismo, „Otočki“ jest! A to je najvažnije.

Gorepomenutim aktivnostima, zapravo, i javno informiranje u ovoj komuni učinilo je

korak u reformi. A taj izraz toliko je u posljednje vrijeme upotrebljavan da se zdravo ljudsko stvorenje počinje pitati što on uistinu znači, a osobito da li za sve koji ga upotrebljavaju znači isto. Neka mi „verbalni reformatori“ ne zamjere, ali preporučam im bilo koji rječnik stranih riječi, pa kad osjete potrebu da upotrijebe ovu riječ, neka malo zavire u njega i logički si (sebi) istumače značenje. Jer, preupotreba nedovoljno upoznata sadržaja nejasno usvojena pojma, dovodi u opasnost svaku formu. Staru i novu. Lako se, naime, može desiti da pretjerujući, verbalni reformizam rasformira najkonzistentniju i najegzaktiju formu. Da (se) pojednostavim. Mijsene su nam potrebne. Ali ne one koje kompliciraju, već one koje pojednostavljaju život. Ne treba nam pretjeranog nadmudrivanja što to treba dozvoljavati, već obrnuto, treba „osloboditi slobodu“, a to tako da nam valja odrediti samo ono što se — ne treba dozvoljavati. Ako imate 1000; od tisuću tri nepoželjna, nećete valjda gubiti vrijeme da nabrajate 997, već ćete odmah i jednostavno identificirati ona 3.

Dosta mudrovanja, upravo ste pomislili! Slažem se. Dodjeljujem si samokritično već u drugoj minuti žuti karton. Neću više.

Još samo o otoku. Nekoliko riječi. Ne o našem arhipelagu, već o Visu. Eto, otočani održaše prvi skup, neki to zovu „miting“ (TANJUG veli SABOR) u SR Hrvatskoj. Teško je ne suosjećati s Višanima, kad im je dodijelilo status nerazvijenih. Shvatiti valja naše južne suotočane, jer dok mi ganjamo razvoj (ta imamo čak sjedište Centra za razvoj jadranskih otoka), oni dobivaju titulu i status nerazvijenih. Hoće li time Vis biti sjedište nekog budućeg Centra za ne-razvoj jadranskih otoka. Kao i uvijek, optimisti smo. Kako za daljnji razvoj — recimo tako — već razvijenih otoka, također i za razvoj, te bolje dane, svježije nerazvijenih otoka. Uzdati se valja u pamet, dakle svijest i savjest. Naime, život otočana teško se može definirati statističkim pojmom razvijeni ili nerazvijeni, već isključivo pojmom — čovjek. Imajmo na umu — otok je živ točno onoliko koliko ljudi na njemu živi. Argument: pogledajte na pomorskoj karti otok i mjesto Male Srakane.

Eto, ja završih. Ne zamjerite na prostoru i iskrenosti. Do čitanja,

Urednik

Zvezdani trenuci
u Belom

Str. 10.

Rukovodstvo općine u mjesnim zajednicama

Više pažnje mjesnim problemima

OK SSRN Cres — Lošinj pokrenulo i organiziralo izuzetno korisne kontakte općinskih rukovodilaca s rukovodiocima u mjesnim zajednicama. U konkretnoj lokalnoj sredini traženi odgovori na brojna pitanja koja muče mještane.

Na inicijativu OK SSRN Cres-Lošinj u listopadu ove godine održan je takoreći mali okrugli stol o problematiki mjesnih zajednica, u čemu su više nego bilo kada predsjednici mjesnih zajednica sasvim otvoreno, a u izvjesnoj dozi i zabrinuto informirali općinsko rukovodstvo o problemima rada i života onakvog kakvog ga oni znaju i osjećaju, iako bi i mnogi drugi to morali osjećati kao dio svog zaduženja i obaveza.

Razgovor se vodio o funkcioniranju mjesnih zajednica, problemima s kojima se predsjednici mjesnih zajednica u svom radu sreću, odnosima mjesne zajednice i upravnih organa u rješavanju zahtjeva građana, te koliko radne organizacije ili njihove radne jedinice pomažu u razvoju mjesne zajednice, ali isto tako i koliko inicijativa od strane mjesne zajednice u tom pravcu dolazi.

Problemi su različiti u veličini, ali u osnovi isti jer svi imaju zajednički nazivnik — komunalni problemi.

da će baš ona biti taj njihov pokretač uređenja mjesta, jer će popraviti krov školske zgrade, asfaltirati puteve i još soldi dobiti.

U Martinšćici znaju što hoće, ali opet oni famozni urbanistički

Unije

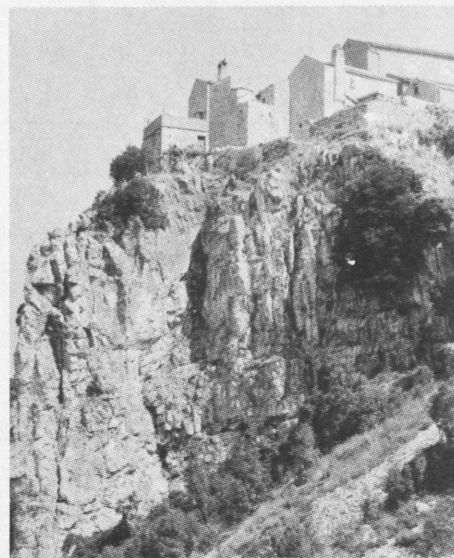
to im je i problem broj jedan. Samoposluga im je moderno uređena, opskrbom su zadovoljniji, a telefonske veze bit će bolje nakon izgradnje TT centrale u M. Lošnju.

planove s lovstvom, a i sami Beljani žele da se i njihova mjesna zajednica uključi u te planove pa da grade zajedničke puteve. Telefonska radost je povremena jer svaki prekid struje znači i odsječenost od svijeta putem jedinog telefona, a za iznijeti ove probleme, predstavnik mjesne zajednice je morao preći osam kilometara pješke do autobusa i isto toliko nazad.

MZ Lubenice su sve interesantnije pa uređeni i asfaltirani put je sve opterećeniji i derutniji. Uredili su mjesni trg, ali bez parkirišta ne mogu jer će se uništiti ono što su uredili. I ovdje je telefon nada za budućnost, a u slučajevima hitnoće i pomoći liječnika mogu se poslužiti radiostanicom. Pa ipak Lubeničani nisu bez izgleda, svoju budućnost u mnogome vežu uz OOUR Hoteli „Kimen“ iz Cresa.

Čunski je odavno dobio zaobilaznicu, ali je još uvijek ostalo problema koji ne zaobilaze mjesnu zajednicu Čunski. Tamo je riješeno betoniranje mjesnih puteva, uređena ambulanta, turistički ured i pošta, dovedena voda do plaže Zaoširi i još mnogo toga. Pa što onda muči Čunskote? Muči ih sve veće pretvaranje sela u vikend naselje (preko 50 vikendica), a neriješeni vlasnički odnosi takvom trendu pogoduju. Želja im je da selo naseljavaju radnici, da svoju budućnost vežu uz Lošinjsku plovidbu OOUR Turizam, da naselje Artatore dobije viši komunalni standard, a poljoprivredno zemljište kojeg ovdje ima za otočke prilike u obilju, bude obrađeno od bilo koga.

U Malom Lošnju zbog sve bržeg razvitka i rastućih potreba, problemi imaju najtežu dimenziju. Kada bi i sva sredstva boravišne takse usmjerili u ovaj privredni i turistički centar komune, ne bismo u jednom kraćem razdoblju mogli riješiti sve potrebe. Međutim, odgovorni iz ove mjesne zajednice, raspravljajući u svojim strukturama, složili su određeni prioritet realizacije najvitalnijih potreba Lošinjana a i svih turista. TT centar je prva zajednička stvar u ovom prioritetu, a slijedi ga pomorsko-putnički terminal, deponija smeća, parkirišta itd. Program je podijeljen u dva dijela, od kojih je prvi onaj koji mjesna zajednica može sama svojim vlastitim snagama i sredstvima riješiti, a drugi dio je zajednički program s radnim organizacijama i SIZ-ovima. Kako su namjere veće od sredstava — po običaju to je u nas uvijek tako — dogovoreno je da se program mora pokrivati i sredstvima. Istaknuto je pomalo razvodnjavanje uloge mjesne zajednice, zaobilazanje samostalnosti mjesne zajednice kojoj je prava Zakon o mjesnim zajednicama i

Lubenice

Ustav namijenio, što se donekle opravdava sve većim prisustvom i nametanjem organa privredne i ostalih službi umjesto da se koristi široka lepeza mogućnosti kontakta s radnicima i građanima u mjesnoj zajednici. Ističe se primjer akcije u naselju Zagazine, iako to nije prva a vjerojatno ni posljednja ovakva akcija, ali je pokazala sve mogućnosti zajedništva koje mora na kraju rezultirati uspjehom i općim zadovoljstvom, a mjesna zajednica steći autoritet i podršku u daljnjem radu.

Inicijativa za ovakvim susretom se pokazala korisnom, a obzirom da rukovodstvo nije baš uvijek u prilici da izvorno čuje i osjeti probleme mjesnih zajednica, dogovoreno je da se sačinii program posjeta mjesnim zajednicama, pri čemu bi se rukovodstvo općine Cres-Lošinj, predstavnici SIZ-a za stambeno-komunalnu privredu, predstavnici radnih organizacija koje djeluju na području mjesne zajednice i predstavnici društveno-političkih organizacija našli na licu mjesta — u mjesnoj zajednici i pokušali pronaći odgovore na brojna postavljena pitanja, što pokazuje da je zaista vrijeme da našim mjesnim zajednicama posvetimo više pažnje.

Rezultati ove inicijative imat će i svoju provjeru i to u siječnju slijedeće godine, kada će se ponovno naći predsjednici mjesnih zajednica i rukovodstvo komune, a „Otočki vjesnik“ će pokušati to pratiti.

K. Berberović

Osor

U Osoru, koji čini zajedništvo s Belejem i Ustrinama, je nedefiniran urbanistički pogled razvoja ove mjesne zajednice, pa se tako ne može gotovo ništa dok se urbanisti ne slože, a mjesnoj zajednici rješenje predlože. Jasno, život čini svoje, pa tako i u Osoru je sada mala i skućena trgovina, kućna radinost još uvijek nerazvijena. Ustrine su konačno dobile improvizirani vodovod, ali bez vodospreme i mjesne mreže, a za telefon, kažu upućeni, ima nade kada se izgradi TT centrala u M. Lošnju. Belej je na tzv. magistralnom otočnom pravcu i pored njega sve „prolazi“. Nekadašnji Dom još odolijeva i slabom održavanju, a u mjesnu školu, u koju su daci već davno prestali ulaziti, smjestila se gostionica, u koju su se mnogi Belejani busali

planovi su toliko temperaturu podigli da je odmah na licu mjesta dogovoren susret u samoj mjesnoj zajednici i to u kompletnom sastavu.

Brodsko veza uz svoju tradicionalnu nesigurnost, dotrajala pošta, pitanje vezova za turistička plovila „Marine“, pitanja su koja pritišću Ilovčane, a i sve one turiste koji posjećuju ovaj lijepi otčić.

Riva na Susku je po trajanju problema skoro za penziju, a o njoj znaju i svi susački vrapci. Posao je to koji prevazilazi mogućnosti Susčana iako su im njihovi zemljaci i buldožer poslali, da im Susak bude čistiji kada oni dođu, a i turisti da više nemaju primjedbi na čistoću. Pošto ih isti brod obilazi kao i Ilovčane i Unijane,

Nekada nismo ni razmišljali o nekakvom urbanističkom planu, dječjem vrtiću ili o bilo kakvoj privrednoj aktivnosti na Unijama. Danas se već Unije moraju uklapati u urbanističke okvire, sve je više mlade generacije, ali i radno-aktivnih ljudi zahvaljujući ROUIT „Jadranski“ i njenom dijelu poljoprivrede na ovom otoku. U školi je jedna učiteljica i vodi sedam razreda, i kamo sreće da ih je više i da je brodska veza s Lošinjem i Rijekom bolja, mještani bi bili zadovoljniji, ovako uvijek strepe hoće li im netko odsjeći brodsku cimu i pustiti otok da sam pliva ili traži vez.

Iako je Orlec nekako sa strane, pored ove naše magistrale mještani a i njihovi koji su na Lošnju ili Rijeci trude se da im bude što ugodnije živjeti. Uveli su već nekoliko samodoprinosu, uložili mnogo dobrovoljnog rada, ali i njima treba bolja telefonska veza, češće da ih autobus vozi prema Lošnju ili Rijeci, a i kraćom cestom da se povežu glavnom cestom prema Lošnju i Cresu.

U Velom Lošnju su napravili inventuru svih problema i pismeno dostavili Komitetu za privredu. Sigurno na tom spisku je podvučen debelom crtom Dječji vrtić za koji Velološinjani već treći samodoprinosa daju.

Cesta za Beli je uska i puna rupa. U mjestu se ruše zgrade (od duboke starosti i nebrige), a lučica i dalje propada. Preveliki su to problemi za ta staračka domaćinstva. I ovdje riječ samodoprinos već ima dugu tradiciju, ali su sredstva nedostatna i nema ih tko povećati. Šumarica ima velike

Stavovi i zaključci Saveza sindikata Hrvatske o aktualnim ekonomsko-socijalnim i političkim kretanjima

Odmah u promjene

Stečeni su uvjeti za aktivnu promjenu interesa radničke klase, u čemu nezamjenjivu ulogu ima organizacija Sindikata, a ne forumi

Vijeće Saveza sindikata Hrvatske ocjenjuje da se pogoršava ekonomsko-socijalni položaj članstva, s tendencijom osiromašenja radnika, što posebno pogađa one koji iz osobnog dohotka ne mogu pokrivati niti minimum životnog standarda. Takva kretanja i najnovije socijalno-političke tenzije izražene u opravdanim nezadovoljstvima čine stanje u društvenom i ekonomskom životu krajnje kritičnim.

Stečeni su uvjeti za aktivnu promjenu interesa radničke klase u čemu nezamjenjivu ulogu ima organizacija Sindikata, a ne forumi.

Sindikat smatra da se najveći dio ciljeva ekonomske politike

za 1988. godinu ne ostvaruje, što je posebno izraženo u padu industrijske proizvodnje, smanjenju učesća dohotka OOUR-a u ukupnoj raspodjeli, izuzetno visokim izdvajanjima za kamate, i ostvarenim gubicima koji su veći od sredstava akumulacije. Sve će to rezultirati negativnom stopom kretanja društvenog proizvoda i značajnim realnim padom osobnih dohodaka (za sada više od 10%), čime se radni rezultati i dalje obezvređuju.

Vijeće Saveza sindikata Hrvatske ocjenjuje da se započeta reforma mora nastaviti, ali da se odmah moraju izvršiti one promjene u tekućoj ekonomskoj politici za koje se već sada može ocijeniti da daju

krajnje negativne efekte na društvene i privredne tokove. Stoga se podržava orijentacija Saveznog izvršnog vijeća na tržišno privredništvo, promjene u privrednoj strukturi, razvoj male privrede i izvozu orijentaciju, ali se ne podržava restriktivno-monetaristička politika i nestimulativni pristup u politici osobnih dohodaka, kamatne politike, defenzivan odnos prema porestu proizvodnje, i prema svim onim troškovima koji su ekonomski neopravdani, a uz daljnje opterećivanje privrede.

Istovremeno, Vijeće Saveza sindikata Hrvatske odbacuje prisutnu tezu da bi radnička nezadovoljstva mogla dovesti u pitanje kon-

cept privredne i političke reforme. Kada ističemo radničko NE prema dijelu mjera Saveznog izvršnog vijeća, onda dižemo glas na sve ono što se ponajviše prebacuje isključivo na onaj dio zaposlenih koji ne mogu podnijeti takav teret — smatra Sindikat. Ono što radnici žele ugroziti, a na tome se izgrađuje i strategija Vijeća Saveza sindikata Hrvatske, je status quo, a to znači raskid s administrativno-birokratskim usmjeravanjima proizvodnje i društva u cjelini, koje onemogućava neposredno izražavanje i efikasno ostvarivanje samoupravnih ekonomskih, socijalnih i drugih interesa radnih ljudi.

Radnička klasa je uvijek imala snage da učini pozitivne pomake koji su značili pogled u budućnost i jačanje klasnih interesa na jugoslavenskoj razini.

Klasni sindikalni pristup traženju rješenja za nagomilane ekonomske, socijalne i političke probleme zemlje, kao i interesima i zahtjevima nezadovoljnih radnika i

radnih ljudi, traži od Sindikata izgradnju samostalnih ocjena i stavova o svim bitnim pitanjima privrede, životnih i radnih uvjeta radnika, ostvarivanja samoupravljanja i funkcioniranja političkog sistema, bez nekritičkog prihvaćanja stavova i prijedloga državnih i drugih organa i organizacija, od SIV-a i Izvršnog vijeća Sabora SRH pa dalje do općina i grada. Da bi to bilo moguće, sindikalna rukovodstva moraju, prvo, maksimalno razvijati neposrednu i stalnu komunikaciju s članstvom u osnovnim organizacijama sindikata, i drugo, maksimalno jačati stručni rad u Sindikatu i stalnu komunikaciju i kooperaciju sa stručnim i znanstvenim radnicima koji se bave pitanjima od interesa za Sindikat. Tako ojačani, sindikalni organi i organizacije moći će se efikasno odupirati i pritisicima političke birokracije i poslovodne tahnokracije, i neprincipijelnim ili iluzornim zahtjevima manjinskih grupa nezadovoljnih radnih ljudi.

POSLOVANJE PRIVREDE ZA RAZDOBLJE SIJEČANJ-RUJAN

SMANJENJEM OBAVEZA VEĆA USPJEŠNOST

Ukupan prihod u devet mjeseci 1988. godine povećan je za 219,0 % u odnosu na devet mjeseci lani i iskazan je u iznosu od 235.096.961 tisuću dinara.

Ostvareni prihodi realizirani su u složenim uvjetima privredivanja i pod znatnim utjecajem visokog porasta cijena. Za grad Rijeku taj porast cijena u promatranom razdoblju i u usporedbi s prošlom godinom iznosi 180,6 %, što govori o realnom porastu ukupnog prihoda.

Dvije vodeće djelatnosti u privredi općine iskazuju povoljan porast prihoda po devetomjesečnom obračunu, i to: saobraćaj i veze porast od oko 230,8 %, te ugostiteljstvo i turizam s porastom od oko 265,4 %.

Nakon dužeg perioda prihodi ostvareni na stranom tržištu pokazuju visok porast od 312,3 % i u strukturi ukupnog prihoda sudjeluju s 52,3 % prema 40,5 % lani (ostvareni su u iznosu od 123.008.232 din). Treba reći da se udio ostvarenih prihoda na stranom tržištu u djelatnosti saobraćaja smanjuje u korist djelatnosti ugostiteljstva i turizma.

Prema visini ostvarivanja ukupnog prihoda po djelatnostima, najveće prihode (37,4 % u općini), odnosno 88.045.632 tisuće dinara ostvarila je „Lošinjska plovidba“ OOUR „Brodarstvo“ i veći su za 230,8 % nego u istom razdoblju lani. Fizički pokazatelji prijevoza roba lošiji su nego prošle godine za 14,5 %, dok su istovremeno vozarine porasle za 21 %.

Druga po visini ostvarenog prihoda je oblast ugostiteljstva i turizma sa 75.483.536 tisuća dinara ukupnog prihoda, što je za 265,3 % više od usporednog razdoblja. Ovakav porast ostvaren je uz porast stranih noćenja za 3,7 %, ali i ukupan pad noćenja.

Kako je stopa inflacije mjerna porastom cijena na malo iznosila 180,6 % (za grad Rijeku), 8 OUR-a iskazalo je realno smanjenje prihoda (Brodogradilište Mali Lošinj, „Plavica“, „Adriatriko“, „Niskogradnja i održavanje“, „Lo-

šinj“, „Komunalac“, RZ „Jadranske“ i RZ „Elektro-vode“).

Nenaplaćeni prihodi iznose 53.944.609 tisuća dinara i veći su za 1294,4 %, a što je pod utjecajem nenaplaćenih prihoda u OOUR-u „Brodarstvo“ koji učestvuje s 90 % u ukupnim. Nenaplaćeni prihodi u ovom OOUR-u isključivo se odnose na potraživanja iz Libije, koja su tek ove godine međunarodnim ugovorom i priznata pa se stoga i evidentiraju u knjigovodstvu.

Ukupno potrošena sredstva iskazana su u iznosu od 170.707.572 tisuće dinara, što je za 209,6 % više od usporednog razdoblja lani. Rast troškova bio je sporiji od ukupnog prihoda, čime je poboljšana ekonomičnost poslovanja.

U prvih devet mjeseci 1988. godine ostvareni dohodak privrede iznosi 64.389.389 tisuća dinara i uporastu je za 247,1 %, odnosno viši je od porasta inflacije, dakle u realnom je porastu.

Ovo pozitivno kretanje posljedica je smanjenja poreza i doprinosa za opće društvene potrebe, te smanjenja doprinosa za mirovinsko-invalidsko osiguranje.

Raspoređeni čisti dohodak iznosi 43.285.197 tisuća dinara i za 250,5 % veći je od usporednog razdoblja. U strukturi raspoređivanja čistog dohotka iskazano je smanjenje udjela za bruto osobne dohotke, zbog primjene interventnog zakona o ograničavanju OD i znatnije povećanje dijela čistog dohotka za akumulaciju, odnosno za poslovni fond.

Bruto osobni dohodak iz raspodjele po radniku iznosi 6.663.831 dinara, što je za 176,4 % više nego lani.

U promatranom periodu privreda je prosječno zapošljavala, temeljem sati rada, 4458 radnika, što predstavlja povećanje od 205 radnika ili 4,8 %.

Zaposlenost je uglavnom smanjena u djelatnosti industrije i to u Brodogradilištu Mali Lošinj, „Plavici“ i „Adriatrikou“, te u „Nisko-

gradnji i održavanju“. U ostalim djelatnostima zabilježen je rast zaposlenosti.

Prosječni mjesečni isplaćeni osobni dohodak po radniku iznosi 407.366 dinara, uz porast od 158,3 %. Obzirom na rast roškova života (za grad Rijeku) u promatranom razdoblju od 182,4 %, osobni dohoci su realno manji za 13,2 %. Kod svih OOUR-a, osim „Plavice“ i „Građevinara“, iskazan je realan pad osobnih dohodaka.

Najniže iskazani osobni dohodak ostvaren je kod „Adriatriko“ (252.693 dinara), a najviši su kod OOUR „Brodarstvo“ (550.185 dinara).

Investicijska aktivnost na području općine sa stanjem krajem rujna pokazuje smanjeni broj investicija i smanjenje stalne vrijednosti investicijskih objekata. Na dan 30. rujna registrirano je 28 objekata u izgradnji, prema 38 lani, odnosno 50 preklani, u ukupnoj predračunskoj vrijednosti od 11.554.994 tisuća dinara, što predstavlja realno smanjenje za 26,2 % (obzirom na inflaciju).

Investitori s područja općine investiraju u 20 objekata s udjelom od oko 44 % ukupne predračunske vrijednosti. Najveća investicija odnosi se na izgradnju TS 110 35 kV Lošinj (5.204.246 tisuća dinara).

U osiguranju sredstava za investicije, sredstva investitora učestvuju s 51,8 %, na što ima utjecaj spomenuta najveća investicija za koju je više od polovine sredstava osigurao investitor.

Kreditna sredstva učestvuju s 23,4 % i promatrano po djelatnostima, ugostiteljsko-turistička privreda i dalje najveći dio sredstava osigurava iz tih izvora (63,6 % od ukupne predračunske vrijednosti investicija iz te djelatnosti).

Novčana sredstva na žiro-računima privrede u porastu su za 391,7 % i njihov udio u ukupnim sredstvima na žiro-računima povećao se s 19,7 na 23,7 %. To ukazuje na poboljšanje likvidnosti privrede.

NIKOLA LAPOV NA PROŠIRENOJ SJEDNICI OK SK CRES-LOŠINJ

BUDUĆNOST — NAJVAŽNIJI ZADATAK

**KAKO SE UZ RJEŠAVANJE SADAŠNJIH
POTEŠKOĆA PRIPREMITI ZA ULAZAK
U XXI. STOLJEĆE. SADAŠNJE REFORME
NE BI TREBALE OSTATI SAMO POKUŠAJ**

U Domu JNA u Malom Lošinj održana je početkom studenog proširena sjednica članova Općinskog komiteta SKH Cres i Lošinja. Sjednici su prisustvovali Nikola Lapov — član Predsjedništva CK SKH i Josip Kukuljan — predsjednik Komiteta SKH ZO Rijeka i član CK SKH.

U dvoipolnatnoj otvorenoj diskusiji dominiralo je trezveno i kritično promišljanje problema koji su kako uže primorskoj tako i općejugoslavenskoj karaktera. Osnovni moto razgovora koji je poticao i sam drug Lapov bio je — kako se pripremiti za ulazak u XXI stoljeće.

Kratko uvodno izlaganje podnio je Mirko Parat — sekretar OK SKH Cres-Lošinj. Ekonomsku situaciju na području općine on je sažeo na kratke, precizne pokazatelje sadašnjeg trenutka. Oslakao je pozitivnu stranu: — u općini nema gubitaka, uz procjenu da će tako biti i na kraju godine; priprema se proširenje turističkih kapaciteta; kapitalne investicije za proteklo razdoblje iznose 1300 milijardi dinara; u toku je i kadrovska obnova na nivou općine itd. Kao negativni pokazatelji su: problem društvene krize koji se neminovno reflektira i na ovo područje; aktualan je problem s lošim vezama s kopnom, koje će otvorenije trajektno veze s Krkom samo donekle ublažiti, ali ne i riješiti; u Cresu se godinama u dva OUR-a, Plavica i Adriatriko, bilježe veliki problemi u poslovanju; s reorganizacijom SIZ-ova stalo se na pola puta itd.

REFORME

Nikola Lapov je govorio o sadašnjem ekonomskom i političkom trenutku. Istakao je potrebu prevladavanja negativnih trendova, u prvom redu velike inflacije te s njom povezanog divljanja cijena. Od tri reforme svakako je najznačajnija privredna reforma, gdje je cilj, uz donošenje Zakona o poduzećima, ostvariti stvarnu vlast radničkih savjeta na nivou radne organizacije. Također, odvajanje poduzeća od države treba biti stvarno, a ne samo programsko kao dosad. Bit privredne reforme je u gradnji privrede koja će stvarati dohodak, a ne da je primarno uvijek samo veće zapošljavanje ljudi. Proces prestrukturiranja za nove uvjete privredivanja treba početi već sada, vršiti ga u svakoj radnoj organizaciji. Za te promjene potrebni su i novi ljudi koji su pripravnici suočiti se s problemima i koji će donijeti novi način rada.

Što se tiče reforme političkog sistema, Nikola Lapov je naglasio također njenu nužnost, ali to ne znači da temeljna opredjeljenja revolucije smiju doći u pitanje. Istakao je problematičan odnos privrede i neprivrede koji je danas 50 — 50 %, dok je npr. 1965. godine bio 65 — 45 % za privredu. Tako je i nužno prići rezovima na mnogim sektorima preko racionalizacije savezne vlade, SUP-a, TO i nadalje. Drugim riječima, reorganizacijom države treba stvoriti uvjete da se više i bolje radi, te bolje gospodari.

Reforma SK ne bi se trebala vezati uz prethodne dvije reforme. Ali, vidljivo je da za nova vremena koja su već tu treba moderniji SK, s promjenama koje će biti najviše u metodama rada i organizaciji. Kosovo je jedan od najtežih problema i žrti u SK smo pogriješili što ga nismo odmah počeli promatrati kao jugoslavenski problem. Na 17-oj sjednici SKJ dominirala je tema Kosova i izraženo je po tom pitanju potpuno jedinstvo SKJ.

DISKUSIJA

Prisutni na tribini postavili su mnoštvo pitanja vezanih manje-više uglavnom uz praktično funkcioniranje sistema. To nije ni čudno ako se zna da su velika većina diskutiranih bili direktori — što znači ujedno da su u praksi suočeni s onim što direktno loše funkcionira u samom sistemu države. Između ostalog je istaknuto da će uspješnost privredne reforme ovisiti i o motivaciji radnika, jer bez toga nema povećanog rada i proizvodnje. Zakoni koji sada izlaze u funkciji tržišta neće riješiti potrebu intervencije države, jer ni samo tržište ne može sve riješiti. Manje Neuma, krađa, promašeni investicija, jer i time se vraća povjerenje u državu. Uglavnom, za sva pitanja zajednička je poanta — kako smanjiti taj osjećaj neizvjesnosti pred bliskom budućnosti.

Josip Kukuljan je istakao pozitivnu sigurnosnu situaciju na regiji, kao i da u poslovanju na nivou Zajednice općina Rijeka pretežu pozitivni pokazatelji. Što se tiče novih propisa koji su u fazi donošenja, istaknuta je bojazan da administracija tim novim zakonima ne skroji sudbinu poduzećima.

Uglavnom, opći dojam o proširenoj sjednici Općinskog komiteta SK Cres-Lošinj je pozitivan, jer se sjednica nije pretvorila u lamentacije nad vlastitom sudbinom ili neizvjesnom bližom ili daljom budućnosti. Dapače, učinjen je pokušaj da se osmisle sadašnji problemi, te kroz njihovo rješavanje olakša zajednički ulazak u XXI. stoljeće.

INFORMACIJA

o stanju priliva boravišne takse u 1988. g.
s prijedlogom raspodjele iz dijela 35 % koji se
po odluci raspoređuje mjesnim zajednicama
i drugim korisnicima

Planom priliva boravišne takse za 1988. godinu u dijelu od 35 % koji se realizacijom programa mjesnih zajednica i drugih subjekata planirao prikupiti i raspodijeliti, ostvareno je do 31. 10. 1988. godine 740.500.000 dinara. Ova sredstva su ovisno od dinamike priliva tokom godine u potpunosti isplaćena korisnicima.

Zbog povećanog rasta tečaja stranih valuta u kojima je naplaćen najveći dio boravišne takse, ostvareno je više od plana 840.000.000 dinara, odnosno u 1988. godini boravišna taksa u dijelu od 35 % koja pripada mjesnim zajednicama i drugim subjektima iznosi ukupno 1.540.500.000 dinara.

Programom fonda za infrastrukturu u 1988. godini planirana je izgradnja zgrade novog PTT Centra u Malom Lošinj, a radna organizacija PTT Rijeka preuzela je obavezu nabavke opreme s planom realizacije opremanja do 1995. godine.

Obzirom da su sredstva u iznosu od 200.000.000 dinara osigurana iz Fonda za krupnu infrastrukturu

te da je zgrada u fazi projektiranja s početkom gradnje u siječnju 1989. godine, stupilo se u kontakt s radnom organizacijom PTT Rijeka u cilju iznalaženja mogućnosti stavljanja u funkciju PTT Centra Mali Lošinj prije 1995. godine. U tim razgovorima ukazano je da bi, ukoliko općina Cres-Lošinj osigura u ovoj godini 1.500.000.000 dinara za nabavku opreme, Centar bio stavljen u funkciju u 7. mjesecu 1990. godine.

Puštanjem u rad PTT Centra 1990. godine, odnosno 5 godina prije plana, otklonile bi se sadašnje brojne poteškoće koje mjesta Mali Lošinj, Veli Lošinj i Nerezine već dugo godina imaju u telekomunikacionom sistemu.

Zbog navedenog se predlaže da se iz dijela boravišne takse iz 35 % dijela izdvoji 600.000.000 dinara koja bi se uz ostala sredstva iz Fonda za krupnu infrastrukturu namijenila nabavci opreme za PTT Centar u Malom Lošinj.

OSTVARENE BORAVIŠNE TAKSE ZA RAZDOBLJE I—X. MJESEC 1988. GODINE S PRIJEDLOM RASPODJELE SREDSTAVA PO OPĆINSKOJ ODLUCI O BT IZ DIJELA 35 %

%	Korisnik	Isplaćeno po planu 1988. g.	Ostvareno iznad plana do 30. 10.	Predviđeno dodatno do konca 1988. godine
24	SIZ za stambeno-kumunalnu djelatnost	180.000.000	153.600.000	48.000.000
24	Mjesnim zajednicama	177.500.000	153.600.000	48.000.000
43,5	Mjesna zajednica Mali Lošinj	78.000.000	66.816.000	17.400.000
15,1	Mjesna zajednica Veli Lošinj	27.000.000	23.193.000	7.048.000
12,5	Mjesna zajednica Nerezine	22.500.000	19.200.000	6.000.000
11,5	Mjesna zajednica Martinšćica	20.000.000	17.664.000	5.520.000
10,2	Mjesna zajednica Cres	18.000.000	15.667.200	4.896.000
4,1	Mjesna zajednica Punta Križa	7.000.000	6.297.600	1.968.000
3,1	Mjesna zajednica Osor	5.000.000	4.761.600	1.488.000
15	Turistički savez općine	110.000.000	86.000.000	40.000.000
10	SIZ kulture	73.000.000	64.000.000	20.000.000
7	Profesionalna vatrogasna jedinica	53.000.000	29.800.000	29.000.000
5	Samoupravni fond za šume	37.000.000	32.000.000	10.000.000
5	Vatrogasni savez općine	37.000.000	27.000.000	15.000.000
5	Budžetu općine za solidarnost MZ	37.000.000	27.000.000	15.000.000
3	Osorske glazbene večeri	21.000.000	14.200.000	11.000.000
2	Dom zdravlja „Dr. Dinko Kozulić“	15.000.000	12.800.000	4.000.000
SVE UKUPNO :		740.500.000	600.000.000	240.000.000

Trideseti
rodendan
lošinjskog
brodara

I dalje uspješno ploviti

Neophodno je širiti interes i ljubav prema pomorskim zanimanjima.
More je trajno ugrađeno u duhovnu i materijalnu kulturu otočana

Giordano Benvin, generalni direktor »Lošinjske plovidbe«, za govornicom

U subotu, 15. listopada, Lošinj je slavio veliki praznik, jedan od rijetkih a toliko važnih momenata u stvaranju i osmišljavanju pomorskog privredništva, koje ovdje ima stoljetnu tradiciju. Uz vijorenje mnogobrojnih zastava slavlja, spomen-brod MARINA veselo je pristao u lijepom popodnevu sa svojim dragocjenim teretom mnogobrojnih slavljenika, koji su iz svih krajeva naše zemlje došli u Mali Lošinj na proslavu tridesete obljetnice osnutka Radne organizacije LOŠINJSKA PLOVIDBA. Doček članova istog kolektiva na Veloj rivi, čestitanje, pozdravljanje, ljubljenje, razdragana atmosfera koja se prenijela na ulice Malog Lošinja da bi svoj vrhunac dostigla u velikoj sali hotela Bellevue. Tu se treba odvijati prigodna svečana sjednica Radničkog savjeta Radne organizacije.

Kulturno-umjetnički program pripremili su Zamečani i Gromičani iz Pašca.

Pomorci, brodograditelji, turistički radnici popunili su u popodnevnim satima ulazni hol, a onda i zauzeli preko pet stotina mjesta u sali restoranta. Predsjedava predsjednik Centralnog radničkog savjeta Drago Skočilić, inače delegat Vijeća udruženog rada Skupštine općine Cres-Lošinj i rukovoditelj Elektromehaničke radionice u Rijeci. Njegovi pomoćnici su predsjednici radničkih savjeta OOUR-a: za Brodarstvo — Budimir Jurković, za Brodogradilište — Petar Stuparić, za Turizam — Mladen Kuljanić.

Intonirane su himne, govornici pristupa generalni direktor Radne organizacije Đordano Benvin. Prigodan govor, odmjeren i poticajan, kao što spada nakon trideset godina rada, naprezanja i odricanja, ali i zadovoljstva. Nikad dovoljno dobro da ne bi moglo i bolje, a ambicije i želje naći će plodno tlo u budućem radu. Najprije o ne tako davnoj, a opet bogatoj povijesti:

„Govoriti o Lošinjskoj plovidbi nemoguće je a da ne spomenemo embrij iz kojeg je ona nastala, a to su OBALNA PLOVIDBA — RIJEKA, koja je osnovana 1948. godine i LOŠINJSKA PLOVIDBA — MALI LOŠINJ, koja je osnovana 1956. godine. No, kako su ove dvije organizacije formalno i pravno likvidirane 1958. godine, osnovano je jedinstveno poduzeće i to je razlog zbog čega uzimamo početak rada LOŠINJSKE PLOVIDBE od ove godine, jer od tada ona živi i radi u svom kontinuitetu. LOŠINJSKA PLOVIDBA osnovana je rješenjem Narodnog odbora općine Mali Lošinj 14. studenog, a registrirana kod Okružnog privrednog suda u Rijeci 11. prosinca 1958. godine.

Konstituiranje Radničkog savjeta izvršeno je 20. prosinca u hotelu „Dubrovnik“ na Čikatku. Za predsjednika prvog Radničkog savjeta izabran je Rajmondo Ružić. Istog dana izvršeno je konstituiranje i Upravnog odbora, čiji je prvi predsjednik bila Oliva Jelovica.

Teškoće tekućeg poslovanja prisutne su od prvog dana, ali i inicijative:

„U nemogućnosti da se grade brodovi u zemlji, LOŠINJSKA PLOVIDBA je među prvima tražila rješenja i vršila nabavku putem zakupa, da bi je kasnije pratile i ostale brodarke organizacije. Godine 1981, 26. kolovoza, rješenjem Saveznog sekretarijata za vanjsku trgovinu LOŠINJSKA PLOVIDBA i GENERALEXPORT — BEOGRAD osnivaju zajedničko poduzeće sa stranim partnerom u Bejrutu pod nazivom JUGO-ARAB Shipping Co., koje se kasnije seli na Cipar.“

Ima i novih tržišta:

„Danas intenzivno radimo na otvaranju nove linije, ali van Mediterana, s Jugolinijom i to iz Jadrana prema sjevernoj Evropi.“

Strpljenje i upornost donose rezultate, jer:

„Nakon dugih sedam godina borbe, nastojanja, dogovora, putovanja, padova i ponovnih uspona, konačno je problem s libijske strane riješen ... Nadamo se da će se problem povlačenja većih količina nafte uskoro realizirati, a tako i mi ostvariti naplatu potraživanja. Ova sredstva treba usmjeriti u razvoj i poboljšanje materijalne baze naših radnih ljudi.“

Ova organizacija je odavno prešla općinske i regionalne granice, pa:

„Danas LOŠINJSKA PLOVIDBA zapošljava oko 1850 radnika. U BRODARSTVU 1250 radnika, u TURIZMU 280 radnika, u BRODOGRADILISTU 205 radnika, te u Radnoj zajednici 90 radnika. Danas je u Rijeci, na kopnu, zaposleno 185 radnika, od toga u radionici 40.“

A za općinu Cres-Lošinj predstavlja veliki oslonac:

„Naša radna organizacija sudjeluje u ukupnom prihodu općine s 50 %, a u šest mjeseci ove godine sudjelovala je čak sa 70 %. Već iz ove cifre proizlazi važnost LOŠINJSKE PLOVIDBE u životu i radu komune. Sudjelovanje u svim porama života na komuni naročito je izraženo putem naših delegata u svim društveno-političkim segmentima. LOŠINJSKA PLOVIDBA je sudionik svih događaja u komuni, bilo to u društvenom, privrednom ili političkom djelovanju.“

Nakon direktora Radne organizacije, lijepe riječi, koje su ganule i samog govornika, uputio je svima predsjednik Udruženja umirovljenika Lošinjske plovidbe Andrija Segulja.

Direktor Centra za odgoj i smjerenje obrazovanje „VELJKO VLAHOVIĆ“, prof. Miroslav Bulog biranim se riječima obratio slavljenicima uručivši i prigodan dar.

Na kraju ovog dijela sjednice radnim ljudima LOŠINJSKE PLOVIDBE obratio se predsjednik Skupštine općine Cres-Lošinj Julijano Sokolić, koji je između ostalog rekao:

„Radni ljudi LOŠINJSKE PLOVIDBE, osim posrednih obaveza za održavanje i funkcioniranje zajedničkih i upravnih djelatnosti, neposredno se uključuju u razne kulturne, sportske i ostale manifestacije, osobito vezane za more i aktivnosti na moru. U tom smislu

neophodno je i dalje širiti interes i ljubav prema pomorskim zanimanjima, voditi računa o raznim sadržajima na okupljanju pomoraca, omladine, umirovljenika. More je svojim izazovom i ljudima od potihvata učinilo naše otoke, a osobito Mali Lošinj, jednim od najvažnijih pomorskih centara istočnog Jadrana i dalo civilizacijske tekovine koje su trajno ugrađene u ljudsku i duhovnu i materijalnu kulturu ovog kraja.“

I dalje:

„Ova društveno-politička zajednica budno prati nastojanja LOŠINJSKE PLOVIDBE, brodarstva, brodogradilišta i turizma, i nastoji uklopiti planove ove radne organizacije u skladne općinske planove razvoja. Stoga je i pokrenuta inicijativa za izradu novog Prostornog plana općine Cres-Lošinj i generalnih urbanističkih planova gradske jezgre Malog-Velog Lošinja i Cresa. Očekuje se aktivno angažiranje LOŠINJSKE PLOVIDBE na realizaciji ovih planova kao i ostalih potreba neophodnih za daljnji razvitak komune Cres-Lošinj.“

Nakon ovog je uslijedio najzabudljiviji dio svečane sjednice kada su počela pozivanja i uručivanja priznanja za dugogodišnji vrijedan i predan rad u svojim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici.

Dovršene podjele priznanja bio je ujedno znak izvođačima programa, pa je gromko odjeknula pjesma u pregrijanoj prostoriji, a ručak je mogao biti serviran pod paskom uvijek spremnog maestra Nevena Glavana.

Nakon toga, jasno, ples i pjesma, pjesma i ples za mlade, a za starije još nekoliko sati prilike evociranja uspomena na prohujale dane zajedničkog rada i borbe. Josip Budislavić, Smiljam Rukonić, Ivan Šuflej, inicijatori i veterani dugog puta izazova i poduhvata stvaranja i ispunjenja, još jednom su se prisjetili početaka i koliko je trebalo mukotrpnog rada i samo rada da se krene i izdrži. Scile i Haribde prijete iz dana u dan, ali borba za održanje i dokazivanje vodi brod u sigurnu luku. Osjeća se radost i zadovoljstvo da je obitelj na okupu, da su mladi stasali i preuzeli i da će znati izabrati pravi kurs.

Na kraju jedno malo izvinjenje slavljeniku. Nisam očekivao da ću baš ja pisati ovu reportažu, pa nisam zabilježio još mnogo onih detalja, malih a važnih svakom čovjeku, svima nama. I u slijedećem broju može se nastaviti priložima posvećenim ovom lijepom jubileju. Neće biti naodmet još stogod zabilježiti za spomen!

Julijano Sokolić

KLUB UMIROVLJENIKA »LOŠINJSKE PLOVIDBE«

Aktivna umirovljenost

Rad Kluba naišao na punu podršku i pomoć Radne organizacije

Klub je počeo radom nakon održanog zбора umirovljenika u Malom Lošinj u prosincu 1983. godine, sazvanog u okviru proslave 25. godišnjice osnivanja Radne organizacije.

Njegova je svrha okupljanje svih umirovljenika, održavanje veza s organima upravljanja i društveno-političkim tijelima Radne organizacije, briga o materijalnom i socijalnom stanju članova, pomaganje članova u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja, te razvijanje drugarstva među članovima.

Klub obuhvaća umirovljenike svih osnovnih organizacija i Radne zajednice zajedničkih poslova, tj. bivše radnike svakog dijela Radne organizacije. Danas broji nešto preko 220 članova.

Treba reći da je rad Kluba naišao odmah na punu podršku i pomoć Radne i svih njenih osnovnih organizacija, te na zadovoljstvo svih umirovljenika. Naročito su bili sretni oni najstariji, o kojima se godinama nije vodilo računa. Danas se, međutim, osjećaju međusobno povezani i informirani o radu

i mogućnostima Kluba. Susretljivošću izdavača „Otočkog vjesnika“, oni sada izravno dobivaju na svoju adresu taj „Vjesnik“, jer je njihova želja bila da prate zbivanja na Otoku i rad svog poduzeća.

O potrebama Kluba vodi brigu Radna organizacija. Ona mu pruža novčana sredstva za rad, a i pomoć dodjelom potrebnog uredskog materijala i radom pojedinih službenika.

Sindikalna organizacija ili rukovodstvo pojedinih osnovnih organizacija pozivaju jednom godišnje članove Kluba na drugarsku proslavu, u kojoj sudjeluju aktivni i umirovljeni radnici.

Onima koji žive izvan Lošinja i Rijeke podmiruju se troškovi putovanja za dolazak na proslavu i troškovi noćenja, ukoliko je ono potrebno do povratka kući. Već prije postojanja Kluba, jedina je OOUR „Brodogradilište“ u Lošinj pozivala koncem godine svoje bivše radnike i dijelila im jednokratnu novčanu pomoć. Sada su, međutim, svi umirovljenici kao članovi Kluba u tome izjednačeni.

Klub ima organizirano dežurstvo jednom tjedno u prostorijama OOUR „Brodarstvo“ u Rijeci, kad mnogi umirovljenici dolaze na savjet, po informacije, za pomoć ili se telefonom obračuju za svoje potrebe.

Glavna poteškoća u radu Kluba sastoji se u tome što mnogi njegovi članovi žive u raznim mjestima diljem cijele države. Zato im se pruža jedina mogućnost sastajanja jednom godišnje, posebno u Rijeci i zasebno u Lošinj.

Teške sadašnje prilike privredništva u pomorstvu otežavaju poslovanje Radne organizacije, a odražavaju se i na mogućnosti Kluba. Međutim, uza sve današnje restrikcije i poteškoće Klub vrši svoju djelatnost, istina — u prilično skromnim razmjerima, ali u uvjerenju da je njegovi članovi žele i cijene.

Slobodan Žmikić

Napreduju radovi na adaptaciji kina

Novi temelji starog kina

I uz visoku inflaciju efikasno korištenje sredstava samodoprinos

Početkom listopada započeli su radovi na adaptaciji (III. faza) kino-kazališta „Vladimir Nazor“ u Malom Lošinj. Pripremni su radovi na gradilištu započeli još sredinom rujna. Izvođač, GRO „Građevinar“ iz Malog Lošinja preuzeo je obavezu da ovu fazu završi za 3 mjeseca. Ugovoren je iznos od 814,304.000 dinara, s time da je 50 % sredstava prenjeto u vidu avansa, a za preostali iznos izvođač nudi kredit. Treba napomenuti da je GRO „Građevinar“ izvodio radove i na prethodnim fazama, a ovom je prilikom bio najpovoljniji izvođač između četiri ponuđača.

Zasada se može reći da radovi uglavnom teku prema operativnom planu. Zbog složenosti izvođenja radova na starom objektu, teško je očekivati da izvođač u potpunosti sve izvede u roku. No, u svakom slučaju, nova će godina Lošnjanima ponuditi obnovljeno kino. Međutim, treba reći što se to novog u kinu izvodi. U prvom redu, u cijelosti obuhvaćeni su svi veći zahvati i grubo građevinski radovi. U prednjem dijelu objekta, pročelje prema centru grada, nadograđuje se aneks s projekcionom kabinom i pratećim sadržajima. Ujedno se grade propisano di-

Ljetna terasa kina, jedna od najvećih na Jadranu, također očekuje »novu šminku« (ako bude novaca!)

menzionirani pristupi do balkona i partera glavne dvorane, te do male dvorane, kapaciteta 120 mjesta, koja je izgrađena još u prethodnim fazama. Zatim, definitivno se uređuje kotlovnica s djelomičnim rješenjem instalacije centralnog grijanja u objektu. Rješavaju se svi infrastrukturni zahvati i priključci (fekalna i oborinska kanalizacija, vodovod, elektroinstalacija i telefon). Kao i kod prvih dviju faza naglasak je stavljen na radove koji su važniji za funkciju objekta, a završni radovi su ostali u drugom planu.

U ovim radovima nije obuhvaćeno uređenje glavne dvorane, kao i njeno opremanje novim sjedalima. Naime, nisu dostatna sredstva za denivelaciju pola dvorane, te rekonstrukciju krova iznad glavne dvorane. Planira se samo djelomična rekonstrukcija dijela pla-

fona iznad balkona kako bi se mogla vršiti projekcija filma.

Ovakvom izgradnjom u fazama, gdje su radovi ugovoreni i izvršeni u skladu s prispjelim sredstvima (sredstva za avans) i planiranim prilivom samodoprinos (sredstva premoštena kreditom izvođača), uspjelo se postići da se ne obezvrijede sredstva koja se prikupljaju kroz duži rok (tri godine), a ujedno je obuhvaćen najveći mogući obim prioritarnih radova.

Samodoprinos bi trebao dati inicijalna sredstva da se građevinski i instalacijski — funkcionalno zaokruži ova investicija, dok bi drugi izvori financiranja trebali definirati uređenje aneksa uz pozornicu i glavne dvorane.

Davor Zorović

O trajektima (i vrlo malo oko njih)

S malim — puno

Ovog se ljeta, po terminologiji novinara, desio saobraćajni kolaps na relaciji kopno—naši otoci. Strašno je to stvar. No ipak mnogo bolje da se to desilo u transportu ljudi i vozila nego, naprimjer, u dopremi električne energije. Tada bi to novinari nazvali raspadom sistema. A raspad sistema, složit će se, mnogo je teža stvar. Zlobnici naime tada počinju u igru uvlačiti kojekakve sisteme.

Najprije razmotrimo zašto je došlo do saobraćajnog „kolapsa“. Današnjim brojem trajekata i stanjem pristaništa te klimatskim uvjetima koji vladaju ljeti, nemoguće je čekanje dulje od 10 sati uz broj vozila koji k nama dolaze. Razlog čekanju do 30 sati je u našoj neorganiziranosti. Malo su trajekti vozili na Brestovu, malo na Rabac, čekalo se posadu i cisternu, informiranost je bila ravna ništici i ljudi su besciljno lutali na relaciji Brestova—Rabac i uvijek bili na repu. Trajekti moraju voziti ili iz jedne luke ili druge. Nikako iz obje. To se mora tablom na glavnoj cesti označiti. Nepoznato mi je zašto ne bi onaj prodavač karata s Brestove, kada promet tamo prestane i kada se povlači gore, na glavnoj cesti objesio tablu s natpisom da se promet odvija preko Rapca. Ponudio sam se da sam izradim tablu s natpisom te poklonim lokot za njeno pričvršćenje, no bezuspješno. Da prikrijemo našu neorganiziranost spremni smo potrošiti 6,5 milijardi dinara i povezati se preko Meraga. Bude mo li i dalje ovako neorganizirani, zamislimo si lutanja na relaciji Brestova—Valbiska.

Ma interesantan smo mi narod! Hoćemo samo velike investicije. One male nitko neće. Na primjer, da u turističke prospekte šampamo telefonski broj Porozina, da onom prodavaču karata dademo tekicu u koju će on na vrhu svake stranice zapisati pojedinu vožnju s datumom, a u red ove nizom imena onih

koji su rezervirali vožnju i broj vozila. Naravno, i za Brestovu i Porozinu. Lako onda trga pojedinu stranicu prije vožnje i šalje trajektom na Brestovu za predstojeće putovanje. Popunjavano bi 80 % kapaciteta za one koji su rezervirali. Oni koji nisu, čekaju da dođu na red u onih 20 % slobodnih mjesta. No tih bi bilo vrlo malo. Zapadnjaci i Slovenci su vrlo uredni ljudi. Uostalom, otuda im i napredak. Točno planiraju kada će stići na Brestovu ili Porozinu. Ako, recimo, traže mjesto za vožnju od 11 sati ujutro, a kaže im se da je prvo slobodno mjesto u 21 navečer, oni će se u luci pojaviti pred 21 sat i imati dojam, i mi drugi, da nisu ništa čekali. Ustvari oni su i tada čekali od 11 do 21 sat, samo ne pržeći se nervirajući u repu, već toliko vremena kod svoje kuće ili u usputnom restoranu. Eto vidite: nema čekanja, a investicija košta nula jer sam ja spreman pokloniti onu tekicu. Više posla imao bi onaj prodavač karata, no olakšan mi je posao izdavanjem karata kompjuterom, jer pritiska samo „botune“ i ne mora računati niti mukotrpo lupati pečatom. Javit će se pametnjakovići i naći problem u koloni, preticanju i slično. Tehnički su to problemi i vrlo jednostavno znade ih riješiti tehnički spretni organizator. Nema li boljega, nudim se ja, ta dovoljno sam se nagrijao klupa.

Iduća jeftina investicija, koja doduše ipak nešto malo košta, je alternativna luka Plomin. U nju su se svi naši stari pomorci sklanjali i za bure i za juga. Za jednog juga sam i ja tamo proboravio par dana, s putničkim brodom. A velik dio Francuza, Talijana i Nijemaca ide baš Vozilićima za Trst. Uostalom, kakva je i signalizacija nad Brestovom. No ideja je toliko pametna, jednostavna i jeftina da je mi sigurno nećemo prihvatiti.

Dinko Zorović

Komentar o ljetnoj regulaciji prometa u Malom Lošinj

Zamisaio — znati realizirati

Treba li rješavanjem jednog (starog) stvoriti neke nove probleme

Svi smo bili svjedoci prošlosezonske regulacije prometa kojom se „isključio promet“ s ulica — XX. aprila, Obale JNA i Obale maršala Tita. Cilj te regulacije trebao je biti stvaranje pješačke zone u tim ulicama koje su najstroži centar grada. Sama ideja i nije loša, jer brojni su gradovi kod nas i u Evropi napravili isto. Samo, problem je u dvije nezaobilazne činjenice: 1) da u tako formiranoj pješačkoj zoni nema poslije NIKAKVOG PROMETA motornim vozilima, i 2) da je u tim gradovima osiguran paralelan promet u onim pravcima koji su zatvoreni za motorna vozila.

Pošto je ljeti u središtu grada bio samo BITNO SMANJEN promet, ali nikada i ukinut, postojala je dakle samo neka „fiktivno zamišljena“ pješačka zona. U toj zoni većina se vozača nije smjela voziti, dok se manjina vozila i vozikala kako je htjela. Ti ostali su — da ih okvirno nabrojim: takstisti, vozila za opskrbu, mala osobna vozila s oznakom „Jadranka“, milicija, vatrogasci, privatni ugostitelji od kojih je dobar dio imao dozvolu jer se u stvarnosti nije opskrbljivao svojim autom. Tim navedenim možemo još pribrojiti važne i manje važne osobe, ali dovoljno važne da su dobile dozvolu za vozikanje, pa i turiste koji su znali ući u grad i „zaboraviti“ poslije izvesti auto van grada. U TAKVOJ situaciji prometna milicija bila je dovedena u poziciju „Don Kihota što juriša na vjetrovjače“, jer su im odgovorni drugovi dali jedne upute, a nakon toga svojim dopunskim potezima, npr. izdavanjem onog mnoštva dozvola, učinili sve da im se oteža posao.

Jedan od uvjeta za izbacivanje vozila iz središta grada je i prethodno osiguranje mjesta za parkiranje, što pretpostavlja da su ranije i uređena parkirališta koja će to omogućiti. Na tom polju je i napravljen najveći promašaj, jer su ta parkirališta „rađena“ za vrijeme turističke sezone. Prošla je sezona, a da nisu uređena.

Ako je ta regulacija prometa bio samo pokus, smatram da je čak i za „pokus“ bila realizirana traljavo. Kao takva nanijela je više šteta našem zamišljenom „imidžu“, nego što je donijela koristi. Takva se ocjena nameće iz osnovnog razloga — jer se samo iznova pokazuje i na ovakvim primjerima dokazuje da smo loši organizatori i totalno neprincipijelni u ostvarivanju neke prethodno zamišljene šeme.

Posljedice

Prema tome, može se sumirati koje su ZA SADA sigurno vidljive posljedice te pokusne regulacije: promet je i dalje (uz manje smetnje) tekao navedenim ulicama, te su pješaci mogli mirno hodati bez bojazni od auta jedino ako imaju oči na zatiljku; nedvojbno, najviše na značaju dobili su takstisti, od kojih su pojedini davali gas na Ulici XX. aprila kao da je ta ulica za to da se na njoj glumi vozače „Formule 1“, a, ako bi neko dijete, eventualno, istrčalo na ulicu — samo je krivo ... ; svakako je previše bilo izdanih dozvola, a stvar je pogoršana time što su mnogi opravdano dobijenu dozvolu koristili za NEO-PRAVDANO vozikanje po gradu (kakva im je savjest — moglo se vidjeti); najveći GUBITNICI jamačno su iznajmljivači soba iz tih navedenih dijelova grada, od kojih su brojni ostali i bez stalnih turista. U ovakvim slučajevima treba imati u vidu psihologiju gosta (recimo Nijemca), koji je u pravilu bolesno zabrinut za svoj automobil i želi ga imati stalno na oku. Nudim zaključak — sve dok su u tom najužem središtu grada Općina, Sud, trgovine, restorani, tržnica, turist-biroi, mesnice i slična mjesta stalnog ili povremenog obilaznja turista — nije pametno, a još manje mudro zabranjivati im da do njih dolaze autom.

Prijedlog

Možda će se neki ovom ocjenom ljetne regulacije prometa osjetiti pogodeni, posebice ako su sudjelovali u njenom pripremanju, odnosno realizaciji. No, trebaju kao i svi mi imati u vidu — da su najbitnije činjenice, a ne različito mišljenje o njima. Također, da neki ne bi smatrali ovaj članak kritizerskim — da je i jedan prijedlog. Vidljiva je nepraktičnost i problematičnost ideje uklanjanja prometa na bazi neprincipijelne selektivnosti (često po principu — „Ti moš!, a Ti ne moš!“), kao prošle sezone — jer tada to nije pješačka zona. Pa, ako je cilj u tim ulicama stvaranje pješačke zone — bilo bi MOŽDA bolje potpuno zabraniti promet, ALI SVIMA (pa i miliciji — u automobilima) u večernjim satima recimo od 18 do 23 h, a u ostalom vremenu promet neka teče normalno. Naravno da bi svi automobili u tom vremenu trebali ostati parkirani, da se preostali dio kolnika u tom vremenu prepusti pješacima.

Da ovakve stvari i problemi trebaju biti kritički promotreni od svijeta nas, nedvojbno je. Pošto se u ovom kraju većim dijelom živi od turizma, niti jednog trena ne smijemo zaboraviti da su turisti ptice selice, koji lako odlaze drugdje gdje ima mora i borova.

Ivan Lubina

Stanje u društvenim djelatnostima u uskoj je vezi s kvalitetom življenja

Razvijamo li razvijene

Odvajamo li previše ili premalo sredstava za društvene djelatnosti? Usporedba s drugim općinama važi samo ako uvažimo specifičnosti svoje općine

Osnovno obilježje našeg samoupravnog društva je pomagati drugima i omogućiti im da bržim razvojem dostignu razinu razvijenosti naših najrazvijenijih dijelova zemlje. Od takvih opredjeljenja naša zemlja ne odustaje jer smo svjesni da će se samo takvom politikom razvoja zemlje uspješno razvijati naš samopravni socijalizam.

U utvrđivanju kriterija za raspodjelu sredstava solidarnosti u oblasti društvene djelatnosti polazilo se od jedinstvenih elemenata na nivou cijele Republike, pri čemu se nisu uvažavale specifičnosti otokskih uvjeta razvoja i funkcioniranja društvenih djelatnosti koje imaju itekako svoju težinu u svim sferama polazeći od zdravstva, socijalne zaštite, pa do odgoja, obrazovanja i kulture.

Razvojne perspektive

Historijska naslijeđenost nerazvijenosti naših otoka, uz izražena ekonomska iseljavanja, dovela ih je na razinu razvijenosti koja iziskuje daleko veća angažiranja čitave zajednice ukoliko se želi otoke spasiti od daljnjeg zaostajanja u razvoju. O ovakvim opredjeljenjima izgleda da se nije mislilo kada su utvrđivani kriteriji po kojima se raspoređuju sredstva solidarnosti.

Valorizacija naših otoka, a posebno u oblasti turizma gdje bi uz brža ulaganja otoci postali naš „devizni rudnik“, ne ide bez njihovog bržeg razvoja kako u cjelini tako i u oblasti društvenih djelatnosti koje su često i osnovni preduvjet za življenje na otocima.

Jedan broj otokskih komununa vlastitim snagama uspio je dostići zavidan nivo razvijenosti društvenih djelatnosti, a naročito zdravstva, odgoja i obrazovanja, a ponegdje i u oblasti kulture. Restriktivna politika korištenja sredstava za opće društvene i zajedničke potrebe od 1982. godine do danas ne samo da je zaustavila takav trend razvoja društvenih djelatnosti, već uvjetuje stagniranje, a ponegdje i do zadržavanja sadašnjeg opsega usluga na teret standarda zaposlenih u tim djelatnostima.

Prevazilaženje takvog stanja svakako da nije u novom opterećenju privrede, već u oživljavanju privrede koja će većim dohotkom biti u mogućnosti više izdvajati za zajedničke potrebe koje su, valjda je to jasno, preduvjet bržeg razvoja privrede, zatim u racionalizaciji i boljoj organiziranosti funkcioniranja društvenih djelatnosti. Valja također preispitati sadašnje kriterije

raspodjele sredstava solidarnosti koja se izdvajaju putem SIZ-ova društvenih djelatnosti a potom na razini Republike raspoređuju korisnicima.

Kako se po sadašnjim kriterijima raspodjele sredstava solidarnosti nisu uvažavale otočke specifičnosti funkcioniranja društvenih djelatnosti, dosadašnja raspodjela sredstava ne samo da nije doprinosila bržem razvoju otoka, već je znatno odlijevala sredstva čak i u korist nekih komununa koje imaju daleko manje nerazvijenih dijelova.

Međutim, da je složenije, teže, a time i skuplje organizirati funkcioniranje društvenih djelatnosti na otocima u odnosu na kopno, uočiti će se iz navedenih pokazatelja:

Zdravstvena zaštita

Za osiguranje potrebnog stupnja zdravstvene sigurnosti otokskog stanovništva, a za razliku od svih ostalih općina u regiji (izuzev Rijeke i Pule), naša komununa je morala organizirati i razviti zdravstvo kako u oblasti potpune primarne zdravstvene zaštite tako i u veći dio konzilijarne zaštite, sa stacionarom i ginekološko-porodajnim odjelom. Hitna služba je organizirana 24 sata, a veoma često za potrebe hitnoće koriste se gliseri i helikopteri za prebacivanje oboljelih ili povrađenih s otoka u dom zdravlja ili u neku od klinika na kopnu. Samo za putne troškove SIZ zdravstva naše komunune isplati godišnje više nego SIZ Rijeka gdje ima 20 puta više osiguranika od nas.

I rad u vanškolskim aktivnostima ima svoju društvenu vrijednost, ali i ekonomsku cijenu

Socijalna skrb

U socijalnoj zaštiti zbog nedostatka financijskih sredstava još uvijek se ne provodi sveobuhvatna skrb starijih osoba, a naša komununa je s problemom starijih i samačkih domaćinstava itekako opterećena, zbog čega je neophodna daleko jača socijalna zaštita ove populacije stanovništva. Prema posljednjem popisu, 85 % seoskog stanovništva je starije od 70 godina. Dom za stare osobe u Velom Lošinju s ograničenim kapacitetom već godinama ne može udovoljiti brojnim zahtjevima korištenja, a opravdani su zahtjevi da se kvalitetnija skrb staračkog stanovništva na otocima Susak, Cres i u mjestu Nevezine treba rješavati ili sveobu-

(4 samodoprinos) izgrađeni su brojni objekti za predškolski, osnovni odgoj i srednje i osnovno obrazovanje, čime je uz adaptaciju područnih škola u svim mjestima komunune osigurano provođenje osnovnog obrazovanja, predškolski odgoj u svim većim mjestima, kao i srednje usmjereno obrazovanje u mjestima Mali Lošinj i Cres. Svakako da se takva razgranata mreža odgojno-obrazovnih OUR-a ne može financirati sredstvima koja se izdvajaju za ovu namjenu. U provođenju osnovnog odgoja i obrazovanja znatna sredstva se izdvajaju za prevoz učenika u matične škole gdje je organizirana predmetna nastava, kao i za organiziranje nastave za učenike s otoka van Lošinja i Cresa. Identično stanje je i s usmjerenim obrazovanjem gdje se radi potrebe udruženog rada programi izvode u tri struke u Malom Lošinju i Cresu, s ukupno 7 zanimanja, što znatno poskupljuje provođenje odgojno-obrazovnog programa.

Kultura

U oblasti kulture nastoje se restaurirati brojni općekulturni i sakralni spomenici kulture koji bi se mogli staviti i u funkciju turizma. Za realizaciju ovih programa neophodno je izdvajati znatno više sredstava od onih koje SIZ kulture ostvari.

Sredstva fizičke i tehničke kulture korištena su za izgradnju i opremanje objekata za sportsko-rekreativne sadržaje i tehničku kulturu i predstavljaju u većini mjesta na otocima jedini izvor sportskih priredbi i aktivnosti otokskog življa, za razliku od drugih komununa gdje postoji široka lepeza sportskih, kulturnih i drugih sadržaja.

Zajednica usmjerenog obrazovanja nije u mogućnosti osigurati kredite i stipendije za sve učenike i studente koji se obrazuju u centrima usmjerenog obrazovanja, višim i visokim školama i fakultetima u OUR-ima odgoja i obrazovanja van naše komunune, čime se uskraćuje mogućnost osiguranja cjelokupne kadrovske reprodukcije za privredne i društvene djelatnosti naše komunune.

Mijenjati kriterije

Sigurno da i komunune na kopnu imaju složeno stanje funkcioniranja društvenih djelatnosti, a naročito primjenom restriktivne politike u korištenju sredstava za opće društvene i zajedničke potrebe, ali općina Cres-Lošinj sa 7 naseljenih otoka, ogromnom površinom i malom naseljenošću, s velikim brojem manjih naseljenih mjesta i udaljenosti 150 km od najbližeg centra na kopnu, po svojoj složenosti i specifičnosti organiziranja i funkcioniranja zdravstvene i socijalne zaštite, odgoja i obrazovanja, fi-

zičke i tehničke kulture, nadmašuje velik broj komununa u Republici i šire.

Navedene specifičnosti funkcioniranja i složenosti organiziranja društvenih djelatnosti na otocima, jaki su i objektivni argumenti radi pokretanja inicijative za izmjene postojećih kriterija kojima se sredstva solidarnosti raspoređuju.

Iako je Društveni dogovor o politici razvoja jadranskih otoka stupio na snagu još 1986. godine i svojim odredbama obavezao sve SIZ-ove društvenih djelatnosti (čl. 3 DD) da poduzimaju aktivnosti na poboljšanju osnovnih preduvjeta života i privrede stanovništva na otocima, postojeći kriteriji raspodjele sredstava solidarnosti takva opredjeljenja iz Društvenog dogovora ne provode, a što ima za posljedicu da otoci još više zaostaju u razvoju, a da apsurd bude veći, ne samo da šira društvena zajednica ne izdvaja dodatna sredstva za razvoj društvenih djelatnosti, već se i ovako ograničena i nedovoljna, jednim dijelom odlijevaju i raspoređuju na nivou SRH (10 % sredstava od ukupnih sredstava zajedničke potrošnje odlijeva se na ime solidarnosti).

Sve ovo ukazuje da bi Međutočka koordinaciona komisija jadranskih otoka trebala biti inicijator i realizator izrade analize funkcioniranja društvenih djelatnosti na otocima, s podacima o izdvajanjima i korištenju sredstava solidarnosti. Tim bi se argumentima putem zastupnika u Saboru i drugim institucijama valjalo tražiti dosljedno provođenje Društvenog dogovora o bržem razvoju jadranskih otoka.

Da je složeno stanje organiziranja društvenih djelatnosti i na drugim otocima, ukazuju i navedene aktivnosti u vezi problema socijalne zaštite na dalmatinskim otocima, povodom čega je zakazana i šira društvena rasprava, a obrađeni podaci argumentirano ukazuju da je na otocima skrb staračkog i samačkog stanovništva došla na razinu koje bi se trebalo sramiti svako društvo, a posebno naše.

Ukazivanje na nelogičnosti u raspodjeli sredstava solidarnosti u oblasti društvenih djelatnosti nije težnja da se želimo osloboditi obaveza pomoći drugima, već naš stav da se ovim sredstvima naša zajednica razvija ravnomjernije, dajući sredstva solidarnosti onim dijelovima i komununama čiji je nivo razvijenosti niži od onih koji ta sredstva izdvajaju. Ako pri tom kažemo da naša komununa od 7 naseljenih otoka ima 6 otoka sa statusom nerazvijenosti i da za razvoj ostalih otoka treba pomoć šire društvene zajednice, a sredstva solidarnosti komunune usmjeravati u nerazvijene dijelove, to ne znači da nismo zagovornici odstupanja od pomoći drugima, već za pravičniju i realniju pomoć svima kojima je ona neophodna.

Vaso Trkulja

PREGLED

stanja izdvajanja i povrata sredstava solidarnosti SIZ-a zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja općine Cres-Lošinj, s uporednim pokazateljima u nekim općinama na području Zajednice općina Rijeka u 1987. godini u 000 dinara

SIZ općine	Ukupna sredstva koja SIZ dobije za funkcioniranje djelat.	Sredstva koja SIZ uplaćuje na ime solidarnosti	Sredstva solidarnosti koja se doznače SIZ-u (povrat)
1. CRES-LOŠINJ	1.873.139	131.426	—
2. SENJ	1.202.480	90.186	218.520
3. CRIKVENICA	2.556.133	191.670	132.083
4. RAB	1.136.266	85.220	63.803
5. PAZIN	2.992.434	224.433	126.029
6. OGULIN	3.897.222	292.292	625.334

Cresko-Lošinjska općina morala je razviti kompletnu službu zdravstvene zaštite

U privatnom skrbi tih osoba u njihovim domovima ili osnivanjem domova u tim mjestima. Svakako da realizacija bilo koje od alternativna iziskuje znatna sredstva čiji se izvori sa sadašnjim izdvajanjem za ovu namjenu ne naziru.

Obrazovanje

Velikim samoodricanjem radnih ljudi i građana naše komunune

PREGLED stanja izdvajanja i povrata sredstava solidarnosti SIZ-ova društvenih djelatnosti u 1987. i I. pol. 1988. u općini Cres-Lošinj u 000 din.

SIZ	God.	Ukupna sredstva SIZ-ova koja se doznače po utvrđ. stopi	Sredstva koja SIZ-ovi uplaćuju na ime solidarnosti	Povrat sredstava solidarnosti
1. SIZ pred. odgoja	87 1/83	184.205 156.956	1.452 1.133	— —
2. SIZ odgoja i osn. obraz.	87 1/88	770.789 541.122	88.558 64.033	— —
3. SIZ kulture	87 1/88	44.604 36.530	70.000 105.000	20.000 40.000
4. SIZ fiz. i tehn. kulture	87 1/88	123.656 92.107	8.106 5.062	— —
5. SIZ za zapošljavanje	87 1/88	99.538 90.631	2.865 2.475	— —
6. SIZ socijalne zaštite	87 1/88	198.354 169.326	9.006 7.190	— —
7. SIZ zdravstva	87 1/88	1.873.140 1.373.585	131.426 103.019	— —
UKUPNO	87 1/88	3.294.286 2.460.257	311.413 287.912	20.000 40.000

PRILOG IZ CENTRA ZA RAZVOJ JADRANSKIH OTOKA

Ka otočkom identitetu

Kako osmisлити bolje iskorištavanje otočkih resursa

O turizmu i turističkom priređivanju imamo svaki dan novih ideja, novih rješenja, novih vizija. Svi pokušavamo dati svoj sud i svoje viđenje. Najteže se izdignuti iznad vlastitog viđenja i interesa i obuhvatiti turizam kao globalni pokret i ljudsku potrebu koju treba uskladiti s prirodom.

Zanimljiv izvoran prilog jednom viđenju specifičnog pristupa razvoju turizma na otocima podaje u svom radu mr. Ivan Kuvač, direktor Centra za razvoj jadranskih otoka u Malom Lošinj, kojeg je prezentirao na znanstvenom skupu „Perspektivni razvoj otoka u sklopu jugoslavenske jadranske orijentacije s posebnim osvrtom na razvoj turizma“, održanog u Korčuli, ožujka ove godine. Za čitatelje OTOČKOG VJESNIKA izabrali smo dio tog, na skupu, veoma zapaženog referata.

„Uočljive su mnoge osobitosti samih otoka, koliko je svaki od njih udaljen od prve obale, kakav je kanal koji ih dijeli (to je negdje cijelo more), može li se pogledom premostiti ili prijeći na vesla, što sve spaja otočane s ljudima na čvrstoj zemlji, a što ih odvaja jedne od drugih. Neki otoci izgledaju kao da plove i tonu, drugi kao da su okamenjeni ili usičreni. I jednima i drugima pridaju se čovječja obilježja: mogu biti tihi, ukleti, pusti, esamijani, goli, žedni, željni, djevičanski, ljubavnički, ponekad srušni ili blaženi ...“

Ovaj citat iz „Mediterranskog brežijera“ Predraga Matvejevića može nam poslužiti kao uvod, i kao odrednica u razmišljanju, jer u njemu prepoznajemo mediteransku pripadnost i osobitost otoka.

Mediterran je danas najatraktivnije odredište turističkog hodočašća. On apsorbira jednu trećinu ukupnog međunarodnog turističkog prometa. Zahvaljujući svom civilizacijskom fenomenu, blagoj klimi, opojnim mirisima i mnogočemu još, Mediteran će tu turističku privlačnost sačuvati u budućnosti.

Svaki je otok svijet za sebe, prepoznatljiva osobitost. Da li je to dovoljno da govorimo o različitim modelima otočkog turizma? Postoji li potreba da na toj osobitosti stvaramo koncepciju otočkog turizma?

Koncepcija razvoja otočkog turizma treba stvoriti TURISTIČKI IDENTITET jadranskih otoka.

Treba istaći da na turističku budućnost mogu računati upravo one zemlje koje budu umjele razvijati turizam identiteta.

To najbolje potvrđuje izjava Wilibalda Pahra, generalnog sekretara Svjetske turističke organizacije, kad kaže: „U svijetu je već sasvim prepoznatljiv pravac razvoja kulturnog turizma, odnosno, turizma kulture. To znači da treba čuvati kulturne spomenike, jer za njih sve više pokazuje interes šira turistička klijentela. Treba također čuvati nacionalni identitet turizma od samog početka njegova razvoj i uključivanje u međunarodne turističke tokove.“

Jedan od najbitnijih preduvjeta za razvijeni turizam jest postojanje zdravih sredina u kojima će boraviti turisti. Turizam svojim razvojem ne smije utjecati na zadovoljanje kvalitete sredine, nego mora doprinijeti njenom unapređenju (Vjesnik, 14. 2. 1988).

Naši otoci, tu u srcu Evrope, na Mediteranu, upravo posjeduju to kulturno i prirodno bogatstvo. Koncepciju otočkog turizma treba učiniti što prije, ne samo kao stratešku turističku ponudu zemlje,

nego da bi se spriječili već prisutni negativni trendovi i po kulturni identitet otoka i po njegove prirodne karakteristike.

Stvaranje ovakve koncepcije po nama podrazumijeva elaboriranje problema na tri nivoa, tako da se definiraju OSNOVNA POLAZIŠTA, PROGRAMSKE OSNOVE I ORGANIZACIJSKI ASPEKT koncepcije razvoja otočkog turizma.

Osnovna polazišta imaju za cilj ukazati na specifičnosti „otočkog fenomena“, to je traganje za onim osobitostima otoka na osnovi kojih je potrebno dalje graditi programske osnove.

TRAG PRIRODE

— GEOGRAFSKE PRIRODNE I PEJZAŽNE KARAKTERISTIKE otoka koje čine 1233 različita otoka, grebena i hridi, od čega su 66 otoka naseljena, izuzetnih pejzažnih karakteristika, čine upravo identitet naše obale Jadrana; čine je različitim od ostalih obala Mediterana. Već to je dovoljan razlog da na fenomenu naše obale, boljerečeno otoka, stvaramo turistički image Jugoslavije. Otoci su, dakle, prirodna baština izuzetne vrijednosti, „biserna ogrlica“ ove zemlje, njen ukras i njeno bogatstvo.

— KLIMA omogućava gotovo turizam kroz cijelu godinu. To najbolje potvrđuje prosječna januarska temperatura od 9,2°C i 2715 sunčanih sati godišnje otoka Hvara.

— KVALITETA MORA I ZRAKA, jer su otoci još uvijek ekološki najkvalitetniji dijelovi naše obale.

— RAZNOLIK VEGETACIJSKI POKROV čini ih različitim i lijepim, bilo da je otok go ili obrastao gustim mediteranskim rastinjem. Mirisno grmoliko bilje (strijč, planika, zelenika, ružmarin, vriljes, lavanda, itd.) nudi poseban miris i ugođaj tokom boravka na otocima. Otoci se tako doživljavaju vidom (ljepota), uhom (tišina i zvukovi iskonske prirode) i mirisom (mediteranska vegetacija).

— IZOLIRANOST je bitna prirodna karakteristika otoka. Talijanski glagol „isolare“ (izolirati) nastao je od riječi „isola“ (otok). Po tome je otok upravo otok. Dok, međutim, kontinentalci kroz roman o Robinzonu doživljavaju izoliranost kao nešto romantično, nešto što potpaljuje maštu, za otočanina je to život sam, nešto što živi i proživljava, što je u bitnom odredilo kulturni fenomen svakog otoka.

TRAG KULTURE

Kulturno nasljeđe plijeni bogatstvom i raznolikošću ništa manje nego prirodni fenomen.

Otoci su nastanjeni neprekidno od paleolitika do danas. Oni su civilizacijska žarišta na našim prostorima. Tako izolirani, oni su na komunikacijskim tokovima u antici i srednjem vijeku. Otočka povijest je dugačka i bogata. To svjedoče brojni spomenici kulture i brojni još neistraženi arheološki lokaliteti. Otoci danas teško nose svoju prošlost, ekonomski nejadi da brinu o svojoj kulturnoj baštini. Otočanin je u pravilu okrenut prošlosti, tvrdi Matvejević u „Mediterranskom brežijaru“, pa možda je zato budućnost morao tražiti

izvan otoka. Nemoguća je revitalizacija otoka bez svijesti koja bi se napajala iz kulture i tradicije i iz iskustva otoka, zato jer je svaki otok svijet za sebe, stvoren u tisuć-godišnjoj borbi čovjeka i prirode.

Nisu samo vrijedni spomenici kulture u gradinama i gradovima, u crkvama i palačama, nego i u ruralnim naseljima, koja se odlikuju nenametljivim prirodnim sještajem, umijeću pučkog graditelja da stavi u harmoniju prirodu i čovjeka. To je umijeće korištenja prirodnog materijala i osjećaja sklada. Uzbudljiva ljepota. Trag kulture je i trag čovjeka, što u nastavku posebno ističemo“.

TRAG ČOVJEKA

Otočanin je oduvijek živio sa svojim otokom. On mu se prilagođavao koristeći sve ono što priroda daje, ali i otimajući od prirode. Otočanin je tako i ribar i poljoprivrednik i sam svoj majstor. Impresioniraju terase maslina i vinograda, kilometri suhog zida, borba za svaki pedalj zemlje. Odnos prema radu stvorio je kult rada i s tim u vezi sistem vrijednosti. Otočane odlikuju i vještine i vrline.

Otočki čovjek je najveći resurs otoka. Problem je jedini u tome što je na otocima sve manje otočana. Nema revitalizacije bez otočana i ukoliko oni koji dolaze na otok ne postaju otočani.

Ostati i postati otočanin znači osjećati harmoniju otočkog sistema, ovladati samoorganizacijom, osjećati kulturno nasljeđe otoka, s tim da više radi budućnosti ne treba napuštati otok, budućnost se može donijeti na otok. Turizam upravo to omogućava. Kad govorimo o otočkom turizmu, govorimo o turizmu XXI. stoljeća.

mr. Ivan Kuvač

Poslovna zajednica »Alpe-Adria« financira znanstveni istraživački projekt mlade Lošinjanke

Pamet i znanje za licence

Od 22 kandidata prijavljena na međunarodni natječaj izabrana su dva, oba iz naše zemlje. Priznanje je to, ali i upozorenje

Iz Lošinja se vrši izvoz mozгова! Kako gordo, ali istovremeno i nekako nezadovoljavajuće zvuči ova rečenica. Riječ je o Giuliani Fazlić, našoj sugrađanki koja se, eto, već po drugiput našla na stranicama tršćanskog „Il piccolo“. Temeljem primjereno raspisana natječaja od strane Poslovne zajednice Alpe-Adria za dvije stipendije radi studijsko-istraživačkog rada i usavršavanja na tršćanskom sveučilištu (Università degli Studi di Trieste), od dvedeset i dvoje kandidata iz zemalja članica Poslovne zajednice, izabrana je Giuliana Fazlić iz Malog Lošinja. Giuliana je predstavnik Ljubljanske univerze, gdje je inače studirala i diplomirala farmaciju.

Potaknuta od strane profesora Krbavčića i RO „Lek“ iz Ljubljane, naša Lošinjanke je ponudila istraživački projekt koji je prihvaćen i eto je, već više od dva mjeseca boravi i daje znanstveni doprinos (kome?). Ovakav boravak stipendista predviđen je, inače, u trajanju od osam mjeseci, a ukoliko „dottorressa“ pokaže posebne potencijale, tršćanski univerzitet nudi produljenje studijsko-istraživačkog rada i usavršavanja. Projekt i boravak u cijelosti se financira od strane Poslovne zajednice „Alpe-Adria“ i tršćanskog sveučilišta. Sveukupna cijena ovakva studiranja iznosi preko 7.500.000 lit. Rezultat projekta Giuliane Fazlić „Sistemi identifikacije aminoacida metodom kromatografije“ koristeći se u farmaceutskoj industriji. RO „Lek“ daje punu podršku Giuliani i potrebne uvjete za uspješnu realizaciju njezina projekta, te pretpostavimo da će se rezultat njezina istraživanja ipak, dakle, naći i u našoj zemlji, bez potrebe uvoza licence.

Dodajmo u vezi sa našom Lošinjanom još i ovo. Svršivši fakultet u Ljubljani, na nekoliko radnih mjestima za koje je pitala u Malom Lošinj, nije mogla dobiti pozitivan odgovor. Iz njezina bliskog kruga (i dobroupućenih) saznajemo da je, ne vidjevši perspektive za ostvarenje normalne egzistencije, pred godinu dana krenula znanjem za kruhom. A nama ovdje ne preostaje drugo nego da shvatimo da, premda Mali Lošinj u svom nazivu nosi pridjev „mali“ — i ne mora uvijek biti mali. Uostalom, Veli Lošinj je samo tri km udaljen, a Giuliana ima još u ovom našem Malom i Velom Lošinj (neki i neke su već diplomirali, a drugi još konzumiraju, valjda i nama — našoj sredini — potrebno znanje). Računajmo na njih.

Kad je već riječ o natječaju za ovu svojevrsnu specijalizaciju mladih stručnjaka u okviru Poslovne zajednice Alpe-Adria, valja dodati da su od 22 kandidata oba izabrana iz naše zemlje. Pored naše sugrađanke „dottorressa“ Fazlić, drugi kandidat je Renata Hace s Filozofskog fakulteta iz Zagreba.

Pored njih dvije, tu je već drugu godinu zaredom zbog svoje dosadašnje uspješnosti i Austrijanka Brigitte Messner.

U svakom slučaju, znanja struke se ne moramo sramiti. A drugih sadržaja nećemo se sramiti tek kad znanju i stručnosti podredimo improvizaciju i volontarizam (grupni ili pojedinačni). U protivnom, ostaje nam da izvozimo stručnjake, a uvozimo (njihove!) licence.

Djivo

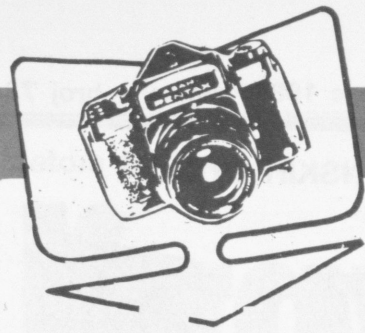
Alpe Adria premia i suoi ricercatori

A due giovani studiose jugoslave, le dottorresse Renata Hace di Zagabria e Giuliana Fazlic di Lussinpiccolo, sono state assegnate le borse di studio Alpe Adria 1988 concesse dall'Università di Trieste per ricerche da compiersi all'ateneo cittadino. La cerimonia di consegna è avvenuta nella sala Cammarata dell'ateneo. Il rettore, professor Paolo Fusaroli, ha proceduto alla premiazione delle studiose e ha inoltre consegnato la seconda quota della borsa Alpe Adria 1987 di 15 milioni di lire alla vincitrice dello scorso anno, la dottorressa Brigitte Messner, di Graz. L'Università di Trieste eroga le borse di studio con la collaborazione della Regione. A ciascuna delle due studiosse jugoslave sono

stati assegnati sette milioni e mezzo di lire. La dottorressa Hace svolgerà una ricerca sull'opera letteraria di Carolus Cergoli e su suoi riferimenti culturali alla zona di Alpe Adria, mentre la dottorressa Fazlic curerà la messa a punto di sistemi di identificazione di aminoacidi per mezzo di tecniche cromatografiche. Fusaroli ha sottolineato che «le finalità delle borse di studio Alpe Adria sono quelle di consentire l'accesso di lavoro a presso università della comunità e delle Repubbliche laureate delle regioni e delle Repubbliche membri di Alpe Adria. In tal modo si favorisce l'interscambio scientifico e accademico tra gli atenei consociati, soprattutto a livello dei loro giovani laureati».

okom kamere...

Živahnost starosti

Kako do sredstava za svakodnevno preživljavanje?

Živi se od zarade (?)

Tko još danas živi od plaće? Zvuči podrugljivo, ali je nažalost vrlo blizu istine, barem kada se gleda kroz prizmu turističkih mjesta kakvo je Mali Lošinj. Primanja, ona redovna su kakva jesu, a živi se uglavnom od onih drugih prihoda iz „vanredne emisije“. Prvi sporedni (ali najveći) izvor prihoda je dakako turizam — što bi drugo bilo? Pritom se naravno ne misli samo na ugošćavanje i smještaj turista već i sve druge prateće aktivnosti. No podimo redom. Svatko kome to stambeni prostor, privatni ili društveni, dopušta, nastoji se legalno ili „na crno“ uključiti u iznajmljivačku soba. Uz iznajmljivačku djelatnost za dinare ili marke (DM dakako) pružaju se još i druge mogućnosti, uz rub ili s one strane zakona nerijetko. Dobar „biznis“ je već iskušani „barke faren“ ako raspolazete adekvatnim plovilom, ali se može do dinara i torbarenjem, tj. preprodajom voća, povrća, sladoleda, osvježavajućih pića i dr. A tek kada se u mjestu organizira tzv. „fešta“, razlaga se mašta i onima koji dotle životare od plaće pa na brzinu pripreme štand i pokupe vrhnje ne štedeći nimalo pritom gosta koji je „i onako ovdje da bi bio odran“. Tu im pomaže i nedovoljna angažiranost društvenog sektora ugostiteljstva, pa i privatnika. Za one umješnije izvorom zarade može biti i najobičnija mala udica uz uvjet da se na njoj nađe primjerice orada koja „teži“ oko 50.000 dinara za kilogram ili 10 % prosječnog osobnog dohotka, pa kada se takav primjerak morske faune nađe u torbi put obližnje gostionice, eto i dvije dnevničke, uz dakako manje vremena i truda.

Za dobre majstore zidare, metalce, električare i sl. uz još uvijek relativno visok trend individualne stambene izgradnje pruža se, ali cijele godine, i mogućnost veoma dobre zarade „u fušu“, pa i to predstavlja jednu od značajnih mogućnosti poboljšanja odavno ugroženog kućnog budžeta.

Eh, pa tko još da opovrgne onu: ŽIVI SE OD ZARADE A NE OD RADA!

G. Purić

- IZ KUD-a »Lošinj«
- Lošinjani u Čehoslovačkoj

Pjesmom do prijatelja

Naš domaćin bio je pjevački zbor „Sokola“ iz Huntirova, malog sela u Krkonošama, oko 10 km sjeverno od Praga. U selu nema više od 200 žitelja, a u kvalitetnom zboru oko 40 pjevača. Prostrana dvorana „Sokola“ centar je svih zbivanja u mjestu. Izgrađena je u vremenu između dva rata, snažnog sokolovskog sportskog pokreta. Gotovo svi rade u industriji plemenitog stakla, bizuteriji, cijeli taj dio češke Bohemije. Lekturu o izradi tisuće varijanti ukrasnog stakla gotovo da smo u cijelosti doživjeli obilazeći tvornice u Zelenom Brodu i Jabloncu nad Nisom, muzejima, specijalno usmjerenom školskom centru i, jasno, u svim dućanima.

Službeni nastupi našeg i zbora domaćina bili su više od očekivanja. Pozdravljani smo kao predstavnici Jugoslavije na obilježavanju 70. godišnjice Prve čehoslovačke republike pod vodstvom Masaryka, 1918. godine u raspadu Austrougarske monarhije i radanju Sovjetskog Saveza. Dugo potiskivan značaj ovog povijesnog događaja u novim političkim prilikama, obilježavanju je dalo snagu erupcija. U svakoj prilici isticana je posebna ljubav, kao da od sve „slavenske braće“ nas imadu posebno rad. No očito je da tu skrivenu emociju potencira žudnja za Jadranom i morem čije su draži osjetili boravci kod nas.

Veli Lošinj — Dom za odrasle i penzionere

Pred ukrcaj na trajekt

Nestrpljivo očekujući stvaranje trajektne veze Merag — Valbiska (Cres — Krk), stari iz Doma za odrasle i penzionere iz V. Lošinja odlučili se za ekskurziju do Krka, ali preko Porozine (odnosno okolo)

Vodeći brigu o svojim korisnicima, uz ostale usluge koje pružamo, u okvir naše djelatnosti ulazi i kulturno-zabavni život, pa smo to htjeli realizirati kroz jedan izlet.

Cilj nam je bio posjeta otoku Krku, na kojem smo se niz godina spremali čekajući da se otvori trajektne veze između Meraga i Valbiske. Pošto i ove godine nidan izlet.

je uspostavljena ta veza, krenuli smo kopnenim putem preko Rijeka.

Poduzeće „Autotrans“ Rijeka, Poslovna jedinica Cres unajmilo nam je autobus. Nas četrdesetak, rano ujutro 10. rujna krenuli smo na put. Dan je bio kakav smo mogli samo požaljeti, sunčani. Trajekt „Mata Balota“ čekao nas je u svojoj raskoši. Stigavši na kopno, najprije smo doručkovali usendvič s čajem. Raspoložili smo se za pjesme i šale. Divno je bilo čuti drhtave glasove naših korisnika, koji su nas preko mikrofona obavljali.

Preko Rijeka brzo smo stigli na „Titov most“. Za mnoge je to bila prva vožnja mostom, pa su mnogi bili uzbuđeni. Vozeći se sredinom otoka, stigli smo u mjesto Vrh, gdje su nas mještani srdačno dočekali i ugostili. Nakon odmore i predaha krenuli smo dalje do Punta, da bi se zatim brodićem prebacili na otočić Košljun nadomak Punta, s površinom od svega 68.500 m², vlasništvo otaca franjevac, kroz koji godišnje prođe na tisuće posjetilaca iz zemlje i inozemstva. Upoznali smo se s poviješću otočića kroz razgledavanje vrlo bogatog etnografskog i sakralnog muzeja. Nakon razgledavanja tih vrijednih eksponata morali smo se oprostiti od ovog „zemaljskog raja“, kako ga mnogi nazivaju, i krenuti put Vrbrnice, gdje smo razgledali stari grad na litici i zapjevali pjesmu „Vrbrniče nad morem“.

Puni divnih utisaka, obogaćeni novim saznanjima, ali bez imalo umora, krenuli smo natrag. Jragozetiti osvijetljeni autobusom ferailima, u prirodi čerali smo, jer smo se do kraja htjeli družiti s prirodom. Oko pola noći sretno smo stigli u naš dom.

Dugo smo o tome pričali jer nam je bilo ljepše nego smo očekivali. Želja nam je da ponovno doživimo ovakve trenutke, što se nadamo da ćemo uspjati sljedeće godine.

Ovim putem želimo se na poseban način zahvaliti SIZ-u socijalne zaštite općine Cres-Lošinj na razumijevanju i financijskoj pomoći, kao i poduzeću

Uz okrepu dobro je sjesti pa bilo to u prtljarnik

Predah na krckome tlu

„Autotrans“ Rijeka, Poslovna jedinica Cres, koji su nam uz povoljnu cijenu i dobrog sofera Juru dali autobus na raspolaganje. Velika hvala mještanima Vrh na čelu s Dragom Ljubičićem na lijepom gostoprimstvu.

Socijalna radnica Tereziya Sinčić

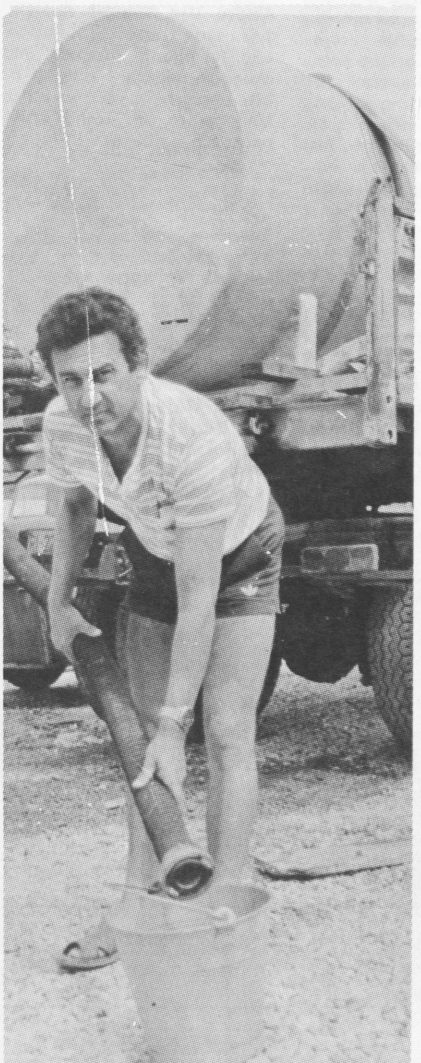
Privatna cisterna za društvenu korist

Makar je ljeto iza nas, nije naodmet izvijestiti naše čitatelje o pogodnijem opskrbljivanju vodom trajektne luke Porozina. OOUR Vodovod, „Elektrovode“ iz Cresa sklopio je za ovo ljeto ugovor s privatnim prijevoznikom Martinom Toičem iz Cresa da opskrbljuje vodom trajekte koji su vozili na liniji Porozina—Brestova, u trajanju od 6. VII. do 15. XI. o.g. Opskrbljivanje je bilo dnevno i to jedna do dvije cisterne od po 6 m³ vode. Ovim cisternom se povremeno opskrbljivalo i gradsku cisternu u Lubenicama, te dopunjavalo vodospremu u Valunu kod redukcije vode. Ovog se ljeta također snabdijevalo vodom privatnike u Marašćici, zatim privatni restoran i kafić „Jadrolinije“ u Porozini, objekte Hotela „Kimen“ u Belom (autokamp i školu) te privatnu gostionicu „Feručo“ u istom mjestu.

Cisterna Martina Toića bila je angažirana jedan dan ovog ljeta na prevoženju vode prilikom gašenja požara na Tramtuntani. Kako smo saznali iz razgovora s direktorom OOUR-a Vodovod, drugom Linom Sinčićem, ovo je ipak samo privremeno rješenje, dok se ne iznađu sredstva za kupnju adekvatnog vozila za opskrbu vodom. Postojeće vozilo, popularno zvano Kuka, nije u stanju vršiti dnevnu opskrbu vodom jer je svakodnevno angažirano u ljetnjim mjesecima na čišćenju kanalizacione mreže od Porozina do Velog Lošinja.

Nama ne preostaje drugo nego da se u ime žednih zahvalimo Linu i Tinu za dobru organizaciju opskrbe vodom pri povećanoj ljetnjoj potražnji.

J.C.R.

Tino vodonoša

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA DANINA SUČIČA-MORNARIČA

BEJAN — BEJANU

Umjetnički doživljaj Tramuntane

Promocija dviju knjiga Andre Vida Mihičića bila je prilika za još jednu kulturnu manifestaciju u Belom — prvu izložbu fotografija Danina Sučića — Mornariča. Nakon programa vezanog za promociju knjiga, izložbu je otvorio sam profesor Mihičić.

Na tridesetak fotografija Sučić je prikazao svoje viđenje Tramuntane, svoga rodnog kraja. Kako je to i kraj A. V. Mihičića, a s obzirom na njenu prigodnost, izložbu je, pod nazivom „Bejan Bejanu“, njemu i posvetio. Fotografije su postavljene prema tematskim grupama: Otočka okosnica, Kamen i more, Dva mora, Sela Tramuntane, Rozice moje Tramuntane i Šume Tramuntane.

Po obuhvatu zanimljiva je prva grupa, „Otočka okosnica“, koja ima ambiciju da identificira prirodne simbole otočja: Galeb otoka, Šume Tramuntane, Kamen Beleja i More Lošinja. Naj-snažnije je, međutim, predstavljena posljednja tematska grupa, „Šume Tramuntane“, koja je i najobimnija — sadrži više od trećine fotografija, a kojom se željelo prikazati život šume.

O tematici izložbe Sučić nam je rekao: — Budući da sam rođen *va Koncu*, od malena sam uživao u ljepotama naše Tramuntane. Za mene je ona neponovljiva i nenadmašna. Kao da je ovdje sve nekako specifično. I kamen, i cvijeće, i more, a naročito šuma. U šumi se lijepo može pratiti njen život: i netašna djetinjstvo, i bujni radost mladosti, i tugu bolesti, nemoći i smrti, ali i nemilosrdnu borbu za opstanak. Jer, ti životni zakoni su u svim oblicima života u suštini isti („... aš *zo me su ovdje živi i komik i pedol* ...“). Sve sam to pokušao uloviti objektivom i prikazati na fotografijama. Htio sam, zapravo, otkriti neotkrivenu dušu Tramuntane.

Postavu izložbe je, s osjećajem za temu, te s mjerom i ukusom, uradila prof. Jasminka Čus — Rukonjić, viši kustos, voditelj Creskog muzeja i Arheološke zbirke Osor.

Tekst i snimke: Nikola Velčić

Izložba starih fotografija

Okolo 200 eksponata iz doba naših nona i nonića

Izložba starih fotografija Cresa bio je glavni kulturni događaj tijekom studenog u Cresu. U „Susajdi“ Cresani i svi koji su se tih dana zatekli u Cresu mogli su posjetiti 7-dnevnu izložbu s oko 200 fotografija koju je postavio OOUR „Hoteli Kimen“ Cres. Priprema ove izložbe zahtijevala je prethodno marljivo sakupljanje brojnih pravnih fotografija, što su s puno volje obavili radnici ovog creskog kolektiva. Nakon toga je uslijedila i stručna obrada — presnimavanje i uvećavanje fotografija, uz selekciju kroz koju je izvršen odabir eksponata. Izložbu je pred velikim brojem posjetilaca otvorio direktor OOUR-a „Hoteli Kimen“ STEVO FILINIĆ, a nakon toga ju je kroz tjedan dana razgledalo mnoštvo mještana, među kojima i znatan broj osnovaca kojima se tako pružila prilika da i vizualno dožive rodni Cres svojih nona i nonića. Nakon „Susajdi“ izložba seli kao najstarija postava u creski hotel „Kimen“ gdje će na svojevrsan način obogaćivati turističku ponudu Cresa.

G.P.

Predstavljene knjige A. V. Mihičića

ZVJEZDANI TRENUGI U BELOM

Još nikada Mjesec knjige na otocima naše općine nije doživio tako veličanstven početak kao ove jeseni u Belom

Prvak HNK Zlatko Crnković govori o stvarima autora Andra Vida Mihičića (sjedi sa suprugom)

Ujesen se u prirodi privode kraju neki vječni ciklusi zamaćanja novoga života, bujanja i dozrijevanja, pa dolazi i vrijeme ubiranja plodova. Mjesec knjige u Hrvatskoj, koji se tradicionalno održava od polovice listopada do polovice studenoga, ima za svrhu da ubere neke plodove prethodne kulturne sjetve, da svrati pažnju — naše misli i naše čine — na neke kulturne sadržaje vezane za pisanu riječ. Naši Stari su žrtvena razdoblja odvajkada pretvarali u svečanosti, praćene mnoštvom kulturnih manifestacija (zar, naprimjer, žetalačka pjesma na njivi nije najstvarniji, najživotniji kulturni čin?), pa ne može drukčije biti ni kada se radi o žetvi na njivi kulture.

Još nikada Mjesec knjige na otocima naše općine nije doživio tako divan, veličanstven početak kao ove jeseni u Belom, najsjevernijem, a možda i najljepšem kutku na otoku Cresu. Najveći sin Beloga i jedan od najvećih sinova naših otoka, profesor Andre Vid Mihičić, upravo je na dan početka Mjeseca knjige, u svome rodnom mjestu promovirao dvije svoje knjige: zbirku filozofskih razmišljanja „Sonde“ i zbirku stihova „Stope u prahu“.

Kada je mali Andre Mihičić krenuo u svijet iz Beloga, prema

njegovim riječima, tada bedema hrvatstva na Cresu, imao je svega desetak godina. Završivši četvrti razred pučke škole u Belom, daljnje školovanje mogao je nastaviti samo izvan otoka. I krenuo je, polako, najprije na vesla — barkom iz lučice ispod Beloga do broda, jer brodu u nju nije mogao (kao ni danas), a onda njime do otočića Košljuna, koji kao da se uvukao u njedra uvale Punat na Krku, gdje se tada nalazila franjevačka niža gimnazija. (To bi bilo nešto kao sadašnja srednja škola). Želja i potreba za daljnjim obrazovanjem dalje su ga vodile u Zadar, na Badiju, u Dubrovnik, a na kraju u Pariz, gdje je diplomirao na Sorboni i na Školi za žive orijentalne jezike.

Nakon povratka sa studija iz Pariza, nije došao u Beli. Nije mogao. Njegov otok, njegov Beli, bili su otrgnuti od matice zemlje i pripojeni Italiji, a njegova hrvatska duša bez hrvatske matice nije mogla opstati. Zato je ostao „preko granice“, u Jugoslaviji, i radio kao profesor, najprije u Dubrovniku, a kasnije, do rata, na Badiji. Vihori revolucije, u koju se odmah uključio, tjerali su ga kojekuda: Korčula, Lastovo, Vis, Bari, Kairo, El Shat ...

Ne pamti se kada je posljednji puta, a pitanje da li jeste ikad, knjiga okupila toliki puk u starom gradu Belom

Nakon oslobođenja kratko vrijeme radi u Splitu, a onda, do umirovljenja, kao profesor na Likovnoj akademiji u Zagrebu, gdje živi i danas. Bilježi svoje misli i piše stihove, ogleda i kritike ...

Kao i svi naši pasivni krajevi, njegov Beli se u međuvremenu rastočio po svijetu, što po Jugoslaviji, što po inozemstvu, a to ga ispunja sjetom. U jednoj pjesmi o njemu kaže:

Od Akropole postao selo
Od Atene, boginje, čuk
nekad Capinsulae
danas groblje
i muk.

Umro je beljanski puk.
U grbu osta mu samo
strijela
i prelomljen luk.

Ni njegova porodica više nije u
Belom, pa tuguje:

Rod nam se osu
po Italiji, Americi, Venezueli i
Kostariki.
Stari Capinsulae — u grob se i u
prošlost odseli.

I više nikog ne zove.
Kuća moga oca danas je skrovište
jedne bućoglave uvijek huhuštave
sove.

...

U kuću se uselila trava
oko nje kopriva, bujad i trava
u potkrovlju šišmiši
u kuhinji nečija krava.

I Andre Mihičić ne dolazi.
Umjesto toga (kaže):

Pišem, brišem, pišem,
na nakovnju stihove kujem
i tamu podsvijesti rujem.

Međutim, vrijeme je čudna pojava. Ono sve mijenja, na ovaj ili onaj način. Kako kaže pjesnik: „Na tom svijetu vječna samo mijena jest“. Ni Beli više nije tako prazan ni pust. Rod se počeo ponovo pomalo okupljati, sovuļjage i krave su morale napustiti kuće i ponovo ih useljavaju ljudi. A ispod pera Andre Vida Mihičića kapale su i skupljale se biserne kapi. Teške kapi sazdate od spoznaje i sumnji, znoja i suza, uzleta i padova, i polako pretvarale u moćno staro vino dostojno visina Olimpa. Čitavo jedno duhovno more plemenitoga soka skupilo se, hoće da probije brane i nađe puta do našega uma, duha i srca.

I dotakle su do nas dvije rijeke: „Sonde“ i „Stope u prahu“. Prva je Rijeka Mudrosti, a druga Rijeka Sjete i Ljepote. I sretoše se tako ponovo: Beli, Bejani i Andre Vid Mihičić.

Uvertira tome susretu odigrala se u rano poslijepodne 15. listopada 1988. godine na bejskim ulicama, placama, klančićima i klanicama. Dr. Branko Fučić poveo je sve okupljene na jedno predavanje u hodu, u kojemu je prisutne podsjetio na najznačajnije povijesne, kulturne i etnološke karakteristike i spomenike Beloga kroz njegovu četiristisućogodišnju povijest, u kojoj su se mijenjale i miješale nacije i vlasti, kulture i religije, pisma i predanja, a što je sve rezultiralo ovim svojevrsnim slojevima koji su se nataložili i na gradu i na njegovim ljudima. Dr. Fučić je svoje predavanje pretvorio u ugodno druženje, u razgovor s Bejanima, u razmjenu informacija i misli, pri čemu je i on došao do novih spoznaja (npr. o nekadašnjem stupu sramote, sada zaboravljenom u nekom kutu i pretvorenog u kamenu klupu).

Školska učionica u Belom nije mogla primiti sve Bešćice i Bejane, koji su za tu priliku došli i iz drugih krajeva Jugoslavije, a koji su željeli prisustvovati promociji Mihičićevih knjiga (primijetili smo i nekoliko stranaca i strankinja), pa su se neki morali natisnuti na vrata i na prozore izvana.

O profesoru Mihičiću, njegovom životu i radu, a posebno o njegovim dvjema knjigama koje su bile predmet promocije, govorili su Tomislav Gospodnetić, Ivan Katalin, Margita Nikolić, Bernard Balon i Branko Fučić. Svi su govorili vrlo nadahnuto i od srca, pa je bilo očito da su za ovaj čin vezani ne samo profesionalno nego i emotivno. A izvode iz obiju knjiga čitao je prvak Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagrebe, glumac Zlatko Crnković. Njegova je interpretacija zadržala emotivni naboj prethodnih govornika, ali je on čitavo događanje pretvorio u umjetnički čin najvišeg dometa, dostojnog Mihičića i njegova djela.

A onda je došao ključni trenutak. Trenutak kada se skupu obratio sam Mihičić. Njegov je govor bio vrlo kratak, jer su već nakon prvih rečenica mnoge oči bile orošene suzama. Neki su ih htjeli krišom ukloniti, ali uzalud. Suzu si mogao obrisati, ali šmrcaje nisi mogao sprječiti. A kad je i samom slavjeniku oko zasuzilo i glas zadržao, bilo je gotovo. Nitko više nije krio ni suzu ni jecaj, a daljnji govor nije više bio ni moguć ni potreban. Sve je bilo rečeno. Sve je bilo jasno kao suza: ovako nešto može se desiti samo kada Čovjek dosegne neke vrhunce iza kojih se dalje ne može.

Tada je ženski pjevački hor Bešćica zapjevao:

Živio mnogo ljeta
Sretan bio, bio mnogo ljeta ...

čemu su se pridružili i drugi prisutni.

Na kraju ovog „službenog“ dijela druženja, slavjeniku se u ime Bejana toplim riječima zahvale obratio Josip Bandera i zaželio još puno zdravlja i mnogo plodnoga rada.

Toga su dana Beli, Bejani i Andre Vid Mihičić doživjeli svoje zvjezdane trenutke. Zajedno. Drukčije to nije ni moguće. Jedan bez drugoga nikada i nikako ne mogu biti ono što su večeras bili zajedno. Večeras su oni učinili najveći kulturni čin u povijesti Beloga.

Nikola Velčić
Snimci: Danino Sučić — Mornarić

Tradicionalni susret prosvjetara

Domaćin tradicionalnog, četvrtog po redu susreta radnika odgojno-obrazovnih ustanova s područja Cres-Lošinj bila je Osnovna škola „Mario Martinolić“ Mali Lošinj, ali ne u prostorima svoje centralne školske zgrade, jer tamo nema odgovarajućih prostora, nego u lošinjском Domu JNA s kojim inače ta škola tradicionalno dobro surađuje. Uz radnike prisutni su bili kao i dosada umirovljeni radnici navedenih ustanova, te brojni ugledni gosti.

Susret je počeo kratkim programom kojeg su izveli Klapa „Lošinj“, grupa Dječjeg vrtića „Ivo Lola Ribar“ i polaznici Osnovne škole „Mario Martinolić“, te Muzičke škole.

Predsjednik Skupštine SIZ-a odgoja, osnovnog obrazovanja i društvene brige o djeci predškolskog uzrasta cresko-lošinjске komune Aleksa Grašo u ime inicijatora i organizatora ovih susreta pozdravio je sve prisutne i podsjetio ih da je posljednjih dvadesetak godina zahvaljujući samodoprinosu građana sagrađena zgrada COUO „Veljko Vlahović“, osnovne škole u Nerezinama, Dječji vrtić s jaslicama u Malom Lošinj, te osnovna škola i dječji vrtić u Cresu, pa je sada na redu nova odgovarajuća zgrada za potrebe OŠ „Mario Martinolić“ u Malom Lošinj.

Redovan sudionik ovih susreta, predsjednik Skupštine općine Cres-Lošinj Julijan Skokolić dirljivim je riječima unio mnogo topline i optimizma. Naglasio je da se Mali Lošinj kao mjesto nedvojbeno podmlađuje i pokazuje ogroman napredak na kojeg trebamo biti ponosni, a to je obaveza za pravovremeno vođenje računa i aktivnosti u vezi tih struktura kojima treba stvoriti uvjete obrazovanja, jer su oni pretpostavka za bolju i ljepšu budućnost. Rad prosvjetnih radnika ove komune je dostojanstven i pošten, a u cilju poboljšanja uvjeta rada već su provedene u djelo neke općinske odluke.

Unatoč svečanom karakteru ovog skupa, direktor Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu Zajednice općina Rijeka i Gospić Božidar Pasarić govorio je stručno, ali izuzetno zanimljivo i ilustrativno o kompjutoru kao materijalnom izrazu proizvodnje znanja i njegovoj ulozi u razvoju ljudskog društva s osvrtom na situaciju i odnos škole, informatike, kompjuterizacije materijalne proizvodnje i važnost znanja kod nas.

Jedan od autora projekta zgrade osnovne škole i dječjeg vrtića u Cresu, Duško Kostić iz „Adriaprojekta“ Rijeka, otvorio je javno razmišljanje o idejnom pro-

jektu nove zgrade osnovne škole u Malom Lošinj koja bi u skoroj budućnosti trebala biti građena na terenu između COUO „V. Vlahović“ i sportske dvorane. Brojne iznesene ideje i rješenja nagovijestili su da se radi o projektu objekta koji će biti vrlo moderan i funkcionalan, te da će arhitektura biti podređena prirodi i skladno uklopljena u postojeći ambijent.

Na kraju su umirovljenim radnicima ovih ustanova uručene nagrade koje su se sastojale od jednokratnog financijskog dijela i jedne od dviju toga dana promoviranih knjiga Andre Vida Mihičića „Stope u prahu“ ili „Sonde“.

Sigurno je da su svi oni zaslužili da im barem nabrojimo imena.

Osnovna škola Cres: Marija Brunetti, Anica Solis, Rita Vodarić, Anđelka Andrić, Bianka Bakija, Ana Rubinić, Marija Grbin, Marijan Sagančić, Karla Schlutter, Zdravka Vukotić, Milivoje Ceković, Božo Janković, Renata Galkovski, Marija Purić, Ivan Kersić, Marica Mužić, Marija Rogić i Zlata Marković.

Dječji vrtić „Ivo Lola Ribar“: Danina Jureković, Marija Fornažar, Marijeta Morin, Pavica Morović, Šimica Crljenko, Marija Poša, Kristina Peršić, Nikola Frković i Marija Velčić.

Osnovna škola „Mario Martinolić“: Zdenka Matković, Slavica Rajčević, Luiza Hesky, Lina Zorović, Anica Bodor, Marija Morin, Romano Mužić, Jasna Grašo, Anđelka Katarinić, Vlasta Balenović, Marija Franić, Bogumila Capponi, Ruža Martinolić, Antonija Požerina,

Marija Lekić, Marija Zorović, Marija Čović, Đina Kuljanić, Ivan Kuljanić, Slavica Šimić, Marija Baričević, Tomislav Morović, Blanka Škulj, Marica Rakić, Petar Jakšić i Viktorija Petričić.

Josip Lulić

Prosvjetni radnici poslovično ozbiljni, čak i u trenucima predviđenim za opuštanje.

Snimio I. Baotić

NA OKUPU PROIZVOĐAČI ZNANJA

Aktualno

Sve izraženiji problem školskog prostora u Osnovnoj školi „Mario Martinolić“ Mali Lošinj traži ozbiljan pristup i što hitnije rješenje. Matična zgrada u Zagrebačkoj ulici, osim što je postala pretijesna sve većem broju osnovaca, već je i derutna pa čak i opasna za normalnu funkciju. O ovom i drugim problemima ustanove razgovarali smo s prvim čovjekom, direktoricom MARGITOM NIKOLIĆ i zabilježili:

Margita Nikolić, direktorica škole

— Početkom ove školske godine problem nedovoljnog školskog prostora sigurno je još naglašeniji. Matična zgrada je dotrajala, a nastava se održava još i u bivšem vrtiću. Kako ste sve to riješili za školsku godinu 1988/89. i što dalje?

— Situacija je teška. Nastava se odvija čak u tri odvojena objekta. Prvi i drugi razredi pohađaju nastavu u bivšem vrtiću, ostali u matičnoj zgradi uz korištenje udaljene sportske dvorane koju, uzgred rečeno, dobivamo na korištenje ne krajem nastavnog dana već negdje drugi, treći sat, što još više otežava rad. Razdvojenost dvaju objekata škole znači praktički što i rad područne škole jer otežava organizaciju nastave, komuniciranje nastavnika i organizaciju sastanaka jer se, primjerice, ovi moraju zakazivati ili između dva turnusa od 13 do 14 sati (što je dovoljno tek za dogovor) ili pak nakon 19 sati kada su ljudi već premoreni. Od ukupno 853 učenika koliko ih danas pohađa nastavu u Malom Lošinj u čak 95 je putnika pa ih je neophodno obuhvatiti istim turnusom. Bojimo se tek naredne godine kada očekujemo daljnji priliv učenika jer eto za samo pet proteklih godina bilježimo oko 20 % učenika više.

— Imate li kao direktor problema vezanih sa stambenim pitanjima i osobnim dohocima nastavnog osoblja?

— Mogu reći da na svaki raspisani natječaj dobivamo mnoštvo molbi, ali isto tako većina se odmah raspituje za stan. Uz planirana sredstva za povećanje broja zaposlenih u pravilu se ne planira i povećanje stambenog fonda. Stopa iz-

Kada nova škola?

O PROBLEMU PROSTORA RAZGOVARAMO S DIREKTORICOM OSNOVNE ŠKOLE »MARIO MARTINOLIĆ« MARGITOM NIKOLIĆ • DJECA ZASLUŽUJU BOLJE UVJETE SVOG ŠKOLOVANJA

dvajanja za osnovno školstvo ne prati nažalost porast broja učenika, a samim time ni povećani broj odjeljenja i naravno fonda sati koji treba ljudima platiti, pa se i problem osobnih dohodaka sve više osjeća.

— Čujemo da se nagovještava izgradnja nove škole u Malom Lošinj. Kada se tome nadate?

— Nova zgrada i veći prostor ovoj djeci neophodno treba. Iako je idejni projekt u fazi dovršenja, još uvijek nije nađeno određeno rješenje. Postoji više različitih prijedloga, ali se nadam da će biti uskoro usaglašeni u interesu djece našeg grada koja trebaju i zaslužuju bolje uvjete za svoje školovanje.

— Kako bi po vašem mišljenju trebalo financirati novu školu?

— Mjesni samodoprinos radnih ljudi i građana trebat će i ovom prilikom, poticajno sredstvo, dok će glavni teret trebati podnijeti lošinj-ska privreda i društveno-politička zajednica. Ne smije se zaboraviti da se problem školskog prostora usko vezuje uz nagli razvoj Malog Lošinja u turističkoj privredi i drugim pratećim djelatnostima, pa se ni školski prostor ne može izolirano tretirati. Za mene je i to dio tzv. krupne infrastrukture pa se tako mora i financirati. U prilog tome govore i podaci da se nagli porast broja učenika u našoj školi vezuje vremenski uz ekspanziju turističke privrede, odnosno početkom osamdesetih godina.

— Smatrate li da se u vašoj ustanovi dovoljna pažnja posvećuje prometnom odgoju i ne bi li trebalo i na tom planu učiniti više prvenstveno kroz suradnju s Općinskim SUP-om?

— Moram naglasiti da je na našoj školi prometni odgoj prisutan. U suradnji s radnicima OSUP-a svake godine petnaestak učenika završi kratki tečaj prometnog odgoja da bi se preko turističke sezone uključili u rad Omladinske prometne jedinice zadužene za regulaciju prometa u gradu. Međutim, sigurno je da bi na tom planu trebalo učiniti više, ali u realizaciji jednog većeg nastavnog programa trebala bi se iznaći dodatna sredstva kojih u ovom trenutku nema.

Posebno bi u prometni odgoj trebalo uključiti one najmlađe koji su ujedno i najugroženija kategorija sudionika u prometu.

— Na nedavnom sastanku predstavnika Saveza za fizičku kulturu općine i SIZ-a fizičke i tehničke kulture jedan od zaključaka bio je da treba intenzivirati rad sportskih školskih društava i više ih povezivati s postojećim sportskim organizacijama. Dokle se po Vama stiglo u tome i što još predlažete?

— Mi tako nešto vrlo rado prihvaćamo. Pozdravljamo svaku akciju usmjerenu k realizaciji naših sportskih programa. I dosada su pojedini naši nastupi bili financijski praćeni, ali ne kontinuirano. Predlažemo da se uz naše nastavnike u rad sportskih sekcija uključuju i vanjski suradnici jer moderna škola treba biti ŠKOLA OTVORENIH VRATA.

— I na kraju pokušajte reći nešto po osobnom izboru, nešto što smo možda zaboravili pitati!

— Za nas je jako bitno, iako to nije ništa novo, suradnja na relaciji DOM — ŠKOLA i to ne samo u smislu suradnje s roditeljima već sa širom društveno-političkom zajednicom. Neophodan je produženi boravak i prostori za izvan-nastavne i izvanškolske aktivnosti, trebali bismo prostor za rad pionirske i omladinske organizacije i uopće veće povezivanje sa svojom sredinom. Mi veoma dobro znamo da školu čine radni ljudi a ne samo prostor i rezultati koje naši radni ljudi postižu. I upravo ti rezultati su i pored slabih uvjeta konstantno dobri i na zadovoljstvo ove društveno-političke zajednice. Primjerice, prošle školske godine nije bilo neodrađenog školskog sata, niti je dijete bilo na ulici zato što nastavnik iz bilo kojeg razloga nije došao na sat. Sve ovo govori u prilog našeg kolektiva koji i pored otežanih uvjeta rada i sve nižeg standarda uzorno obavlja svoje svakodnevne zadatke. Očekujem da će im se uzvratiti boljim radnim uvjetima i adekvatnijim nagradivanjem.

Hvala na vremenu koje ste odvojili za ovaj razgovor, a naš se list nada da će i ovaj razgovor utjecati na ubrzanije rješavanje problematike lošinskog osnovnog školstva.

Razgovarao: G. Purić
Snimci: D. Škvorč

Uvjeti u školi: danas kao i nekad

Prilog za zavičajnu čitanku

Ovo je kratki i sažeti prikaz mojih sjećanja na osobe s otoka koje sam poznavao.

Dva učitelja i dva profesora, dva Cresana i dva Lošinjana, dva svjetovnjaka i dva fratra, dva moja učitelja i dva moja profesora.

Josip Opatić, jedini živi od ove četvorice, rođen je u Cresu pred 87 godina, stanuje u Rijeci, ali svakog ljeta dolazi u svoje rodno mjesto.

Kao Hrvat i antitalijanaš opredijelio se za Jugoslaviju. Živio je na Rabu gdje je bio na dužnosti učitelja i upravitelja osnovne škole.

U to vrijeme upravitelj škole je uživao izvjesni autoritet i bio smatran članom grupe najuglednijih mještana.

Njegova pokojna supruga Nada Dominis, koja potječe iz stare rapske obitelji, bila je prva rođakinja moje majke te su naše obitelji održavale dobre rodbinske i prijateljske odnose. Sjećam ga se kao nastavnika vrlo oštrog, i kada je on preuzeo položaj učitelja Valentina Žuklića, njegova prethodnika u Nerezinama, trebalo je ozbiljno prionuti uz knjigu.

Bilo je to neobično vrijeme na otoku:

— veliki skok naprijed zahvaljujući turizmu i agrarnoj reformi, — političko zastranjenje stvaranjem dvaju blokova; Jugoslaveni (uglavnom članovi društva Sokola) i Mačekovci (pristaše HSS-a) koji su imali ogromnu većinu u selima, manjinu u Barbatu i nekoliko obitelji u gradu.

Mi smo svi bili sokolaši, od nas djece do naših djedova, te se napajali sveslavenskom idejom, kitili sokolskom odorom i ponosili se sportskim umijećem.

„Zdrav duh u zdravom tijelu“ bila je onda parola često naglašena.

Opatić, Žuklić, moja bliža rodbina i tutti quanti bili su istaknuti članovi, a neki od njih, Opatić naprimjer, jedan od vođa tog pokreta.

Opatića je rat zatekao negdje vani, daleko od Raba, gdje se priključio NOP-u i proveo izvjesno vrijeme u NOV-u. Razumljivo da i nije mogao biti drugo negoli uvjereni antifašist za čitavo to teško vrijeme.

Valentin Žuklić, rođen u Nerezinama, nešto stariji od Opatića, bio je prvi upravitelj osnovne škole na Rabu dok sam je ja pohađao.

I on, kao uostalom i moj otac, ostao je u Jugoslaviji od njenog osnutka. Njegova je supruga Vjera Marčić isto tako prva rođakinja moje majke.

Žuklić je kratko vrijeme boravio na otoku, jer je brzo napredovao na položaju pa je živio vani, pogotovo u Zagrebu. Isticao se kao antifašist i kao uporni pobornik naše Istre. Jednom, bio sam čak drugog razreda osnovne škole, a njegova kćerka Ružica prvog razreda, tražio je od nas da nešto napišemo za list „Mladi Istranin“. Bio sam nemalo ponosan da je moj člančić bio tiskan u tom listu. Sjećam se da sam tom prilikom nacrtao poluotok Istru malo čudno, u obliku kruške, a dva otoka Cres i Lošinj u formi rogača. Mislim da je Ružica imala više uspjeha sa svojim radom negoli ja.

Nakon dugog vremena sreo sam višeputa Žuklića. Naš je razgovor bio uvijek na istu temu: Istra, Lošinj, Nerezine. Vrijedno je što će uspomena na njega — s obzirom što nerezinska škola nosi njegovo ime — ostati u sjećanju mladim naraštajima.

Dr. Bandera O. Vjenceslav, franjevac, rodio se u Belome, a umro je u Zadru pred više godina.

Bio je on zaista „netko“. Doprivši sveučilište u Švicarskoj, gdje je i doktorirao, postao je profesor grčkog, latinskog i francuskog jezika, klasične arheologije, historije starog vijeka ... Čovjek visoke naobrazbe, izvanredne dikcije, velike inteligencije, erudit, asketskog izgleda, bio mi je profesor povijesti umjetnosti (antike i moderne) u nižim razredima klasične gimnazije na Badiji (Korčula), s pravom javnosti.

Vršio je dužnost direktora te gimnazije kroz neke godine. Svi ti profesori franjevci — s obzirom na njihovu dugogodišnju i temeljitu spremu — mogli su lako predavati više raznih predmeta, pogotovo latinski, koji im je ustvari bio drugi materinji jezik. Koliko sam puta prisustvovao razgovoru — između njih — na latinskom jeziku. Izgledalo mi je u to doba nevjerojatno da se može govoriti o svemu i svačemu na jednom mrtvom jeziku. Pa ipak, nakon 8 godina studija latinskog, gotovo smo i mi školske kolege mogli, ako ne govoriti, a ono barem čitati — naprimjer — Cezara (De bello galica) bez poteškoća.

Otac Bandera je, kao i svi oni otrgnuti od rodene grude, neobično volio svoje malo selo i svoj veliki otok koji je toliko godina stenjao pod tuđinskom petom.

Dr. Kamalić O. Izidor!

Podi, prijatelju, na franjevačko groblje u Nerezinama, naći ćeš raku i sliku čovjeka koji je uz sve kvalifikacije i kvalitete što bi mu se mogle nabrojiti, ostao za čitavog života duboko vezan uz more, uz rodni kraj, uz rodbinu i nije nikada zaboravio da je Hrvat. Rodio se pri koncu prošlog stoljeća, a umro je u Rijeci tokom rata 1943. godine od generalnog raka.

Padre Isidoro bio je prvi rođak moje occu. Kršteno mu je ime Jure, važno za ovo što slijedi.

Jure Kamalić, naš pradjed, došao je iz Merga na Cresu u Nerezine početkom 19-tog stoljeća gdje je oženio Nikolinu Grižan i tu ostao. Imali su tri sina i tri kćeri. Po sinovima su nastale tri grane: Jurjevi (najstariji sin Jure), Eugenovi i Andrejevi.

Jurin unuk dobio je opet ime Jure (brat mojeg djeda Andrije), koji je, usput rečeno, volio zagledati u čašicu i tražiti joj dno.

Prabarba Jure imao je dva sina, Jura i Špira. Špiro je oženio jednu Cresanku te je stanovao u Cresu. Jure je postao franjevac te izabrao ime Izidor i tako je u četvrtoj generaciji ime te grane nestalo.

Doktorirao je u Fribourgu (Švicarska). Doktorski se rad odnosi na biografiju i djelovanje poznatog creskog učenjaka Franje Petrića, jednog od posljednjih predstavnika neoplatonske škole (o tom ćemo čovjeku jednom drugom zgodom). Otac Izidor je bio profesor talijanskog jezika, romanske filologije, povijesti staroga vijeka, navlastito rimske povijesti, francuskog jezika ... Predavao je na Badiji (Korčula), u Dubrovniku i čak na pomorskoj akademiji u Kotoru.

Meni je predavao u Dubrovniku frascuski, a davao mi instrukcije iz latinskog i talijanskog jezika. Upoznao me je u Dubrovniku s Dinkom Zorovićem iz Nerezina koji je radio u pomorskoj agenciji. S njime sam višeputa posjetio Eugenija Matkovića i njegovu obitelj u Splitu, te Tona i Narda. Gio vanni, sin Eugenija, poveo nas je jednom na njihov parobrod „Nicolini Madre“ (ime njegove bake rođene Kamalić), usidrene tom prilikom u split skoj luci. U Veneciji smo odsjeli kod Kamalićevih i po prviput u životu jec sam svježu začinjenu ribu (valjda neka vrsta girica!) — ni kuhanu ni prženu.

Koliko smo puta bili u Cresu kod Špira i obitelji. Tu se jedino (osim u Nerezinama) razgovaralo nerezinskim dijalektom.

Ali došao je rat.

Stari su nestali, brodovi se uništili, „Svetog Nikole“ više nije bilo na kome sam kao dječak proboravio mjesec dana preko ljeta.

Otac Izidor trebao se liječiti. Bili smo kod njega par dana prije smrti. Moj otac je plakao. Moja majka je plakala. Jedno je mjesto ostalo zauvijek prazno.

Vojno Kamalić

Izveštaj Predsjedništva Katedre Čakavskog sabora Cres-Lošinj o jednogodišnjem radu

Sačuvati od zaborava

Katedra će se baviti kompletnom problematikom otočja — njegovim geografskim, biološkim, prostornim, industrijskim, kulturnim, ekološkim i svim ostalim aspektima

Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj (u daljnjem tekstu Katedra) osnovana je 31. listopada 1987. u Velom Lošnju, a konstituirajuća se sjednica uklopila u završnicu znanstvenog simpozija o narodnim čitaonicama na tlu Jugoslavije.

Na istoj je sjednici izabrano 25 članova sadašnje Skupštine, Predsjedništvo, predsjednica i tajnik Katedre, Odbor samoupravne kontrole i općenarodne obrane i delegati za Čakavski sabor u Puli, a ujedno je prihvaćeno Statut Katedre.

Predsjedništvo Katedre sastalo se u protekloj godini 5 puta. Sa stancima su prisustvovali svi članovi, osim drugarice Marije Rogić koja je svakiput bila spriječena, što ukazuje na potrebu da bi člana Predsjedništva iz Cresa mogao po potrebi zamijeniti neki član Skupštine kao promjenljivi delegat radi bolje in formiranosti.

Na prvom sastanku Predsjedništvo je donijelo program rada Katedre. Taj smo orijentacioni program dostavili svakom članu Skupštine s molbom za prijedloge i pojedinačne sugestije, a isto smo ga tako dostavili i Čakavskom saboru Pula na redovnoj sjednici Skupštine održane u Pazinu 11. XII. 1987.

Pri sastavljanju programa rukovodili smo se potrebama naše komune, bogatom kulturnom baštinom koja je samo djelomično istražena, a u pojedinim segmentima gotovo netaknuta. U desetak točaka nastojali smo usmjeriti mogućnost djelovanja članova Predsjedništva, svih članova i budućih suradnika.

- Rad na istraživanju i valorizaciji otočkog narječja;
- Proučavanje povijesti pomorstva i formiranje pomorskog povijesnog muzeja u Malom Lošnju;
- Etnografska istraživanja — formiranje zavičajnih zbirki (Orlec i Susak);
- Zaslužni otočani kroz povijest do naših dana;
- Prikupljanje otočke bibliografije — osnivanje biblioteke koja će sustavno skupljati knjige o našem području;
- Izdavanje zavičajne čitanke;

- Istraživanje o životu i kretanju naših iseljenika, njegovanje zavičajnog, kulturnog i naučnog stvaralaštva među iseljenicima;
- Izučavanje radničkog pokreta, razdoblja NOB-a, poslijeratne izgradnje i sl.

Osim što smo Katedru uredno registrirali kod nadležnih organa, na drugom smo sastanku donijeli odluku o udruživanju u Čakavski sabor i naručili pečat Katedre u skladu s članom 4. Statuta Katedre Cres-Lošinj.

U isto smo vrijeme od Čakavskog sabora zatražili mišljenje o dostavljenom programu naše Katedre. Na slijedeći sastanak Predsjedništva je kao delegat Čakavskog sabora iz Pule došla drugarica Lidija Nikočević.

Ona je izložila da u Čakavskom saboru smatraju naš program preopširnim za razdoblje od jedne godine i da u idućem razdoblju treba glavnu poantu istraživanja usmjeriti na pomorstvo.

Predsjedništvo se složilo da je program preopširan jer smo pravili program za buduće moguće potrebe naše komune i nismo mogli znati koji će aspekt prevagnuti i biti primaran već prve godine. Članovi Predsjedništva su, naime, smatrali da život i rad našeg područja ne možemo zahvaćati samo kroz pomorstvo jer bi to bilo suviše jednostrano, nego da treba započeti

djelovanje na više zadataka, pogotovo što su neka istraživanja započela još prije osnivanja same Katedre.

Tako je već u planu bilo izdavanje knjige „Stope u prahu“ Andre Vida Mihičića, a u doradi su materijali za tisak još jednog djela: „Život, narodni običaji i jezik Beloga“, autora Andrije Bortulina, kao i rječnik Andre Vida Mihičića (Mihičićev je rječnik već doraden).

Počeli smo razmišljati o skupljanju sustavnije građe o toponimiji naših otoka i stupili u kontakt sa stručnjacima za to područje, ali zbog bolesti dr. Šimunovića koji bi nas bolje u to uputio, još nismo krenuli u značajniji poduhvat, sve je još u bilješkama i čeka bolje vrijeme.

Jedan od stalnih zadataka Predsjedništva bilo je i praćenje izdavačke djelatnosti, posebno one koja je na bilo koji način vezana za Cres i Lošinj. Tako se Katedra pojavila kao suizdavač knjige „Filozofska misao Frane Petrića“, doktorice Girardi Karšulin Mihaele. Izdavač ovog vrijednog djela je Odjel za povijest filozofije Instituta za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Isto je tako u planu suizdavanje knjige autora Lea Košute „Glagoljski lošinski protokoli notara Mikule Krstinića i Ivana Božičevića (od 1564-1636)“ u suradnji sa Staroslavenskim institutom „Svetozar Ritig“ iz Zagreba.

Radi se o notarskim spisima koje su pisali glagoljaši na otoku Lošnju u doba mletačke vladavine, tj. o dva protokola koji sačinjavaju oporuke, inventare, darovnice, kupoprodajne i druge ugovore. Objavljeni tekstovi vrlo su značajni izvor za gospodarsku, društvenu i pravnu povijest Lošinja, a također su i građa za povijest čakavskog dijalekta jednog kompaktnog slavonskog naselja kakav je bio Veli Lošinj. Ovo djelo spada u kategoriju primarnih znanstvenih djela.

Ne treba posebno naglašavati da naša kompletna, a naročito izdavačka djelatnost uvelike ovisi o financijskim mogućnostima Katedre. Pitanje je da li bismo i knjigu „Stope u prahu“, na koju smo s pravom ponosni, uspjeli samostalno štampati da je naplaćen bilo kakav honorar. A posla je bilo mnogo. Stoga svi koji su se angažirali na ovom projektu zaslužuju našu punu podršku i zahvalnost, a njihov bismo primjer trebali slijediti, naravno, svakom u skladu sa svojim mogućnostima i afinitetima.

U planu smo imali i izdavanje knjige prema materijalima simpozija o narodnim čitaonicama, ali još nam svi izlagači nisu dostavili svoje materijale iako je od simpozija protekla puna godina dana.

Jedan od zadataka koje bi trebala raspraviti ova skupština je pitanje članarine. Isto je tako u kompetenciji skupštine donošenje kriterija za počasne članove kao i za dodjelu društvenih priznanja (član 24. Statuta Katedre). Ukoliko već na ovoj sjednici ne donesemo razrađene i precizne kriterije, trebalo bi osnovati komisiju koja će ih razraditi i dati na usvajanje.

U proteklom smo razdoblju veoma često bili pozivani na manifestacije i obilježnice katedri. Odbrali smo one najvažnije i racionalizirali odlaske na jednog, najviše dva člana.

Tako su delegati Sabora prisustvovali sjednici Skupštine u Pazinu 11. XII. 1987. Tajnik Katedre je prisustvovao tradicionalnom skupu dječjeg stvaralaštva „Di ča slaje zvoni“ i „Praznik našega jazika“, kao i sjednici Predsjedništva Čakavskog sabora u Zminju, a tajnik SIZ-a drug Manzonij Rade i Sokolić Julijano manifestaciji u čast obljetnice Vinodolskog zakonika u Novom Vinodolskom.

Bogati program koji smo počeli ostvarivati zahtijeva mnogo više suradnika i entuzijasta, stručnih i

svih ostalih, te je dužnost Predsjedništva Katedre i svih članova da okuplja što više ljudi koji će svojim prijedlozima, sugestijama i raspoloživim vremenom pomoći da Katedra Čakavskog sabora Cres-Lošinj što bolje i organiziranije djeluje.

Kao što se vidi, naša se Katedra neće isključivo baviti samo čakavštinom i običajima. Čakavština je samo dio bogate kulturne baštine i simbol očuvanja narodnog i kulturnog integriteta ovoga kraja, stoga će se Katedra baviti kompletnom problematikom, njegovim geografskim, biološkim, prostornim, industrijskim, kulturnim, ekološkim i svim ostalim aspektima.

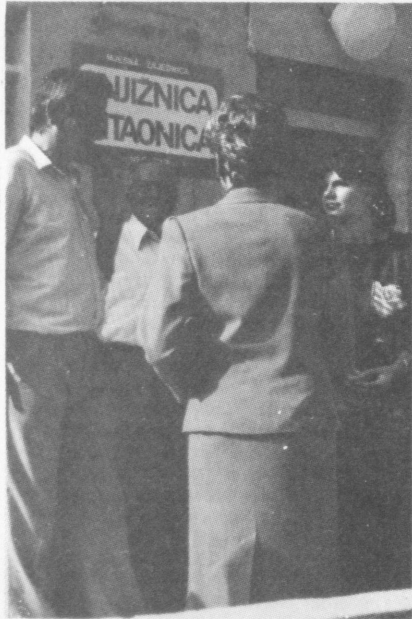
Uproščeno rečeno: sve što možemo sačuvati od zaborava, u čemu potomstvo možemo uputiti na svoje korijene, treba sačuvati, sve što se zna — njegovati i maksimalno iskoristiti, istraživati što se još može saznati i upotrijebiti, unapređivati što je u službi napretka našeg kraja, naroda i njegove bolje i ljepše budućnosti. Zato što smo osjetili da je to svima nama potrebno, bez obzira jesmo li ovdje rođeni, ili smo se doselili (jer je ovo sada naš kraj), osnovana je ova Katedra pa joj poželimo još mnogo ovakvih susreta i još više suradnika.

Nerezine

Peta knjižnica na otočju

U Nerezinama je povodom Mjeseca knjige otvorena mjesna knjižnica i čitaonica. Zalaganjem aktivista u Mjesnoj zajednici, struč-

ne službe SIZ-a kulture, te Narodnog sveučilišta preko svoje matične knjižnice, naše otočje je dobilo još jedan — prostorom nevelik, ali značajan — punkt difuzije elementarnih kulturnih vrednota. Općina Cres-Lošinj na dobrom je putu da definira bibliotečno-informacijski sistem, jer su u posljednje tri godine otvorene mjesne knjižnice u Martinšćici, Velom Lošnju i sada Nerezinama. Pored za općinu matične knjižnice u Malom Lošnju, te knjižnice „Franjo Petrić“ u Cresu, stvorena je osnovna mreža knjižnica i čitaonica, koje međusobnom povezanošću i intenzivnim komunikacijama trebaju omogućiti korisnicima korištenje svakog naslova koji je evidentiran u njihovom knjižnom fondu. Već sada se mnogi korisnici koriste međubibliotečnom posudbom, kako knjiga koje su na otoku, također i onih koje se nalaze u fondovima narodnih, ili pak, naučnih biblioteka u drugim, većim gradovima. Svemu tome valja dodati još jedan podatak. Iako je Nerezinska knjižnica i čitaonica „ekspresno“, vrlo brzo uređena i otvorena, nije održan niti jedan jedini zamorni sastanak. Sva koordinacija ostvarivala se „s nogu“ i kroz praktično djelovanje. Dakle, nisu uvijek i posvuda potrebni dugi, zamorni i sterilni sastanci da se život podigne na viši nivo.

Nerezinci pred svojom svežetvorenom knjižnicom i čitaonicom. Snimio I. Bačić

PRIKAZ KNJIGE FELICITAS SVOBODA: MOJ OTOK

Zapis o jednom životu

Dr. Felicitas Svoboda došla je na Lošinj 1948. godine već kao iskusna liječnica opće prakse, sposobna da svoje znanje primijeni na području ginekologije i kirurgije. Stigla je na otok u teško doba kada su tamo ostajali samo oni najjači. Nakon četrdeset godina rada i boravka na Lošnju, u osamdesetoj godini života, osvrnula se u knjizi „Moj otok“ na svoj život i tim autobiografskim djelom ostavila pisani trag svog životnog puta. Vrijeme u kojem je radila na tom otoku nije bilo obično vrijeme pa tako ni njen profesionalni put nije bio običan. Bio je pun iskušenja, obilovao je iznenađenjima i izvanrednim situacijama. Trebalo je mnogo fizičke i psihičke kondicije da se na njemu izdrži.

„Moj otok“ je koncipiran kao izrazito autobiografsko djelo. To je zapis o jednom životu koji je bilo vrijedno zabilježiti. Naročito o onom dijelu koji se odnosi na otok Lošinj jer predstavlja dio povijesti zdravstvene službe tog područja. Autorica je iznošenjem nevezanih događaja iz svoje medicinske prakse uspjela čitaocu dočarati jedno vrijeme u kojem je nedostajalo gotovo sve, osim dobre volje požrtvovnih ljudi. Nije bilo medi-

cinske opreme, oskudijevalo se u lijekovima, a pomoćne zdravstvene kadrove trebalo je osposobljavati na licu mjesta. A ipak se medicinski djelovalo i postizavalo za te prilike dobre rezultate.

Knjiga se sadržajno može podijeliti na tri dijela. Poglavlja koja se odnose na obiteljski život i školovanje autorice (Sjećanje na granici zbilje, Prvi koraci, Prepoznavanje vlastita puta, Studij medicine), zatim na medicinsko djelovanje prije dolaska na Lošinj (Iskustvo za cijeli život, Ratovi upropašću ljude i narode, Godine bez predaha, U školi profesora Štampara) i rad u svojstvu liječnika opće prakse na Lošnju (Otok, Narodu je potrebno lijeka, utjehe i savjeta, Preko mora, Porod na Susku, Iskustva terena).

Izdavači su OK SSRN Cres-Lošinj i SIZ kulture općine Cres-Lošinj u okviru Zavičajne biblioteke. Uvodnu riječ je napisao Julijano Sokolić kao urednik, a predgovor prof. dr. Andrija Longhino koji je bio i recenzent. Knjiga je manjeg formata s lijepom naslovnom stranom, ima 53 stranice s 18 slika, a tiskana je u 1000 primjeraka 1988. godine.

Prof. mr. Daniela Živković

Programsko-izborna konferencija omladine

Programsko-izborna konferencija OK SSOH Cres-Lošinj održana je 27. 10 1988. godine.

Od ukupno 41 delegata u konferenciji prisustvovalo je 33 delegata. Osim delegata prisustvovali su i predstavnici DPO i DPZ Cres-Lošinj te direktori COUO i OŠ, kao i predstavnici Garnizona i kasarne „Edvard Kardelj“ iz Malog Lošinja.

Prema utvrđenom dnevnom redu po kojem je radila konferencija, diskutiralo se o predloženoj izvještaju POK SSOH Cres-Lošinj i programu rada za naredni period koji su, uz prijedlog delegata, jednoglasno usvojeni. Na samoj konferenciji dosadašnje predsjedništvo je razriješeno dužnosti.

Također je izvršen izbor novog Predsjedništva, kao kolektivno-izvršnog organa navedene konferencije. Od predloženih 15 kandidata izabrano je 11 članova te delegati u KOO SSOH ZO Rijeka i RK SSOH. Nakon izborne sjednice, novoizabrano Predsjedništvo sastalo se da izabere novog predsjednika i sekretara POK SSOH Cres-Lošinj.

Za predsjednika je izabran Lučano Poldrugo (Predsjednik OO SSO Brodgradilište — Cres), a za sekretara Mara Kosanović iz matične OO SSO ROUT „Jadranka“, OOUR Radna zajednica, Mali Lošinj. Novoizabrani sekretar Mara Kosanović počela je raditi od 1. 11. 1988. godine.

Članovi POK SSOH Cres-Lošinj su sljedeći omladinci:

1. Lučano Poldrugo — predsjednik
2. Mara Kosanović — sekretar
3. Miljenko Kuljanić — delegat u KOO SSOH ZO Rijeka
4. Davor Bulić — delegat u RK SSOH
5. Alan Šepuka — član
6. Natalija Ružić — član
7. Jasminka Filipović — član
8. Senada Begović — član
9. Jelica Perkić — zapisničar
10. Josip Blažičević — član
11. Elena Sablić — član

Prijedlog programa

Našu programsku orijentaciju u predstojećem periodu treba usmjeriti na razvoj društva kojeg smo dio. Prvi uvjeti za to su odnosi u ekonomiji. Efikasnost, ekonomski interes, znanje. Tada, i u skladu s tim, moramo utvrditi vlastito mjesto te način djelovanja.

Detaljnju razradu ovog opredjeljenja nose programi:

- „Razvijutak“
- Radno angažiranje mladih,
- Društveno interesno organiziranje mladih.

Osnovni cilj programa:

- kako ih realizirati i konkretnim rezultatima otvoriti šire procese promjena u društvu i
- mobilizirati širi krug mladih na tim značajnim pitanjima.

Planom aktivnosti SSOH na osnovnim programskim opredjeljenjima određujemo: dugoročne pravce djelovanja i neposredne „korake“.

»Razvijutak«

CILJ „RAZVIJUTKA“ je globalni ekonomski RAZVOJ u sferama:

- rada — suspendiranjem političkih i socijalnih kriterija, a afirmiranjem ekonomskih zakonitosti, poticanjem društvene i individualne poduzetnosti, uspostavljanjem tržišta robe, kapitala i radne snage (znanja) doći do produktivnog zapošljavanja,
- obrazovanje — stjecanjem znanja s realnom perspektivom primjene uključiti se u tehnološki razvoj,
- stanovanje — obratiti pažnju na probleme stanovanja mladih na našoj teritoriji.

Radno angažiranje mladih

CILJ RADNOG ANGAŽIRANJA MLADIH:

- radnim angažiranjem mladih na dohodovnim principima uključiti se u razvoj društva (umjesto tradicionalno političkog organiziranja ORA — dohodovni model; stalno i povremeno radno angažiranje mladih, ne na osnovama eksploatacije i isključivog posredovanja).

Društveno interesno organiziranje

CILJ je DRUŠTVENOG INTERESNOG ORGANIZIRANJA:

- ugrađivanjem stvaralačkog

potencijala mladih (interesa, inicijativa, znanja) u programe društvenog interesnog organiziranja, od isključive potrošnje, preko dohodovne opravdanosti, i ove aktivnosti staviti u funkciju razvoja.

Postojeći programi su solidna osnova za daljnji rad. Problem je u tome što neće biti do kraja ostvarivi ako se ne promijene odnosi moći u društvu, institucionalni sistem, a to onda podrazumijeva i promjenu rada SSO.

Mijenjajmo sebe konkretnim rezultatima i stvarnim promjenama na navedenim programima. Organiziranje akcija i načina djelovanja prilagodimo svojim potrebama OK SSOH u granicama mogućnosti. Treba povesti akcije oko:

- Osnivanje omladinske zadruge i kluba nezaposlenih pri OK SSOH Cres-Lošinj, koji će kroz program „razvijutka“ i Društvenog interesa organiziranja rješavati pitanja zapošljavanja i iznalaziti alternative oblika zapošljavanja.
- Zahtijevati da se upisna politika vodi u skladu s kadrovskim potrebama OUR-a i razvojnim mogućnostima privrede.
- Rješavanje problema oko odlaska na školovanje u veće centre.
- Sistem stipendiranja sjediti u jedan.
- Postepeno rješavati pitanje prostora za zajedničko djelovanje.
- Organiziranje OPŠ na nivou OK, za članove SSOH u OŠ, COUO i UR.
- Uredimo svoj okoliš, uredimo svoje prostore, uredimo svoj grad.
- Rješavanje prioritarnih problema društvenih organizacija.
- Sportske objekte staviti u funkciju.
- Rješavati pitanja prehrane samaca.
- Raspravljati o stambenoj problematici mladih.

Analizom dosadašnjeg iskustva zaključili smo:

- bez dinamičnosti, fleksibilnosti i otvaranja problematiki; bez stvaranja novih prostora i mogućnosti angažiranja sposobnih ljudi u novim, elastičnijim modelima organiziranja, ne treba očekivati značajnije rezultate na tom području djelovanja.
- Originalno i praktično rješenje po pitanju organiziranja slobodnog vremena mladih je klub OK SSOH Cres-Lošinj, s glazbeno-scenskom, izložbenom, informativno-propagandnom, video-informatičkom djelatnosti.
- Informiranje vršiti kroz lokalne novine.
- Osposobljavati članstvo kroz konkretne aktivnosti. Staviti akcent na osposobljavanje budućih nosilaca funkcija u SSO. Cilj osposobljavanja je stjecanje radnih i stvaralačkih iskustava i afirmacija osnovnih vrijednosti socijalističkog samoupravnog društva.
- Nećemo zanemariti akciono-operativni dio programa koji je vezan za tradicionalne datume:
  - Uključivanje u program za Dan Republike — 29. 11.
  - Obilježavanje Dana JNA — 22. 12.
  - Formiranje i obilazak OO SSO — trajno
  - Obilježavanje Dana ORA — 1. 4.
  - Obilježavanje općinske smotre u kulturnom stvaralaštvu — 3. 4.

Otvoriti mogućnosti sposobnima

- Omladinski Marš „Vrata — Učka“ — 6. 4.
- Obilježavanje Dana općine — 20. 4.
- Učestvovanje na festivalu mladih u Pazinu — 15. 5.
- Obilježavanje Dana mladosti — 25. 5.
- Odlazak na ORA — 5. 6.
- Uključivanje u protupožarnu zaštitu u organizaciju ONO i DSZ — do 15. 9.
- Pripreme za izbore u OO SSO i OK SSOH — 31. 8.

Svi ovi programi i akcije imaju za cilj stvaranje, prije svega težnju za stvaranjem DOMA OMLADINE, gdje će biti centar zbivanja mladih općine CRES-LOŠINJ.

Iz izvještaja

Zadaci omladinske Općinske konferencije utvrđeni su trajnim zadacima sadržanim u zaključcima s 12. kongresa SSOJ i 11. kongresa SSOH, te programskim zadacima Općinske konferencije.

Djelovanje naše omladinske organizacije usredotočeno je na uključivanje mladih u sve oblike delegatskog sistema i samoupravnog odlučivanja, te idejno-političko obrazovanje.

Sigurno je da treba poticati borbu za jačanje uloge mladih u društvu. Svjesni smo da to zavisi od konkretne angažiranosti spomenutih ali i od kompletne suradnje s članovima DPO kao i cijele društvene zajednice, za što smatramo da nije u cijelosti ostvareno, stoga treba i dalje njegovati tekovine naše revolucije ne zanemarujući faktor napretka.

Organiziranost omladine Općinske konferencije regulirana je na području općine Cres-Lošinj odredbama Statuta SSOH i statutarom odlukom o načinu i oblicima organiziranja i djelovanja omladine u općini Cres-Lošinj.

Ekonomska, društveno-politička kriza u zemlji odrazila se i na odnose same omladinske organizacije kao i SSOJ. To je naročito uočljivo na polju rješavanja problema nezaposlenosti mlade generacije.

Smatramo da bi mlade trebalo uključivati što više u kadrovsku bazu na svim razinama organiziranja, naravno uz stručnu podršku iskusne generacije, čime bi se ujedno i prvospomenutima ukazalo povjerenje. A to bi bio jedan od načina izlaska iz krize.

S obzirom na dosada rečeno omladina bi se trebala još više uključivati u sve aktivnosti društvene zajednice, pa čak i nametati jer je jedna od najkompetentnijih da sudjeluje u gradnji budućnosti.

Mislimo da je sama kriza doprinijela da se omladina u svakoj republici i pokrajini pa tako i kod nas bavi sama sobom, što nikako nije dovoljno da prevaziđemo tre-

nutne probleme.

U proteklom periodu Predsjedništvo se bavilo sljedećim pitanjima:

- Izbor sekretara i predsjednika;
- omladinski marš „Vrata — Učka '88“;
- program za Mjesec mladosti i Dan mladosti;
- smotrom kulturnog stvaralaštva mladih u Pazinu;
- organizacijom ORB II POS na ORA;
- upućivanjem omladinaca u OPŠ Fažana;
- učestvovanjem na seminarima u ZO Rijeka;
- rješavanjem kadrova u OK SSOH, Predsjedništvo i SO;
- na unapređenju organiziranosti OK SSOH Cres-Lošinj;
- rada omladinske zadruge;
- LORA;
- aktivnosti i procedure za izbore '88;
- omladinskog doma;
- raspravljalo o Saveznoj štafeti mladosti;
- perspektive mladih u turizmu na našoj komuni;
- prijem pionira u SSOJ;
- te njegovanjem revolucionarnih tradicija i kulturnog stvaralaštva.

Marš „Vrata — Učka '88“ jest dobro zamišljen, no nije u cijelosti sproveden zbog financijskih poteškoća ove konferencije. Bez obzira na to, ZO Rijeka uputili smo neke nove prijedloge što se tiče same organizacije marša. Nadamo se da će naši prijedlozi za sljedeću godinu ipak olakšati situaciju i doprinijeti boljoj organizaciji marša.

Povodom Mjeseca mladosti organizirali smo kulturno-sportski program s dodjelom nagrada. U program je bio uključen mali nogomet, odbojka, šah, akademija, izložba fotografija, okrugli stol na temu omladinske štampe. Od toga je realizirana polovica programa jer se nije oko toga angažiralo cjelokupno Predsjedništvo. A i mladi nisu bili jako zainteresirani za tu vrstu programa, a vjerojatno bi program bio bolji da smo imali svoj vlastiti prostor. Sudjelovali smo na smotri u Pazinu s folklorom, mladim pjes-

nicima i recitatorima. Na smotri je organizacija bila dobra, ali smatramo da smo prilikom ocjenjivanja bili zakinuti kao i još neke konferencije. Malo problema je bilo oko smještaja, za što se nadamo da će naredne godine biti uklonjeno.

U sklopu Dana mladosti također je izvršen prijem pionira u SSOJ u OŠ „Mario Martinolić“ i OŠ Cres.

Na osnovu rasporeda Republičke komisije za DORA vršene su pripreme za ORB II POS i ORA bez obzira na dobivenu istu ORA „Skopje '88“ kao i prošle godine, te smo odustali od odlaska na tu akciju na osnovi odluke regionalne komisije za DORA. Na vrijeme smo (OK SSOH Krk, Pag, Crikvenica, Rab i mi) zatražili izmjenu u rasporedu, što nije ostvareno od strane Republičke komisije za DORA.

Republička konferencija svake godine organizira OPŠ Fažana, a u kojoj se održavaju seminari po određenoj tematici. Predsjedništvo je uputilo informaciju u OO SSO o mogućnosti idejno-političkog usavršavanja omladinskih aktivista, ali nije dobilo povratnu informaciju. Ti seminari se održavaju u toku ljeta te je Predsjedništvo zaključilo da do te realizacije nije došlo zbog prezaposenosti omladinaca u RO i Omladinskoj zadrugi.

Razmišljali smo na koji način dobiti kvalitetne omladince na odgovorne funkcije u konferenciji, te smo pokušali okupiti stručne mlade ljude oko određenih tema koje su bile na raspravi na nivou regije. Međutim, nije došlo do realizacije te ideje zbog nezainteresiranosti tog kruga mladih. Njihovim eventualnim odazivom smo mogli donekle riješiti pitanje kadrova u OK SSOH i dugoročnu kadrovsku politiku u konferenciji.

Početkom 1988. godine organizirali smo zajedno s garnizonom „Edvard Kardelj“ i MZ Mali Lošinj akciju sadenja „88 STABALA ZA DRUGA TITA“ duž ceste za aero-

drom na Čunskom potpju. U toj akciji je najviše sudjelovala srednjoškolska omladina i omladina garnizona.

Također smo se uključili prema programu priprema za turističku sezonu MZ Mali Lošinj u akciju uređivanja mjesta, gdje je najviše došla do izražaja aktivnost na području Zagazina i Kadina.

U listopadu 1986. godine izglasan je samodoprinos MZ Mali Lošinj čija je svrha bila rješavanje prostora Omladinskog doma kojeg dan-danas nemamo. Obećavano nam je da će nam se ustupiti zgrada starog Doma JNA, međutim, trebalo je puno vremena da se sazna tko je uopće nadležan za tu realizaciju, zatim upućena su dva delegatska pitanja na Skupštinu općine Cres-Lošinj na kojoj smo dobili usmeni odgovor s negativnim rješenjem. Pošto nismo bili zadovoljni odgovorom, uputili smo protestno pismo Odboru za samodoprinos MZ Mali Lošinj, koji nam je negativno odgovorio nakon tri mjeseca, uz objašnjenje da isti nije nadležan za rješavanje prostora Doma omladine.

Na osnovu odluke KOO SSOH ZO Rijeka organizirali smo raspravu na temu „Perspektive mladih u turizmu na našoj komuni“, odnosno viđenje omladine u razvoju turizma na našoj komuni. Na toj raspravi smo došli do zaključka da je najviše srednjoškolska omladina a i studentska nedovoljno uključena u sam razvoj turizma kao privredne grane broj jedan na našoj općini da nalaze spremnost da se postepeno uključe u te tokove, jer nezainteresiranost turističkih organizacija u tom pogledu primorat će većinu omladine da svoju perspektivu nalaze u drugim mjestima.

Nadamo se i ujedno predložimo da se u narednom periodu koriste ne samo iskustva stečena u prošlom mandatnom razdoblju, već da se i usvajaju nove metode i aktivnosti gdje će malo više doći do izražaja volja, želja i ustrajnost u radu.

KAKO I GDJE SE ZABAVLJATI?!

POZIV NA PLES

Ma, moram odmah, na početku, da budem iskren jer „stvar“ već godinama klapa, kako mi rekoše, a moja je samo ideja da vas sa „stvari“ upoznam, a vi odlučite.

Zamislite dio velikog parkinga nedjeljom predvečer uz disco i drugu muziku i masu djece, omladine i staraca kako plešu za svoj gušt sami ili se drže za ruke ili prosto kako žele. Eto to sam vidio u Ashdodu u zemlji Izraelu. To mi se tako sviđalo da sam odmah pomislio na vas mlade kojima osim coca-cole na TV ne nudimo ništa. Kao da niste dio našeg života. Prosto, napravili vas i odbacili. Mislim da stvar nema veze s Kinom u doba revolucije. Ili više volite da se morate grebati za kintu kod staraca pa da vas onda u diskovima peruškaju k'o ovce: Ovo je besplatno i na čistom zraku!

Kako stvar realizirati? Evo mog prijedloga, a vi smislite nešto bolje.

Naći komad prostora, mislim da nije problem. Neka, npr. u Malom, to bude kružni tok, za proljeće-ljeto-jesen, a Dvorana ili Dom JNA zimi (ta Armija,

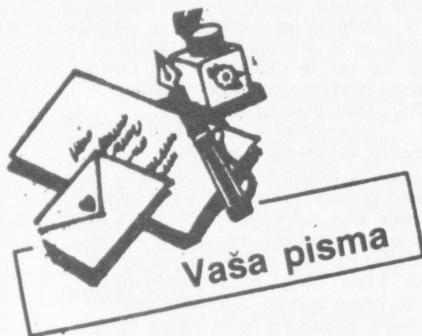
to smo mi, zar ne?). Vrijeme plesa nek, za početak, bude od 19 do 23 sata, dva puta tjedno. Mislite da je muzika problem? Nije. Za nju imam više rješenja. Nek to bude diskodžokej sa svojom aparaturom, kojem će se za to umanjiti porez ili prema VIS-a pod istim uvjetima. Vjerojatno netko od vas ima aparaturu, a svi kazete?! A vojska bi vam svirala za svoj i vaš gušt! Na koncu, omladina u nekim mjesnim zajednicama ima svoju aparaturu. Hoćete li još prijedloga? Za prijevoz aparature snadite se. Za struju i dekorativnu rasvjetu (ima je „Elektroprimorje“) nek kintu da sekretarica SO.

Što vam još treba osim da se ostavite kuknjave o monotoniji i učmalosti i da počnete delat?

Ako i Švabe zaplešu s vama, eto još veće prilike za druženje. Staraca u blizini se ne bojte, ta ionako nemaju više zubi.

I na koncu, zašto nisam ovo ispričao u nekoj kancelariji nego ovako neposredno vama? Želim da vi ovo odbacite ili prihvatite, a ne netko drugi.

E. Fazlić

Pisma čitalaca

Po svojem opredjeljenju sam izraziti antilovac. To se moglo vidjeti i iz prošla moja dva članka u OTOČKOM VJESNIKU o dvjema uvezenim vrstama divljači na naše otoke: divljim svinjama i jelenima. Naveo sam da sam spreman promijeniti mišljenje ukoliko mi se dokaže vrijednost ove divljači kroz ekonomske pokazatelje. Za veću zaradu spreman sam musti jelene ili sakupljati jaja koje nesu divlje svinje umjesto da glumim gastarbajtera u Rijeci. Redakcija je valjda zatražila od ROUTT „Jadranske“ da to iskažu i objavila to zajedno s mojim drugim člankom. Nažalost, netko od nas je jako glup, ili redakcija, ili oni iz „Jadranske“ ili mi čitaoci ako informaciju prih-

vaćamo. Ma ja sam pitao za jelene i divlje svinje a ne za fazane, zečeve ili šljuke koje nam trebaju tek doletjeti. Nadalje, neću plan onoga što će biti. Neka to dostave svojoj planskoj službi. Ukoliko vas to interesira, mogu vam dostaviti planove ekonomske opravdanosti Obrovca, Fenija, Smedereva ... svi ih oni imaju i kod svih njih su predviđanja daleko veća od 300 milijuna lira, a potpisali su ih daleko „jači“ ekonomisti. Kao čitalac zahtijevam da mi se dade točan podatak, kojeg će svatko moći razumijeti, o zaradi na jelenima i divljim svinjama u prošlogodišnjoj lovnoj sezoni i to ovako:

Ulaz novca ...
Troškovi (plaće, održavanje, hrana, režije itd.) ...
Zarada (ulaz minus troškovi) ...

Napomenuti želim redakciji da se za maskiranje još danas jedino djeca koriste bacanjem prašine u oči.

Pozdrav,

Dinko Zorović

Poštovani čitatelju i suradnice Zoroviću. Ako ste naveli sumnju u rečenici gdje govorite da je redakcija „VALJDA zatražila od ROUTT 'Jadranske' ... (podv. ur.), onda slijedećom rečenicom ne biste mogli prezentiranom logičkom čvrstom suditi s ili ... ili ... ili ... To se kosi s elementarnom logikom, a vi to kao znanstvenik bolje od nas znate (ili!). Dakle, niti smo od ROUTT „Jadranske“ zatražili bilo kakvo „iskazivanje“ za objavljiva-

nje, niti je ROUTT „Jadranske“ ponudila i dostavila neke svoje iskaze vezane uz sporni sadržaj. To su elementarne činjenice koje glatko sjedaju u elementarnu logiku (bez „ili“). Što se tiče stavova, mi kao redakcija ga nismo kolektivno zauzimali, ali smo spremni vršiti službu (uslugu) obavještanja o navedenom, nesumnjivo interesantnom i značajnom sadržaju. O tome toliko. Što se maskiranja tiče, družu Zoroviću, ova redakcija nema šminke i kostima s kojima bi eventualno to činila, a niti povoda. A da ljudi, čitatelji, naši i vaši sugrađani, sužitelji ovog prostora, mogu, ako to žele, zahtijevati nenavodene svog naziva u ovom listu kad iznose neko svoje viđenje — mi se s time slažemo, a to samo ukoliko ne vređa dostojanstvo lista, društva i drugih (dakle Vas). Tražimo da pravi identitet bude poznat redakciji. Dakle, niti smo imali razloga, a niti motiva za maskiranje. Prema tome, niti na kraj pameti nam nije bilo da prašinu bacamo u oči. To su također elementarne činjenice, koje također pripadaju elementarnoj logici. S poštovanjem Vas častimo i molimo za nastavak lijepe dosadašnje suradnje. Hvala.

Uredništvo

OGLAS

KUPUJEM GARSONIJERU ILI JEDNOSOBNI STAN U MALOM LOŠINJU. Ponude dostaviti: ANE KOHL, Male Srakane 19, 51550 Mali Lošinj.

IVANU VISIĆU, LOŠINJSKOM PUČANINU, U SPOMEN

ZAUVJEK NAS JE NAPUSTIO NAŠ SUGRAĐANIN ČIJA ĆE DUHOVITOST I SJETA OBOGAĆIVATI NAŠA SJEĆANJA NA DIO LOŠINJSKOG ŽIVOTA

Umro je Ivan Visić. Gotovo nitko u Lošinjima ga nije znao pod tim imenom. Zvali su ga Đovani, Đovani Bakalarić ili, pak, Đovani Bombola, jer je svakodnevno nosio, na glavi, ili u svojim kolicima prevezio plinske boce (bombole).

Ivan je rođen 6. srpnja 1920. u Malom Lošinjima, a umro je 10. rujna 1988. godine. U svome gradu je proživio 68 godina i postao svojevrstna znamenitost grada i otoka.

Specifičnog načina života i ponašanja, kao i odijevanja, za neke se doimao čudakom. Svoju posebnost, a time i stanovitu obilježnost, snosio je hrabro i vedro. Bio je marljiv, štedljiv, skroman i zabavan. Često je bio izuzetno dosjetljiv i čak lucidan. Lošinjani pamte njegove zanose i udivljenja ljepotom i mladošću, al i trenutke kada je bio tužan i žalostan, ponekad i zbog općih propusta i gluposti. Navest ćemo samo nekoliko Đovanijevih komentara koji dobro oslikavaju njegova stanja i raspoloženja.

Jednom je tako, čekajući red pred šalterom u banci, propuštao one koji su bili iza njega, a sve zato da bi se mogao što više vremena diviti ljepoti

djevojke — službenice banke. Na pitanje: „Cosa xe, Giovanni?“ odgovorio je „La guarda come la xe bella. La ga i occhi come due perle, il sorriso come il sole, la me incanto!“

Zudeći za ljubavlju znao je tužno komentirati: „Gnanche le vedove non me vol.“

Drugom prigodom, žalostan zbog uništenih najljepših i najplodnijih vrtova Malog Lošinja radi novog parkirališta, Đovani je rekao: „Ma perche i ga distrutto quei bei orti in Budovina? Invece de stivar tutti quei auti, non jera meio in-pjantar salate e blitva!“

Ponekad je bio predmetom dječjeg ruganja, iako to nije zasluživao. Ali budimo realni, djeca ponekad umiju biti nemilosrdna. Lako se sprdati s bespomoćnima. To znaju i stariji. I, nažalost, koriste to.

Zbog ljudske sklonosti k izrugivanju i, možda, potrebe da se nađe nekog tko je jadrniji i drugačiji, često stradaju i plemeni ljudi, čija je jedina tragedija u tome da se ne ponašaju i ne žive po uobičajenim pravilima. Mediteran je po tome naročito poznat.

Đovani je na izazivanje i zadirkivanje ponekad i ljutito

IVAN (GIOVANNI, ĐOVANI) VISIĆ SA SVOJIM KOLICIMA

reagirao, ali nikome nije zla načinio. Opraštao je i zaboravljao.

Đovani je s vremenom postao dio lošinskog kolorita, dio, i to poseban, bogate slojevitosti lošinskog puka. Mnogi Lošinjani, naročito puk koji ga je najbolje poznao i shvaćao, su ga ipak poštovali i voljeli. Dokazali su to svojom izuzetno brojnom prisutnošću na njegovu sprovodu.

Mali čovjek Ivan Visić, Giovanni, Đovani, na posljednji je počinak ispraćen kao neki uglednik ili mjesni velikan. To je na svoj način i bio.

T. L.

STRUČNA SURADNJA

BOLEST I ŠTETNICI VINOVE LOZE (II)

U prvom dijelu o bolesti i štetnicima vinove loze, želja mi je bila obraditi, kao prvo, kako, kada i čime zaštititi vinovu lozu od raznih bolesti, jer to muči mnoge mlade vinogradare.

Ovaj drugi dio isto toliko je važan (koristan) za dobar, kontinuiran i zdrav urod grožđa, dakako i kvalitetnije vino.

OBRADA TLA: Kao prvo treba znati da se korijen vinove loze zadržava na dubini između 30-70 cm (ovisno o vrsti), i ako znamo da nam loza daje prve plodove tek nakon 3-4 godine, a da svoju pravu plodnost pokazuje nakon 6-10 godina, nije naodmet preporučiti kada i zašto je obrada tla od utjecaja na dobar urod.

Iz dugogodišnjeg iskustva preporučujem obradu tla u kasnu jesen uz istovremeno zakopavanje gnojiva (po mogućnosti stajskog starog barem godinu dana), da bi početkom vegetacije loza imala dobro nahranjenu zemlju baš kada joj je najpotrebnija, tj. u fazi vegetacije. Loza nam je na dobro prehranjenoj zemlji otpornija i na razne bolesti, a da ne spominjem bolji urod i kvalitetu grožđa i vina.

Ne postoji neko pisano pravilo čime i kada prehranjivati lozu, jer to ovisi o vrsti loze, tlu, podneblju, vlažnosti tla itd, ali je najbolje lozu hraniti po mogućnosti stajskim gnojivom. Razumije se, treba biti oprezan i kod količine gnojiva, jer bi nam prevelika količina dušika bila više štetna nego korisna. Ja bih preporučio gnojivu vinograda svake druge godine, dakako u razumnim količinama.

Pored gnojidbe važno je i potrebno konstantno uništavanje sve vrste korova, ne dozvoljavati ispod loze (pogotovo mlade) sadnju bilo kojeg niskog raslinja, kao naprimjer visoko rastućeg povrća, cvijeca itd, jer sve to crpi hranjivost i vlagu namijenjenu lozi.

Nije naodmet napomenuti kako je u vinogradu štetno za lozu svako visoko drveće, voćke i sl. koje u neposrednoj blizini oduzimaju lozi zrak i sunce kojega joj nikada dosta nije.

REZIDBA: U prvom dijelu mog izlaganja napomenuo sam važnost rezidbe, koja nam dolazi u kasnu jesen ili rano proljeće. Moja je preporuka rezidbu vršiti u kasnu jesen, tj. nakon opadanja lišća, da bi potom izvršili (pogotovo ove godine) žuto prskanje.

Rezidbe imademo tri vrste (ovisno o sorti loze). Dugu rezidbu, kada ostavljamo na rozgvi 6-8 pupova i više, zatim srednju i kratku rezidbu. Kada primjenjujemo dugu rezidbu, tada preporučujem obavezno vezivanje rozgvi na postojećoj armaturi, i to tako da se rozgva obavezno savije u polukrug (luk) i istu vezati s 2-3 veza, žukvom ili rafijom radi boljeg rasporeda rozgvi po armaturi i izbjegavanja mladice od loma dok su u punoj vegetaciji — djelovanjem raznih vjetrova — nekada kod nas poznate bure.

Iskustvo je pokazalo da nam rozgve dobro savijene u luk imaju daleko bolje, jače i zdravije mladice i rodnije su.

Vezidba rozgvi vrši se obavezno u rano proljeće dok nam još loza miruje (spava), tj. dok ne počne suženje (tzv. plakanje) jer se tada izbjegava i oštećenje pupova.

Kod rezidbe dobar vinogradar treba imati na umu da se, ako imademo već starije i oslabljene čokote, na istima vrši takozvana kratka rezidba. Nikada se ne smije biti kod rezidbe pohlepan (samo za dobar urod), lozu ne treba opterećivati, već čuvati od prevelikog uroda. Ispravna rezidba je samo ono kada postizemo svake godine približan urod, jer time čuvamo lozu za duži period dobrog uroda i kvalitetnog grožđa.

PLJEVLJENJE bi trebao biti posao svakog dobrog vinogradara da bi odstranio čitave mladice na rozgvi koje su neplodne-nepotrebne jer oduzimaju rodnoj mladici hranu i jakost. Ove nerodne mladice trebalo bi skidati po mogućnosti odmah, tj. kada uočimo da su bez ploda, jer što ih ranije skidamo, damo manje bolova samom trsu (čokotu).

Takozvano drugo pljevljenje je skidanje samo starijih listova iz razloga da bi nam grozdovi dobili što više zraka i sunca i bili otporniji na trulež bobica. Drugo pljevljenje se vrši u principu 20-30 dana prije berbe, nije štetno ni ranije, ali se ne uobičajava.

I na kraju, riječ-dvije o podrumarstvu. Ako želimo imati dobro, zdravo, kvalitetno vino, moramo znati da pored dobrog grožđa za kvalitetu vina važan je i dobar sud (bačva) u kojem nam vino dozrijeva. Nije rijedak slučaj kako imademo kod pojedinih da od dobrog grožđa dobivaju vino loše kvalitete, zato treba znati da je njega i održavanje drvenih sudova (bačava) nužno. Svaku drvenu bačvu nakon upotrebe treba ne samo dobro oprati (što to mnogi ne čine), već obavezno treba skinuti gornji poklopac, tada bačvu valja dobro oprati, osušiti i tek takvu spremiti u podrum. Nikada se bačva ne može dobro oprati, a pogotovo ne osušiti ako s iste ne skinemo poklopac, što je uzrok da nam dobra i zdrava bačva (dobro neosušena) prima plijes sivo-zelenkaste boje i u takvim bačvama dobijamo nezdravo vino i s raznim neugodnim pa čak i štetnim mirisima.

Bačve su najbolje hrastove, one imaju i najduži vijek trajanja, 30-50 godina pa i više, ovisno o vrsti drveta i održavanju. Zato nije naodmet napomenuti staru uzrečicu „PRIRODA TI DAJE — A NEPAŽNJA I LIJENOST ODUZIMA“.

Preporuka je svakom dobrom vinogradaru da nam zrak u podrumu bude bez ikakvih stranih mirisa (nafta, benzin itd.) te da se temperatura u podrumu kreće negdje između 10-15 stupnjeva, jer često variranje temperature može utjecati na dobru kvalitetu vina.

Marijan Karlović

OBAVIJEST

Obavještauju se i upozoravaju vlasnici plovila da provjere ispravnost dozvola za plovidbu, kako njenim istekom ne bi bili u pomorskom prekršaju i time podlegli kažnjavanju.

Lučka kapetanija Mali Lošinj

PRVI AVIO-RELY NAD LOŠINJEM

Afirmacija lošinjskog neba

U mnogim sredstvima javnog informiranja, pa tako i u „Otočkom vjesniku“, najavljeno je 2. evropsko prvenstvo u akrobacijama na jedrilicama, koje je trebalo biti na aerodromu „Lošinj“ od 9. do 18. rujna ove godine. Unatoč naporima organizatora, Aerokluba „Lošinj“, ova atraktivna sportska priredba nije održana iz ekonomskih razloga. Naime, broj pravovremeno prijavljenih natjecatelja bio je manji od minimalno potrebnog broja (od 25) sudionika da bi cjelokupna akcija završila bez financijskog deficita, pa je odgođena.

Krajem rujna održan je „1. rujanski reli LYLO Mali Lošinj“ uz sudjelovanje 12 sportskih aviona s pilotima iz aeroklubova s područja Münchena, u kojem su bile sadržane standardne discipline: vremenska točnost doleta i preciznost slijetanja. Namjera je organizatora da ova manifestacija postane tradicionalna i da se proširi na klubove iz naše zemlje, ali i ostalih evropskih, prvenstveno susjednih zemalja, što će pridonijeti, pored ostalog, još većoj afirmaciji Malog Lošinja u evropskom i svjetskom zrakoplovstvu, a to je najbolji način

Pored uobičajenih tipova sportskih aviona kao što su „Piper“ i „Cesna“, na „1. rujanskom reliju LYLO Mali Lošinj“ sudjelovao je i novi, potpuno neuobičajen, ali vrlo perspektivan sportski avion „Canars“, zbog čega je već sada u serijskoj proizvodnji. Iako je dvosjed, malenih je dimenzija, velike brzine (300 km/h), ekonomične potrošnje (15 l/h), jako zabačenih krila s vertikalnim stabilizatorima na krajevima istih, te trokrakom elisom na stražnjem dijelu kratkog trupa jajolikog oblika, što letačima omogućava izvanrednu vidljivost.

Snimio: S. Volarić

No, vrijedni sportsko-zrakoplovni radnici Aerokluba „Lošinj“ nisu ostali skrštenih ruku. Budući da je zbog planiranog ali neodržanog evropskog prvenstva jedriličara bilo prekasno da se uključe u suorganizaciju republičkog ili saveznog aero-relija, pristupili su ostvarenju davne želje: organizaciji svojeg aerorelija sportskih pilota motornih aviona. Ideja se temeljila na uspostavljenju suradnji i druženju sa sve brojnijim korisnicima usluga zračne luke „Lošinj“ iz Njemačke.

pripremanja i reklamiranja za planirane dvije velike sportske priredbe u 1990. godini: u kolovozu će se održati svjetsko prvenstvo u ocjenskom reli-letenju motornih pilota, a odmah zatim evropsko prvenstvo motornih pilota u preciznom slijetanju, koje su Lošinjani prihvatili umjesto Borova nakon što je ono otkazalo organizaciju ove evropske manifestacije.

J. Lulić

NOVOSTI POD LOŠINJSKIM KOŠEVIMA

I dalje ambiciozno

Uključiti starije igrače u rad s mladima

Košarkaški klub „Jadranka“ već je godinama primjer dobrog rada, a prirodno je da kao rezultat svega onda dolaze i dobri rezultati. Seniorski sastav natječe se u Hrvatskoj ligi – zapad i stalno je u borbi za sam vrh. U međunatjecateljskoj stanci, između dva prvenstva bilježimo neke pokazatelje vezane uz rad košarkaša. Radi se organizirano od pionira do seniorskog sastava. One najmlađe, osnovce od petog do osmog razreda, njih između 20 i 30 okuplja pionirska sekcija. Radi se na usvajanju elementarnih košarkaških znanja, a natjecat će se u okvirima škole.

Kadetima je program nešto složeniji, a natjecat će se pod vodstvom najiskusnijeg seniora IVANA ŽEŽELJA u natjeca-

nju koje će naknadno odrediti Košarkaški savez Rijeke.

Kao što je već rečeno, prva momčad nastupit će u Hrvatskoj ligi – zapad pod vodstvom trenera ŽELJKA MILKOVIĆA. Igrači jednoglasno obećavaju i ove godine dobre rezultate i pohod na vrh prvenstvene tablice.

U klubu nadalje ističu da bi željeli da se i stariji igrači koji su već prešli u aktivnim igranjem uključe u rad s mladima kako bi svoje znanje i iskustvo prenijeli na nove generacije lošinjskih košarkaša. Samo kontinuirani i kvalitetan rad može osigurati košarci i nadalje primat u porodici lošinjskih sportova, što su nekadašnji i današnji prvotimci izborili.

G. P.

XII. otvoreno prvenstvo Malog Lošinja u tenisu

Igor Flego najbolji

Tradicionalni teniski turnir „Sunčane uvale“ okupio je i ove godine vrlo jak, možda dosada najjači sastav. Natjecanje

koje je već odavno u službenom kalendaru TSJ pomalo postaje nezaobilazno i u programima većine ponajboljih jugoslavenskih tenisača, pa je i ovom prilikom došla nekolicina potencijalnih reprezentativaca. Nakon vrlo izjednačene borbe u finalu pobjednik „Sunčane uvale – 88“ je IGOR FLEGO, član „Opatije“ i jedan od kandidata za Davis cup reprezentaciju Jugoslavije, svladavši imenjaka IGORA ŠARIČA iz zagrebačke „Trešnjevke“ rezultatom 2:1 (6:4, 4:6, 6:4). Prethodno je Flego

u polufinalu eliminirao Božića 6:1 i 6:2, dok je Šarić također lako pobijedio Tukića 6:2, 6:2. Igra parova pripala je zasluženo Šariću i Trinajstiću iz zagrebačke „Trešnjevke“ koji su u dva seta sa 6:4 i 6:1 bili bolji od Schmidta i Galića. Turnir je, kao i svi prethodni, uspješno organizirala ROUT „Jadranka“ Mali Lošinj i Teniski klub „Cres-Lošinj“, a u ulozi voditelja i ovom je prilikom bio Ante Šolić, glavni pokretač ovog natjecanja.

G.P.

Bogata ljetna aktivnost karate kluba »Akademac«

karate seminar

»Lošinj 88«

Još jedna godina je na izmaku. Mjerena sportskim rezultatima, bila je to veoma uspješna godina za Karate klub „Akademac“ i samo „Sportsko društvo Lošinj“. Klub je u ovoj takmičarskoj sezoni osvojio prvo mjesto u IGPR (Istarsko-jadransko-primorskoj regiji) s pravom i mogućnošću, ukoliko prođe kvalifikacije, da se takmiči u višem republičkom rangu. Kada tom uspjehu pridodamo, pored individualnih rezultata, i po prviput na Malom Lošinj organiziran „Karate seminar Lošinj '88“, onda je uspjeh zaista vrijedan pažnje da se zabilježi i da se s njime upoznaju radni ljudi i građani naše komune.

Po prviput na našem otoku organiziran je „Karate seminar Lošinj '88“ i otvoreni turnir „Lošinjski pobjednik“. Seminar je organizirao Karate klub „Akademac“ u suradnji s Karate klubom „Vojvodina“ Novi Sad, aktualnim prvom države. Na seminaru je učestvovalo 200 sportaša iz 60 gradova i klubova širom Jugoslavije, te SAD i Mađarske. Propagandni materijal o Malom Lošinj, jugoslavenskom šampionu turizma za '87. godinu i samom seminaru poslat je na 1.000 adresa karate klubova širom zemlje.

Stručni časopisi za borilačke vještine „Crni pojas“ i „Ring“ objavili su veće reportaže o „Karate seminaru Lošinj '88“. Utisci svih učesnika kako o Malom Lošinj tako i kvaliteti seminara, počev od sportaša do instruktora i funkcionera, su krajnje povoljni. Posebno izdvajamo mišljenja i utiske prof. dr. Stričevića iz SAD i Gortveja Ištvana iz Mađarske Karate federacije, koji su rekli da su bili na dosta mjestu i to veoma poznatih i čuvenih u svijetu, ali da im se Mali Lošinj najviše sviđa. Svim instruktorima i gostima na kraju seminara na svečan način podijeljene su „Monografije Cresa i Lošinja“, a prvom pobjedniku „Karate turnira Lošinj '88“ Zoranu Jankovu, inače prvaku Jugoslavije, pripala je specijalna nagrada Turističke organizacije „Kvarner express“ – jednodnevni izlet hidrogliserom za Veneciju, što je lijep poslovni potez turističke organizacije.

Zahvaljujući pokrenutoj inicijativi lošinjskog kluba i postignutim rezultatima na seminaru, već krajem srpnja u organizaciji Saveza za fizičku kulturu Vojvodine bilo je preko 150 džudista na seminaru, među kojima su bili osvajači medalja s naših i međunarodnih takmičenja, članovi olimpijske reprezentacije i drugi sportaši. U drugoj polovini kolovoza stiže ponovo preko 150 karatista u organizaciji Karate kluba „Dinamo“ iz Pančeva – kolijevke karate sporta u Jugoslaviji, gdje je od strane braće Jorga osnovan i prvi karate klub u našoj zemlji. Uspjeh seminara je time veći jer je bila velika konkurencija po pitanju organizacije ljetnih karate seminara na Jadranu, ukupno 17. Ukoliko ne bude nekih smetnji, postoje mogućnosti i dobra volja da na pripreme za Evropsko prven-

stvo u Parizu 1989. god. dođe i juniorska reprezentacija Jugoslavije.

Postoje želje da seminar postane internacionalni i da se tradicionalno održava na Malom Lošinj, za što bi Sportsko društvo Lošinj, odnosno SOFK-a i sama komuna trebali imati interesa i razumijevanja.

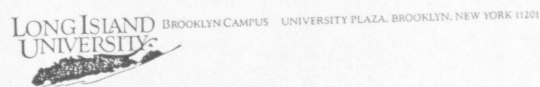
Stručnim radom seminara rukovodili su: vicešampion svijeta, karate majstor „5. dan“ DUŠAN DAČIĆ, predsjednik selektorske komisije Karate saveza Jugoslavije i selektor juniorske karate reprezentacije Jugoslavije; prof. dr. MILORAD STRIČEVIĆ, direktor centra za sportsku medicinu na Long Island univerzitetu, New York, SAD; GORTVEJ IŠTVAN, predstavnik Karate federacije Mađarske; predsjednik Karate saveza Hrvatske i nekadašnji državni reprezentativac ŽELMIR FEITL i drugi poznati instruktori i treneri kao što su NIKOLA PUTNIK – Zagreb i DRAGAN ŠKRBIĆ – Novi Sad.

Na seminaru pod rukovodstvom prof. Stričevića vršena su i razna istraživanja u funkciji unapređenja sportske borbe i spremnosti sportaša. Poslije obrade podataka na Medicinskom fakultetu u Beogradu prof. Stričević i Dačić će objaviti i stručni rad sa seminara u SAD.

Pored navedenog vršena su polaganja za pojaseve (majstorska zvanja), te škola za karate trenere koju je pohađalo 40 kandidata, da bi na kraju poslije zanimljivih demonstracija karate vještine na trgu u gradu, što je izazvalo vidnu pažnju turista i privuklo veliki broj promatrača, seminar završio u prepunoj dvorani s karate turnirom u borbama i katama (borba protiv zamišljenih protivnika).

Karate seminar je dosta doprinijeo popularizaciji karate sporta na Malom Lošinj i neposredno radu samog Karate kluba „Akademac“. Lošinjani su doživjeli da u sportskoj dvorani vide „100 crnih pojaseva“. U radu seminara bili su

Odjeci i rezultati prvog karate seminara „Lošinj'88“!

Rezo Milan
Omladinska 5
50550 Mali Lošinj
Jugoslavija

Dragi Rezo,

Zeleo bih da se na ovaj način još jednom zahvalim kako tebi tako i upravi i članstvu KK Akademac na gostoprimstvu i prijateljskoj saradnji i pomoći koju ste nam pružili prilikom našeg rada za vreme ljetnog seminara Mali Lošinj '88. Vasa svesrdna zalaganje i ljubavnost kombinovana sa dobrom turističkom tradicijom grada bili su od izuzetne vrednosti za efektivno rad seminara. Nadam se da će mo u bliskoj budućnosti imati priliku da se vidimo i da će se naša započeta saradnja nastaviti i u nastojećim seminarima. Molim te prenese moje najsrdačnije pozdrave kako članovima KK Akademac tako i osoblju doma JNA koje se nesebično zalagalo da nam boravak u vašem gradu bude što prijatniji. Tvojim porodicu i tebi mnogo srdačnih pozdrava

uključeni i članovi našeg Kluba, dok je na samom turniru naš član kluba Dino Žmikić osvojio prvo mjesto u kategoriji do 80 kg, što je zaista vidan uspjeh. Zbog pokazanih rezultata u radu postoji mogućnost da na pripreme za juniorsko prvenstvo Evrope u Parizu 1989. g. bude pozvan i Dino Žmikić, a na trenerski rad reprezentacije i ekipu karate reprezentacije Hrvatske trener kluba Saša Marković, što su u svakom slučaju vrijedni rezultati za naše mjesto i sam klub.

Za ovakav uspjeh kluba i postignute rezultate u 1988. god. zaslužni su svi članovi kluba na čelu sa svojim darovitim i vrijednim trenerom Sašom Markovićem, karate majstorom „prvi dan“, te predsjednikom kluba Milanom Rezom. Isti izražavaju svoju zahvalnost na pomoći, suradnji i razumijevanju svima onima koji su pomogli organizaciji seminara. Postignuti rezultati su najljepši poklon kluba svome gradu za 1989. g. u kojoj klub navršava svoju deseto-godišnjicu postojanja i rada u okviru Sportskog društva Lošinj.

Milan Rezo

Na kraju seminara je objavljeno polaganje za pojaseve i takmičenje u katama za žene i muškarce u borbama za muškarce u tri kategorije: do 70 kg. do 80 kg. i preko 80 kg.

REZULTATI:
pionir-kate:

1. Sever Jerne, Idrja
2. Košarić Damir, „Dinamo“ Zagreb
3. Mandić Goran, „Gerog“ Bihac

muškarci-kate:

1. Lapčević Zoran, „Vojvodina“
2. Lapčević Goran, „Vojvodina“
3. Kurtić Nebojša, „Vojvodina“

SENIORI - do 70 kg.

1. Wukelić Dragan, „Mladost“
2. Gavrilović Anđelko, Loznica
3. Gručić Dragan, Loznica

SENIORI - 80 kg.

1. Žmikić Dino, „Akademac“ Mali Lošinj
2. Vikić Zdravko, „Crni“
3. Đujić Zoran, „Željezničar“ Indija

SENIORI + 80

1. Jankov Zoran, „Vojvodina“ N. Sad
2. Karak Mladen, Limbuš
3. Tišma Miloslav, „Kokubara“ Lazarevac

potpis za sliku: Dušan Dačić

žene-kate

1. Vračarić Milica, „Vojvodina“
2. Rogulja Mirjana, „Vojvodina“
3. Kovačević Danijela, Kačarevo

kadeti - borbe

1. Pejčinović Bojan, „Borac“ Starčevo
2. Krđić Rade, „Borac“ Starčevo
3. Begić Muja, „Gerog“ Bihac

Milan

Naši šahisti na turniru »25. septembar« u Pazinu

Moglo i bolje

Šahisti našeg kluba sudjelovali su 25. rujna na tradicionalnom brzopoteznom momčadskom turniru koji su u čast obilježavanja pripojenja naših krajeva novoj Jugoslaviji organizirali ŠK „Šime Funderle“ i društveno-politička zajednica Pazina. Natjecanje je okupilo relativno mali broj momčadi, tek 10, jer su iz nepoznatih razloga izostali šahisti iz Pule, Opatije i Slovenskog primorja, dok je riječki šah bio zastupljen sa samo dvije momčadi „Kvarnera“.

U jakoj i izjednačenoj konkurenciji šahisti „Cres-Lošinj“ prošli su osrednje plasirajući se s obje momčadi u sredinu turnirske tablice. Možda se moglo i više, ali je dogovoreno da se sastave dvije podjednake momčadi i tako omogući i međusobno nadmetanje naših šahista.

Konačni poredak:

1) „Goranka“ (R. Gora)	28,5
2) Rovinj	26,5
3) „Kvarner“ (mladi)	23,5
4) Buje	21,5
5) Poreč	20
6) Cres-Lošinj II	19,5
7) Cres-Lošinj I	14,5
8) Vodnjan	11
9) „Kvarner“ (mješovito)	8,5
10) „Š. Funderle“ (Pazin)	6,5

Pojedinačni rezultati naših dvaju sastava:

PRVI: Tirkajla 2,5; Fajdić 3,5; Kovačić 4,5 i Purić 4 boda.

DRUGI: Matković 6; Brkljačić 3; Puhalo 7; Golek 3,5 (iz 9).

G.P.

NOGOMET

USPJEŠNA JESEN

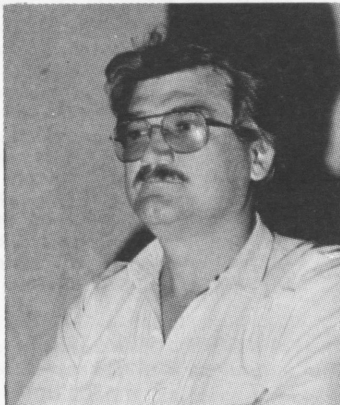
Lošinjski nogometaši ove jeseni uspješno nastupaju u Primorskoj nogometnoj ligi. U dosad osam odigranih susreta zabilježili su četiri pobjede, dva poraza u regularnom toku i dva poraza na jedanaesterce nakon neriješenih ishoda. Pritom je uz gol-razliku 18:9 osvojeno osam bodova, što je ipak natpolovičan rezultat. Posebno je značajno da je mlada momčad trenera Živka Cunjka na svim utakmicama prikazala dobru igru, a porazi su dolazili uglavnom kao rezultat neiskustva te, kako sami kažu, na dva gostovanja i uz pomoć sudaca. Čini se da je u svemu najvažnije to da se opredjeljenje na mlade pokazalo potpuno opravdanim. Naime, prošle zime uprava NK „Lošinj“ odlučila se na radikalno podmlađivanje momčadi nakon izrazito neuspješnog jesenskog dijela prvenstva. Već u proljetnom dijelu momčad sačinjena od pretežno dojučeraš-

njih juniora, uz nekoliko iskusnih starijih igrača, počela je seriju dobrih igara koju su pratili i rezultatski uspjesi, pa se NK „Lošinj“ s dna tablice do kraja vinuo do „zlatne sredine“. Ove jeseni plasman u gornjem dijelu tablice tek je logični slijed stvari u jednom pravilnom opredjeljenju. Mladost i polet popraćena upornim radom i redovnim treninzima pokazala se neusporedivo boljom od igranja „na svježinu“ što je bila ranija praksa. Naravno, svoj udio u boljim rezultatima ima i bolja klima u rukovođenju klubom, gdje je također bilo dosta promjena. U klubu ističu da neće stati na tome, već će vrata kluba biti i nadalje otvorena svima koji žele raditi i svojim udjelom pomoći napretku kluba.

G. Purić

Mimi anketa

S ovim pitanjem prišli smo nekolicini naših sugrađana i evo što su nam rekli:

Z. Ristić, odgajatelj

„Nabavka zimnice svodi se na osnovne artikle. Pritom je šteta što ni osnovne organizacije Sindikata ne pomažu svugdje svojim radnicima da se opskrbe uz kredit. Mi smo problem zimnice riješili uz pomoć rodbine iz unutrašnjosti, što nije ono pravo jer bi radnik zimnicu trebao rješavati u svojoj radnoj organizaciji“, smatra ŽARKO RISTIĆ, odgojitelj u Odgojnom zavodu.

„Zimnicu smo nabavili u radnoj organizaciji mog supruga jer je Sindikat tamo ponudio mogućnost kreditiranja na tri mjeseca. Cijene nisu baš povoljne, ali mora se“, kaže SNJEŽANA GALIĆ, prodavačica u „Vjesniku“.

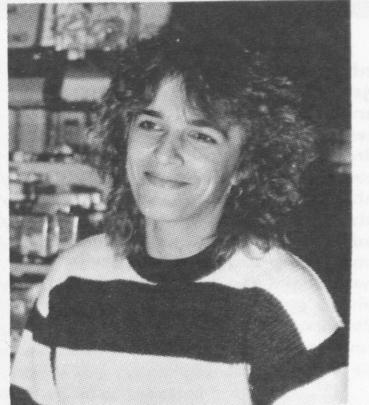
„Mi smo zimnicu nabavili uz pomoć rodbine u Slavoniji po povoljnim cijenama, ali za gotovo. Kupili smo krumpir, luk, grah, svježe i suho meso.

„Snalazimo se u vlastitoj režiji. Meso svježe i suho dobijemo od kuće iz unutrašnjosti, jer inače tko zna kako bismo. Ovdje su cijene previsoke, a i naš Sindikat nam nije ponudio zimnicu na kredit“, kaže

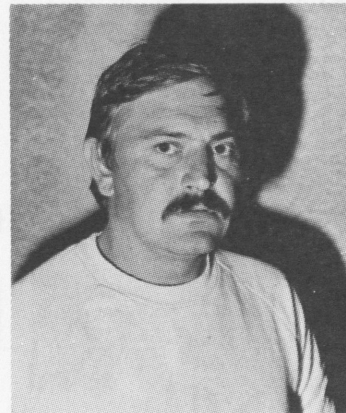
Kako do zimnice?

VIDA IKER, prodavačica u „Duhanu“.

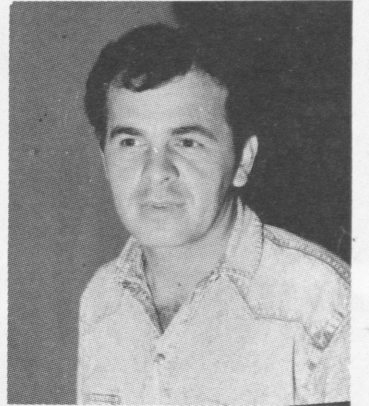
„Zasad sam kupio samo krumpir, a o mesu uz ove cijene i ne sanjamo čak ni uz tromjesečni kredit koji nam nude u firmi“, rezonira HAKIJA GLASOVIK, radnik Brodograđilišta.

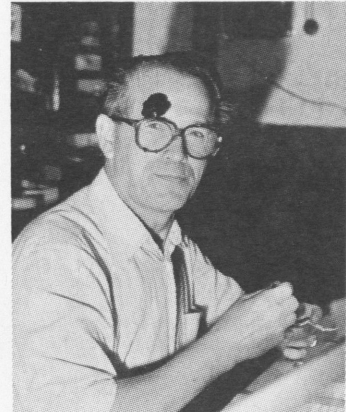
S. Galić, prodavačica u »Vjesniku«

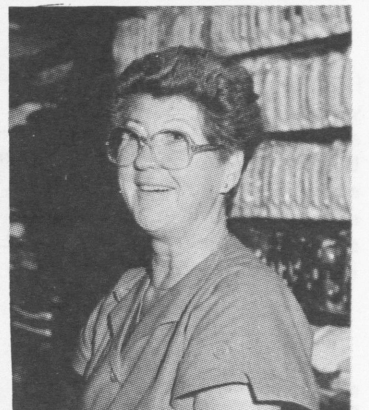
D. Frančišković, radnik »Komunalca«

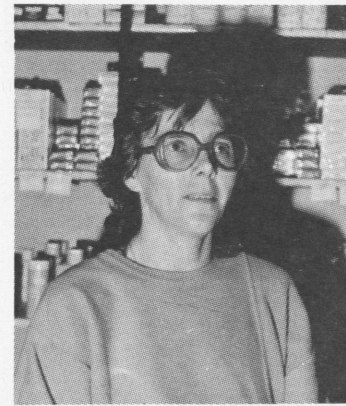
H. Glasovik, radnik »Škvera«

J. Kezele, urar

A. Vojvodić, prodavačica u »Modi«

V. Iker, prodavačica u »Duhanu«

Mislim da nam je to sve trebao osigurati Sindikat uz kredit u našoj radnoj organizaciji“, kaže ĐURO FRANČIŠKOVIĆ, radnik „Komunalca“.

„Mi se zimnicom opskrbljujemo u rodnom Gorskotaru, što smo učinili i ove godine, jedino smo u „Jadranski“ kupili svježe svinjske polovine“, kratak je JOSIP KEZELE, urar.

„Od zimnice nabavljamo samo svježe meso, dok smatram da se kupnja povrća i voća za zimnicu ne isplati jer se mnogo toga preko zime baci, bilo da proklja ili istrune“, nešto je različiti odgovor ANTICE VOJVODIĆ, prodavačice „Rijekatekstila“.

Razgovarao: G. Purić
Snimio: D. Škvorc

Iz rada Narodne tehnike

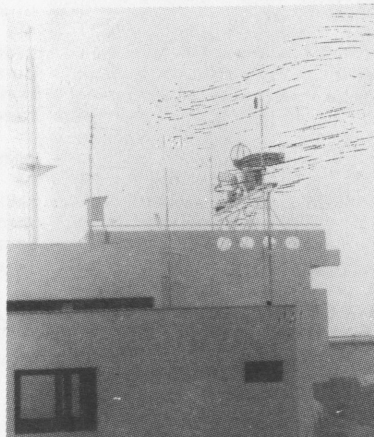
Ako je suditi po vrlo uspješnoj osnivačkoj skupštini Radio-kluba Lošinj, održanoj 2. prosinca, konačno je riješen jedan od problema od posebnog društvenog značaja iz domene tehničke kulture. Naime, više od dva desetljeća pokušavalo se s osnivanjem lokalnog radio-kluba. On je čak jedno vrijeme i postojao te djelovao pod imenom Radio-klub Čikat, ali je to sve bilo daleko od onog što je stvarno trebalo. Kako kaže NIKO PODUJE, tajnik Općinske konferencije Narodne tehnike, uvijek je bilo nesavladivih poteškoća: nedostajalo je novaca, a kad ih je bilo, nije se mogao kupiti namještaj, a kamoli nabaviti potrebna oprema, prvenstveno radio-stanica; prostorije, koje su pretpostavka za tu djelatnost, izgledale su kao nerješiv problem, kadrovi su bili malobrojni, razjedinjeni, nesinhronizirani u htijenjima.

Zahvaljujući prvenstveno Općinskoj konferenciji Narodne tehnike, SIZ-u fizičke i tehničke kulture i SSRN općine Cres-Lošinj te općinskom organu Narodne obrane, stvoreni su uvjeti za uspješan rad: navedeni materijalno-financijski problemi povoljno su riješeni, nastojanja pojedinaca su organizirana i sjedinjena pa će sljedeće godine među brojnim korisnicima etera vrlo vjerojatno, koristeći idealnu lokaciju, redovno biti i članovi Radio-kluba Lošinj.

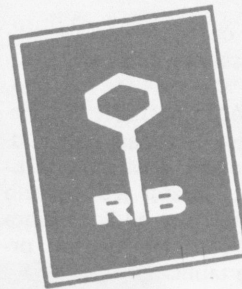
Na osnivačkoj skupštini usvojeni su s određenim korekcijama i dopunama predloženi Statut kluba te (pre)ambiciozan program rada za 1989. godinu. Gosti iz Radio-kluba Rijeka ZLATAN VERŠA, PERO PRIBETIĆ i STOJAN CEROVAC ponudili su brojnim prisutnim poklonicima radioamaterizma suradnju i izmjenu iskustava (ali i posudbu opreme) pogotovo u pogledu ostvarivanja usvojenog programa. Na kraju je izabrano Predsjedništvo konferencije Radio-kluba Lošinj: prvi predsjednik je dr. PREDRAG STOJANOVIĆ, a sekretar ENES RIZVIĆ, te članovi SINIŠA NEPEHAL, SRETEN VELJKOVIĆ i ALDO TOIĆ. U prvom dvogodišnjem mandatu djelovat će Nadzorni organ kluba u sastavu VASO TRKULJA, IVAN KAPOVIĆ i DRAGO ŠKVORC.

Josip Lulić

OSNOVAN RADIO-KLUB

Pomorska će škola udimiti radio-amatere

POSLOVNA JEDINICA MALI LOŠINJ

koristite naše usluge

- u Malom Lošinj, Obala maršala Tita 4, tel. 862-107
- u Cresu, Đure Salaja 8, tel. 871-248
- u Nerezinama, Obala JNA 3 tel. 865-140
- u Velom Lošinj, VI. Nazora 1, tel. 866-191

OTOČKI VJESNIK

List SSRNH Općine Cres — Lošinj
Izdavač: Narodno sveučilište Mali Lošinj
Uređuje: Redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Ivan Katalin
Uredništvo: Ivan Katalin, Željka Bohaček-Šulović, Milorad Kardum, Ivan Lubina, Drago Škvorc, Gašpar Purić, Jasminka Filipas, Andrija Vučemil, Tomislav Gospodnetić, Bernard Balon i Julijan Sokolić
Otočki vjesnik je oslobođen osnovnog poreza na promet mišljenjem Sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske br. 5785/1 — 1979. od 20. srpnja.

Adresa redakcije: Narodno sveučilište Ul. Vladimira Gortana 35
Tel. (051) 861-173
Žiroračun: (NARODNO SVEUČILIŠTE) 33870-603-2603
List izlazi mjesečno
Godišnja pretplata: 10.000 dinara, za inozemstvo 90 \$, 60 DM, 20.000 lita.

Lektor: prof. Zvonimir Puškarić
Tehnički urednik: Željko Horvat
Za štampariju: Stjepan Siprak

Siječanj 1989   **Januar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

Veljača 1989   **Februar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Ožujak 1989   **Mart**

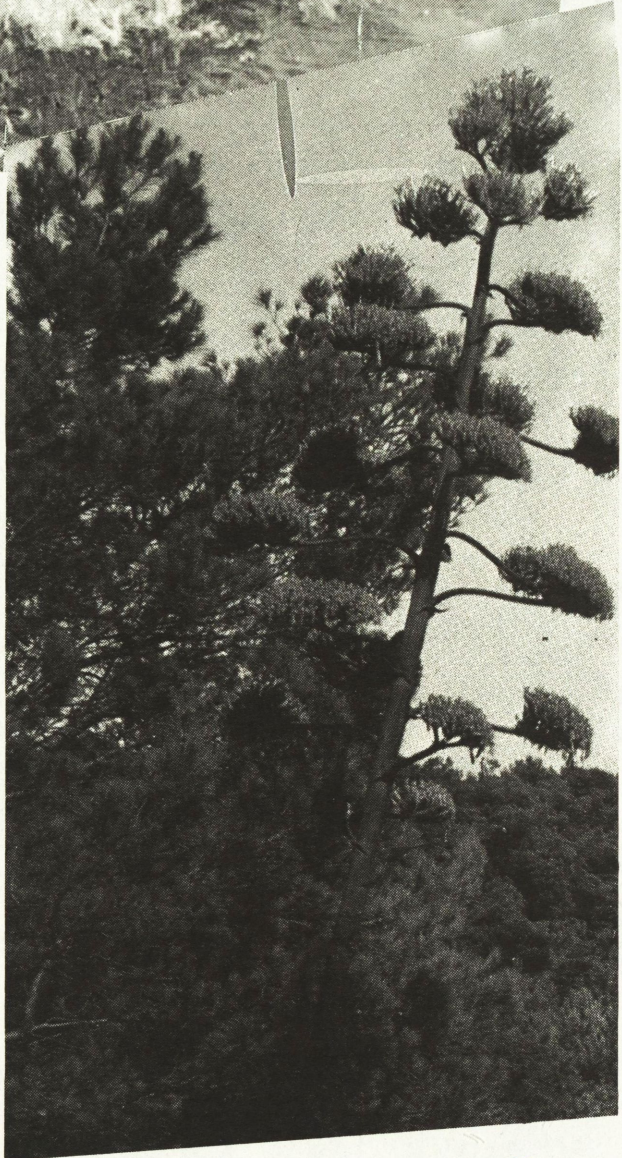
Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Travanj 1989   **April**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Svibanj 1989   **Maj**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

**OTOČKI
VJESNIK**

Lipanj 1989   **Juni**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Srpanj 1989   **Juli**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

Kolovoz 1989   **August**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Rujan 1989   **Septembar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Listopad 1989   **Oktobar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

Studeni 1989   **Novembar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Prosinac 1989   **Decembar**

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Na temelju člana 207. stav 1. točka 2. Statuta općine Cres—Lošinj, Skupština općine Cres—Lošinj na sjednicama Vijeća udruženog rada, Vijeća mjesnih zajednica i Društveno-političkog vijeća, održanih 2. studenog 1988. godine, donosi

PROGRAM MJERA I AKCIJA ZA PRIPREMU TURISTIČKE SEZONE 1989. GODINE

Svrha donošenja ovog Programa sigurno nije puka obaveza, jer ovakav Program donosi Republika pa po inerciji i turističke općine.

Zelja nam je da ovaj Program, u njegovom idealnom obliku, ispuni nekoliko zahtjeva:

— informativno-obrazovnu funkciju kroz marketinški pojam stvaranjem „pozitivnog stava“ prema određenoj ideji ili proizvodu.

Ovdje je riječ o akciji koja bi trebala u pozitivnom smislu formirati stav stanovništva naše općine prema turizmu u cjelini i zbog turizma, stav prema gostu, a naročito ljubaznost onih koji dolaze u neposredni kontakt s gostom. Stvaranje takvog pozitivnog stava, u našim uvjetima, znači mijenjanje sadašnjih gledanja i ponašanja.

Takva bi akcija trebala osigurati vraćanje tradicionalnoj gostoljubivosti koja je ne tako davno isticana kao posebna pozitivna osobina jugoslavenskog turizma, kao osobina turističkog imagea Jugoslavije na inozemnom tržištu. Ali vraćanje gostoljubivosti samo je dio, i to manji dio ove akcije okrenute prema stanovništvu kao aktivnom činiocu turističke ponude.

Uključivanje cjelokupnog stanovništva naše općine u turističko privređivanje može se postići samo uz argumentirane i dobro složene informacije.

Upravo ove godine pokušavamo da kroz ovaj Program pružimo što više argumentiranih informacija o zadacima najšireg kruga učesnika u izvršavanju zadataka iz Programa. Zelja nam je da u koncipiranju i realizaciji ovog Programa bude uključen što veći broj stanovnika naše općine, jer ćemo na taj način dati svoj dragocjeni doprinos stvaranju uvjeta za ugodniji boravak u našim mjestima i stvaranju uvjeta za ugodnije življenje nas samih.

U cilju pravovremenog i kompletnog sagledavanja toka priprema za turističku sezonu 1989. godine zacrtanog ovim Programom obavezuju se svi privredni i društveni subjekti koji učestvuju u stvaranju turističkog proizvoda da sačine vlastite programe djelovanja i takve dostave Komitetu za privredu i Turističkom savezu općine.

ROK: 30. studenog 1988. godine.

Za što uspješniju pripremu turističke sezone 1989. godine donose se slijedeće mjere i aktivnosti po grupama djelatnosti:

1. PROPAGANDNA DJELATNOST

1. 1. Donijeti program propagandnih djelatnosti na nivou općine za 1989. godinu.
NOSILAC: Turistički savez općine.
ROK: 31. prosinca 1988. g.

1. 2. Sve radne organizacije iz oblasti turizma moraju sačiniti vlastite programe propagande za 1989. godinu i dostaviti ih Turističkom savezu općine do 15. prosinca 1988. godine.

2. INFORMATIVNA DJELATNOST

2. 1. U suradnji s organizacijama udruženog rada turizma i ostalim zainteresiranim organizacijama utvrditi globalne zadatke i sistem djelovanja informativnih punktova: Brestova, Mali Lošinj, Veli Lošinj i Cres.

NOSILAC: Turistički savez općine.
ROK: 15. svibnja 1989.

2. 2. U cilju što boljeg upoznavanja radnika na recepcijama i općenito svih turističkih radnika i ugostitelja o potrebnim informacijama za turiste, organizirati predavanja uz izradu programa.

NOSILAC: Narodno sveučilište.
ROK: 1. ožujka 1989. g.

2. 3. Uvesti evidenciju o dnevnom stanju gostiju na području općine u vremenu od 1. lipnja do 30. rujna 1989. godine.

NOSILAC: Turistički savez općine.

2. 4. Izvidjeti mogućnost objedinjavanja pružanja usluga smještaja na području Zagazinjine u novootvorenom birou.

NOSILAC: Turistički savez općine putem organizacija posrednika.
ROK: 1. travnja 1989. g.

2. 5. U novim naseljima odrediti nazive ulica i kućnih brojeva i do početka turističke sezone ih treba označiti, a dotrajale table i k. br. zamijeniti novima i po mogućnosti na k. br. staviti nazive ulica.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: 1. svibnja 1989. g.

3. VANPANSIONSKA PONUDA

3. 1. Izraditi Program uređenja kulturno-historijskih spomenika i označiti sve spomenike kulture i značajne zgrade historijske vrijednosti.

NOSILAC: SIZ kulture
ROK: Za izradu programa siječanj 1989, za realizaciju do 1. lipnja 1989. g.

3. 2. Sagledati potrebe turističke privrede, naročito kod definiranja izleta, i sačiniti Program valorizacije kulturno-historijskih spomenika, muzeja i galerija kao turističke ponude.

NOSILAC: Narodno sveučilište.
ROK: 1. travnja 1989. g.

3. 3. U suradnji s organizacijama udruženog rada turizma, mjesnim zajednicama, Osorskim glazbenim večerima i organizacijama iz oblasti kulture sačiniti i objaviti Program (Kalendar) kulturno-zabavnih i sportskih manifestacija na području općine po mjestima i datumima održavanja. Posebno se obavezuju Osorske glazbene večeri za jačim informiranjem po mjestima i omogućavanjem prodaje karata na više mjesta.

NOSIOCI: Narodno sveučilište i Turistički savez općine.
ROK: 1. svibnja 1989. g.

3. 4. U cilju obogaćivanja sadržaja ponude potrebno je osmisliti nove sadržaje prilikom održavanja „fešti“ uključivanjem još većeg broja gostiju. Donijeti Program.

NOSIOCI: Turistički savez općine i OOUR-i turizma.

ROK: 1. lipnja 1989. g.

3. 5. Pristupiti izradi Programa uloge i namjene prostora Kaštel u Malom Lošinju.

NOSIOCI: SIZ kulture i OOUR-i turizma.
ROK: 1. lipnja 1989. g.

4. SAOBRAĆAJ

4. 1. Trajektni saobraćaj:

a) Na odvojuke ceste za Brestovu kao i na trajektnom pristaništu Porozina postaviti velike table s redom vožnje trajekata na relacijama BRESTOVA—POROZINE i RIJEKA—POROZINE, a u slučaju stavljanja u funkciju trajektne linije MERAG—VALBISKA učiniti isto.

b) Kod loših vremenskih prilika na Brestovi obavezno postavljati tablu za usmjeravanje vozila na RABAC (odvojak ceste za Brestovu).

c) Sve posade trajekata moraju nositi adekvatne uniforme.

d) Skratiti vrijeme izmjene posada na trajektima.

e) Na trajektnim pristaništima postaviti koordinatora od strane prijevoznika u vremenu od 1. 5. do 15. 9. 1989. stalno.

f) Otvaranje mjenjačnice na Brestovi od 1. lipnja do 30. rujna 1989. g. i u danima većeg priliva gostiju (vjerski praznici i sl.).

NOSILAC: „Jadrolinija“ Rijeka
ROK: 1. siječnja 1989.

4. 2. U vrijeme vikenda odnosno većih smjena gostiju u vremenu od 15. srpnja do 15. kolovoza 1989. od strane općine uvesti dežurstva — koordinatore, a u vrijeme vikenda i od 1. 5. kad su smjene gostiju.

NOSILAC: Izvršno vijeće.

4. 3. Na trajektnim pristaništima uspostaviti redovito ambulantno snabdijevanje kolona vozila namirnicama i pićem.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: 15. lipnja 1989. g.

4. 4. Sačiniti Program uređenja trajektnih pristaništa i održavanje čistoće.

NOSILAC: SIZ stambeno-komunalne djelatnosti i komunalna radna organizacija.
ROK: 1. siječnja 1989. g.

4. 5. Usaglasiti sve redove vožnji trajekata, brodova i autobusa za 1989. godinu. Dogovorno s „Jadrolinijom“ izvršiti preraspodjelu reda vožnje na relaciji Brestova — Porozine u zimskom periodu tako da zadnja vožnja iz Brestove bude u 21,00 sat.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: 1. travnja 1989. g.

4. 6. „Jadroliniji“ dostaviti zahtjev za uvođenje brze pruge preko Malog Lošinja.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: Odmah.

4. 7. Regulaciju prometa po ljetnom režimu po mjestima: Mali Lošinj, Veli Lošinj, Cres, Nerezine i Martinšćica uvesti od 1. lipnja do 15. rujna 1989. g.

Navedene mjesne zajednice moraju sačiniti Program uređenja parkirališta i Prijedlog načina naplate.

ROK: za izradu Programa 1. prosinca 1988, a za uređenje 1. lipnja 1989. g.

NOSIOCI: Izrade programa mjesne zajednice; sudionici realizacije Programa: Komitet za privredu, SIZ stambeno-komunalne djelatnosti i OSUP.

4. 8. Izvršiti potrebnu informativnu aktivnost vezanu za organizaciju parkirališta u smislu označavanja kao i u pogledu regulacije saobraćaja.

NOSILAC: SIZ za stambeno-komunalnu djelatnost.
ROK: 1. lipnja 1989. g.

4. 9. Izvršiti temeljitu izmjenu dotrajalih saobraćajnih znakova, uz postavljanje novih na području cijele općine.

NOSIOCI: RO „Cesta“ i SIZ za ceste.
ROK: 1. svibnja 1989. g.

4. 10. Kod izletničke djelatnosti uvesti još više reda, naročito u pogledu sigurnosti plovidbe kao i reda u lukama i lučicama na području cijele općine.

NOSIOCI: Lučka ispostava Mali Lošinj i Cres.

4. 11. Postupno stvarati uvjete za obavljanje javnog prometa na Aerodromu „Lošinj“ kroz cijelu godinu.

NOSIOCI: Izvršno vijeće, „Lošinjska plovidba“ OOUR „Turizam“ i ROU „Jadranka“.
ROK: 1. svibnja 1989. g.

5. TRGOVINA

5. 1. Asortiman roba podići na viši nivo sukladno vremenskim dobima.
NOSIOCI: organizacije iz oblasti trgovine.

5. 2. I dalje je potrebno prilagođavati radno vrijeme trgovina potrebama gostiju, a do početka sezone potrebno je urediti sve prodajne prostore, izloge i okoliš.

NOSIOCI: organizacije iz oblasti trgovine.
ROK: 1. svibnja 1989. g.

5. 3. Poduzeti mjere za bolje snabdijevanje otoka Unija, Suska, Ilovika te u ostalim manjim mjestima.

NOSIOCI: OOUR „Lošinj“ i TRO „Cresanka“ i Komitet za privredu.

5. 4. Radno vrijeme benzinske stanice Zagazinjine u Malom Lošinj uvesti tokom cijele godine, a u toku turističke sezone 24-satno radno vrijeme.

NOSILAC: Ina trgovina.

5. 5. Odrediti lokacije za prodaju voća i povrća na tezgama, način ponašanja prodavača i predložiti izgled tezge.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: 15. svibnja 1989. g.

6. ČISTOĆA

6. 1. Pristupiti izradi Programa podizanja kvaliteta komunalnih usluga u segmentu održavanja javne čistoće.

NOSILAC: Komunalna radna organizacija.

6. 2. Imajući u vidu slijedeće aktivnosti u ovoj oblasti, potrebno je sačiniti Program mjera i akcija:

- a) Održavanje čistoće u mjestima prema prihvaćenom programu,
- b) Obavezno sedmično pranje glavnih ulica,
- c) Ispiranje gradskih otpadnih voda i kanalizacije vršiti isključivo u ranim jutarnjim satima,
- d) Osoblje koje održava čistoću obući u adekvatnu odjeću – uniformu,
- e) Posebno regulirati način i vrijeme odvoženja smeća,
- f) Urediti i obojati kontejnere, a na nova parkirališta postaviti odgovarajući broj kanti ili kontejnera,
- g) Putem mjesne zajednice i nadležnih službi informirati komunalne redare s ovlaštenjem na plate prekršaja na licu mjesta.

NOSILAC: Komunalna radna organizacija.
ROK: 15. svibnja 1989. g.

6. 3. Očistiti sve uvale i lučice u kojima borave nautičari, u istima organizirati održavanje čistoće u toku sezone, postaviti kante ili kontejnere i izvidjeti mogućnost postavljanja sanitarnih čvorova u luku. Čišćenju uvale potrebno je prići odmah.

NOSIOCI: Komitet za privredu i radne organizacije koje upravljaju lukama i lučicama.
ROK: 1. lipnja 1989. g.

6. 4. Do početka sezone, a u sklopu akcije „Travanj – mjesec turizma“ očistiti sve plaže i prilazne puteve, a za sezonu sačiniti Program održavanja čistoće.

NOSIOCI: mjesene zajednice, turistička društva i OOUR-i turističke privrede.
ROK: 1. lipnja 1989. g.

6. 5. Riješiti deponij smeća za Mali Lošinj i Cres, te područja martinšćica i Punta Križe, uz organiziranje redovitog odvoženja smeća.

NOSILAC: Komitet za privredu.
ROK: 1. ožujka 1989. g.

7. UREĐENJE MJESTA

7. 1. U svim mjestima potrebno je osposobiti sva rasvjetna tijela koja su neispravna.

NOSILAC: SIZ za stambeno-komunalnu djelatnost.

ROK: 1. svibnja 1989. g.

7. 2. Regionalnu cestu kroz Mali Lošinj urediti prema posebnom programu.

NOSIOCI: RO za ceste Rijeka, SIZ za stambeno-komunalne djelatnosti i MZ Mali Lošinj.

ROK: 1. lipnja 1989. g.

7. 3. Propisati mjere i provesti akciju otklanjanja ili uklanjanja bespravno izgrađenih gospodarskih objekata u neposrednoj blizini turističkih naselja i mjesta.

NOSILAC: Komitet za privredu.

ROK: 1. veljače 1989. g.

7. 4. U travnju sprovesti akciju „Travanj – mjesec turizma“, za što je potrebno izraditi potreban program.

NOSIOCI: OK SSOH Cres-Lošinj i Turistički Savez općine.

7. 5. Strogo primjenjivati općinsku Odluku o zabrani izvođenja građevinskih radova u toku turističke sezone.

NOSILAC: Komitet za privredu.

7. 6. Sačiniti Plan uređenja i održavanja zelenih površina u mjestima.

NOSIOCI: mjesne zajednice.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

7. 7. Organizirati redovito održavanje čistoće u mjestima izletišta (Susak, Unije i Ilovik), a sredstva osigurati od naplate lučke naknade od organizacija koje organiziraju izlete i privatnih prijevoznika.

NOSIOCI: SIZ stambeno-komunalne djelatnosti i MZ.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

8. OSTALE MJERE

8. 1. U zakonskom roku potrebno je sprovesti cjelokupnu normativnu djelatnost na osnovu Zakona o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti i Zakona o osobnom radu u zanatstvu.

NOSILAC: Komitet za privredu.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

8. 2. Donijeti i izvršiti izmjene i dopune općinskih odluka:

- o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti,
- o taxi-službi,
- o osobnom radu u zanatstvu,
- o komunalnoj djelatnosti,
- o javnom redu i miru,
- o sigurnosti prometa i
- o pomorskom i vodnom dobru.

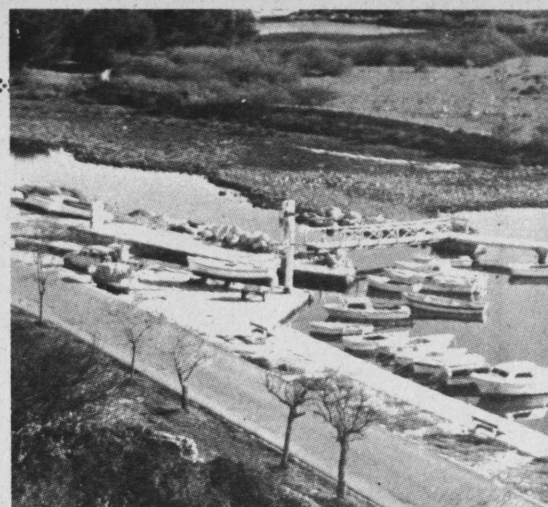
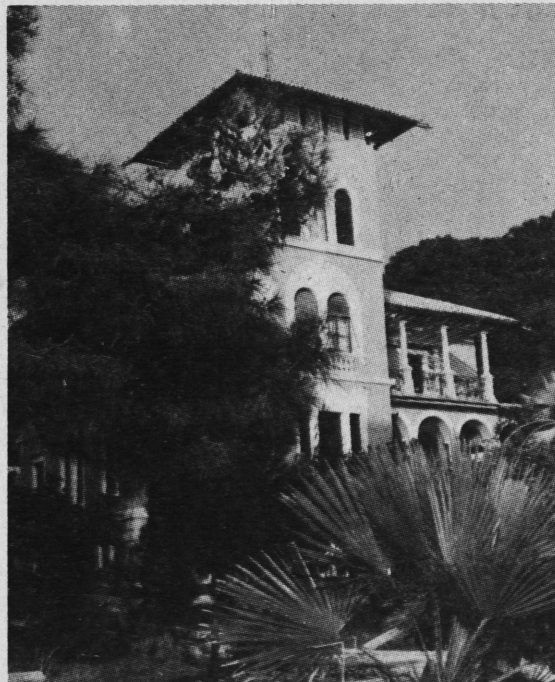
NOSILAC: Izvršno vijeće putem organa uprave.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

8. 3. Pooštriti kontrolu prijavljivanja prijatelja i rodbine u privatnom smještaju, odnosno dosljedno provoditi općinsku odluku ili donijeti odluku o plaćanju društvenih obaveza stanodavaca kada ugošćavaju prijatelje.

NOSILAC: Komitet za privredu.

ROK: 15. svibnja 1989. g.

8. 4. Izvršiti popunu radnih mjesta u inspekcijskim službama.

NOSILAC: Izvršno vijeće.

ROK: Odmah.

8. 5. Provoditi mjere zaštite potrošača i gostiju kod eventualnih zakidanja u cijenama, robi i količinama te bespravno prisvajanja društvene imovine.

NOSIOCI: inspekcijske službe, OPS, SRK i OSUP.

ROK: odmah i permanentno.

8. 6. Donijeti Program male privrede.

NOSILAC: Komitet za privredu.

ROK: 1. travnja 1989. g.

8. 7. Sve organizacije koje su dužne posjedovati knjige žalbi i primjedbi moraju dostaviti obrađene podatke za 1988. godinu prema intenzitetu i važnosti Komitetu za privredu i Turističkom savezu općine.

ROK: 31. siječnja 1989. g.

8. 8. Izraditi Program zdravstvene zaštite gostiju u 1989. i Program mjera deratizacije i dezinfekcije u 1989. godini.

NOSILAC: RO „Dr. Dinko Kozulić“.

ROK: 1. ožujka 1989. g.

8. 9. U suradnji s OOUR-ima turizma potrebno je izraditi i donijeti slijedeće studije:

- a) Studiju marketinga općine Cres-Lošinj,
- b) Program vizualne komunikacije i
- c) Program uređenja trajektnih pristaništa.

NOSILAC: Skupština općine Cres-Lošinj.

ROK: 31. prosinca 1989. g.

9. MJERE DRUŠTVENE SAMOZAŠTITE

9. 1. U cilju što boljeg funkcioniranja društvene samozaštite sačiniti Program osposobljavanja radnih ljudi i građana, te izraditi način djelovanja u toku turističke sezone.

NOSILAC: OSUP Cres-Lošinj.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

9. 2. Izraditi Program aktivnosti po pitanju protupožarne zaštite s posebnim akcentom u toku turističke sezone i stim u vezi preispitati dosadašnju organiziranost (interventne jedinice) protupožarne patrola pri MZ i RO.

NOSIOCI: Štab CZ i OSUP Cres-Lošinj.

ROK: 1. svibnja 1989. g.

9. 3. Postojeće funkcionalne sisteme veza osposobiti za nesmetano koordiniranje, a po potrebi i rukovođenje u određenim situacijama među svim korisnicima funkcionalnog sistema veza.

NOSILAC: Sekretarijat za narodnu obranu.

ROK: 1. lipnja 1989. g.

9. 4. Uvesti ili osposobiti sistem vatrogasne radio-mreže na području općine.

NOSILAC: OSUP Cres-Lošinj.

ROK: 15. lipnja 1989. g.

9. 5. Sačiniti Plan djelovanja svih struktura u vanrednim situacijama za slučaj poremećaja u trajektnom saobraćaju.

NOSIOCI: Komitet za privredu i „Jadrolinija“ Rijeka.

ROK: 31. prosinca 1988. g.

9. 6. Osigurati potrebne uvjete za efikasno izvršenje zadataka inspekcijskih službi, OSUP-a, Uprave društvenih prihoda i suca za prekršaje.

NOSILAC: Izvršno vijeće.

ROK: odmah.

9. 7. Izraditi Program aktivnosti provedbe fizičko-tehničke zaštite s posebnim akcentom na prijevozu novca.

NOSILAC: OSUP Cres-Lošinj putem Savjeta za DSZ.

ROK: 31. prosinca 1988. g.